

SVENSKA AFGHANISTANKOMMITTÉN

Verksamhetsberättelse
och årsredovisning 2014

OMSLAGET

Övre bilden: Barnmorske-
eleverna Anjuma Khair
Andesh och Nooruma Azizi
vid barnmorskeutbildningen
i Aibak, Samangan.

Undre bilden: Qurban, 15,
är döv. Genom SAKs försorg
har han fått skolgång och
hela familjen fått lära sig
teckenspråk så att de nu
kan prata med varandra.

Foto: Malin Hoelstad.

INNEHÅLL

Några ord från ordföranden	3
----------------------------------	---

Verksamhetsberättelse

Vision, uppdrag och värderingar	4
Afghanistan 2014.....	6
Engagemang för förändring – SAKs skifte	10
Tillgång till hälsovård.....	12
Kvalitativ utbildning	17
Förbättrade försörjningsmöjligheter.....	22
Inflytande och deltagande	26
Folkligt och politiskt engagemang	30
SAK 2014.....	36
Konflikt, risk och säkerhet.....	40
Korruption och kriminalitet.....	42
Ledning	44
Organisation	45
Personal	46
SAKs styrelse	47

Årsredovisning

Förvaltningsberättelse	48
Resultaträkning	53
Balansräkning.....	54
Kassaflödesanalys.....	55
Noter.....	56
Revisionsberättelse	65
Föreningsrevisorernas rapport	66

Svenska Afghanistankommittén

Redaktör: Gudrun Renberg
[gudrun.renberg@sak.se]

Foto där inget annat anges:
Malin Hoelstad

Form: Johan Nilsson/
Kombinera

Tryck: Trydells, maj 2015

INFÖR DET 35:e ÅRET

ÅRET SOM GÅTT har kännetecknats av ordet utvärdering. Våra givare har granskat uppnådda resultat, och framför allt vilken effekt som insatserna har. Utfallet av utvärderingarna har varit gott. Vi är på rätt väg och det gläder hela organisationen, speciellt då vår nya strategiska plan sjuksattes just 2014.

VI HAR ARBETAT för en oberoende utvärdering av Sveriges insatser för Afghanistan: Sammanlagt 13 år och runt 16 miljarder kronor av bidrag i olika former från Sveriges Riksdag, inklusive försvarets kostnader. Inför löften om en ökad satsning på utvecklingsstöd behövs just en sådan och då särskilt för den civil-militära kopplingen.

SAK BIDRAR till utvecklingen i ett av världens fattigaste länder. Vi riktar vårt arbete till de mest behövande grupperna – flickor, kvinnor, funktionshindrade och befolkningen på landsbygden. Vi har under året utarbetat en treårig plan och ansökan till vår största givare Sida. Vi har också ansökt direkt till Hälsoministeriet i Afghanistan om att få sköta sjukvården i två provinser. Tre ansökningar som kräver mycket av organisationen och som vi hoppas mycket på.

ÅRET SOM GÅTT har naturligtvis präglats av händelseutvecklingen i Afghanistan: Ett presidentval som inte gav ett entydigt utslag och sedan en lösning med en gemensamhetsregering mellan de två huvudkandidaterna. Tillbakadragandet av utländsk militär har också haft en direkt påverkan på den ekonomiska utvecklingen. Mordet på Sveriges Radios korrespondent Nils Horner accentuerade säkerhetsläget för många som inte dagligen arbetar i eller har kontakt med landet.

SAK HAR under året kunnat se en ökad efterfrågan på vår kunskap om Afghanistan. Vår egen medlemstidning Afghanistan-nytt, som läses långt utanför kretsen av de över 8 000 medlemmarna och månadsgivarna, har rustats för att möta denna efterfrågan och många av våra kunniga medlemmar har givits utrymme i medierna. Samtidigt som vi ser intresset för SAKs expertis har vi också noterat en "trötthet" kring Afghanistans problem i stort.

VI HOPPAS att berättelsen om vårt arbete 2014 kan gjuta ny energi i engagemanget utanför SAK. Vi får inte glömma Afghanistan nu.

Peder Jonsson

Ordförande Svenska
Afghanistankommittén
chairperson@sak.se

VISION, UPPDRAG OCH VÄRDERINGAR

VISION ETT AFGHANISTAN FRITT FRÅN FATTIGDOM, VÅLD OCH DISKRIMINERING

SAKs vision är ett Afghanistan fritt från fattigdom, våld och diskriminering, där mänskliga rättigheter respekteras och alla lever i värdighet, med lika möjligheter och i social rättvisa.

UPPDRAGET GE MÄNNISKOR MAKT ÖVER SIN UTVECKLING OCH SINA LIV

SAKs uppdrag är att ge individer, lokalsamhällen och lokala organisationer, främst på landsbygden och främst kvinnor, flickor, pojkar och särskilt utsatta grupper såsom personer med funktionsnedsättning möjlighet att fullt ut delta i samhället och påverka sin egen utveckling. SAK ska göra detta genom ett nära samarbete med lokalsamhällen, lokala och nationella organisationer inom det civila samhället och relevanta myndigheter, samt genom att kombinera kapacitetsutveckling, påverkansarbete och tillhandahållandet av tjänster.

SAK KÄNNETECKNAS AV

- Respekt för det afghanska folkets rätt till självbestämmande.
- Jämlig behandling av personer oavsett religion, kön och etnicitet.
- Kunskap om och förståelse för kultur och religion i Afghanistan samt respekt för den betydelse som kulturella och religiösa värderingar har i människors liv.
- Efterlevnad av de universella mänskliga rättigheterna.

SAKS KÄRNVÄRDEN

LYHÖRDHET – vi arbetar tillsammans med målgrupper för att möta deras behov och legitima krav i ett respektfullt samarbete med tonvikt på lokalt ägarskap.

OPARTISKHET – vi tar inte ställning i konflikter och är opartiska när det gäller sociala, etniska och partipolitiska intressen, och värnar samtidigt vår skyldighet att vara inkluderande och icke-diskriminerande.

JÄMLIKHET – vi främjar lika möjligheter och underlättar lika tillgång till resurser för alla medborgare, inklusive kvinnor, flickor, pojkar och personer med funktionsnedsättning.

SOCIAL RÄTTVISA – vi strävar efter att vara rättvisa mot alla vi arbetar med. Samtidigt som SAK arbetar med att tillförsäkra alla människor deras rättigheter erkänns också att kön, individuell förmåga och identitet ger upphov till olika behov och intressen.

INTEGRITET – vi är trogna vårt uppdrag, är ärliga och öppna i allt vad vi gör och säger, upprätthåller en anda av öppenhet och gemenskap med intressenter, och är alltid beredda att stå till svars för våra handlingar.

AFGHANISTAN

AFGHANISTAN 2014

ÅR 2014 HAR KALLATS ett övergångsår (på engelska "year of transition"). President- och provinsval genomfördes och en enhetsregering bildades i september, trots anklagelser om utbredd fusk och stora brister i valprocessen. Valdeltagandet var omfattande – trots talibanernas försök att störa röstade uppskattningsvis mer än sju miljoner afghanska medborgare av tolv miljoner röstberättigade. Runt 36 procent av dem som röstade var kvinnor. Siffrorna är dock osäkra.

Året innebar också att huvuddelen av de internationella styrkorna drogs tillbaka från Afghanistan. I maj lämnade större delen av den svenska militären sin bas i Mazar-e-Sharif enligt plan. I september undertecknades till sist det bilaterala säkerhetsavtalet mellan den nytilsatte presidenten Ashraf Ghani och USA och Nato. Enligt avtalet ska ungefär 12 000 utländska styrkor stanna i landet efter 2014 års slut, i jämförelse med ungefär 52 000 vid årets början. Under 2015 kommer de att minskas ytterligare. De kvarvarande styrkornas uppdrag är att utbilda afghansk militär och verka mot terrorism. Avtalet är också länkat till det bistånd som Afghanistans regering är beroende av.

Men 2014 var också ett år som innebar en dramatisk ökning av våld. Efter att ha sett antalet attacker och dödade öka markant året före, fortsatte våld och turbulens att plåga Afghanistan ännu mer under 2014. Antalet dödade civila var det högsta sedan FN började föra systematisk statistik 2009: 3 699 människor dödades 2014. Ytterligare 6 849 skadades, vilket ger totalt 10 548 skadade eller dödade civila – en ökning med 22 procent mot föregående år.

En stor del av våldet var relaterat till presidentvalet. Månaderna före den första omgången i april kantades av attacker och dödande, och i juni, när andra valomgången hölls, kom en ny våldsvåg.

Majoriteten av offren var afghaner och det mesta av våldet inträffade på landsbygden, där många i lokalbefolkningen utsatts – med vidare implikationer för utvecklingen för individer och samhällen än vad antalet dödade visar. Änkor lämnas utan försörjning och utsätts för våld och diskriminering, samt måste ofta ta sina barn ur skolan. Cirka 800 000 afghaner är internflyktingar som en direkt följd av krig och instabilitet. De mest osäkra regionerna är de i öst, sydöst och södra Afghanistan, längs gränsen till Pakistan.

DEN POLITISKA SITUATIONEN

Vid den andra omgången av presidentvalet i juni var Ashraf Ghani och Abdullah Abdullah de två kvarvarande konkurrerande kandidaterna, och en lång period av både turbulens och stillestånd i afghanskt politiskt liv vidtog. Abdullah Abdullah anklagade Ashraf Ghani för omfattande valfusk, och efter fruktlösa diskussioner där FN deltog, kom kandidaterna överens om att granska alla röster. I augusti kom de slutligen överens om att gemensamt forma en nationell enhetsregering, efter medling från USAs utrikesminister John Kerry. Ashraf Ghani utsågs till president och Abdullah Abdullah till regeringschef – med planen att senare få utnämningen premiärminister. Den 30 september svor Ghani presidenteden. Dagen efter skrev han under det bilaterala säkerhetsavtalet med USA och Nato, något som företrädaren Karzai vägrat göra.

Ashraf Ghani ägnade sina första månader som president åt att deklarera sin beslutsamhet att skapa verklig förändring i Afghanistan. Han vidtog åtgärder mot korruption, och uttalade sig även mycket kraftfullt om kvinnors rättigheter och sin önskan att utnämna kvinnor till poster i regeringsadministrationen.

Många känner stora förhoppningar till regeringsöverenskommelsen – att den kommer

ÖVERGÅNGS- DECENNIUM

2015–2025 kallas Afghanistans övergångsdecennium. Termen "övergång" ("transformation" på engelska) syftar här på skiftet till fullt afghanskt ansvar för säkerhet i och med tillbakadragandet av de internationella styrkorna, men också på utvecklingen av den afghanska staten till ett större oberoende av omvärlden.

att skapa stabilitet och förhindra att Afghanistan hamnar i djupa konflikter mellan olika etniska grupper. Förändringar i konstitutionen står på dagordningen, och om de flesta etniska och andra grupperingar representeras i den nya regeringen, inklusive krigsherrarna i den norra alliansen, tror många att detta kan påverka i fredlig riktning. Andra oroar sig för att det istället kan skapa instabilitet som en följd av olika maktpakter.

Det finns de som tror att Ghanis västerländska stil och iver att åtgärda korruption skulle kunna skapa en spricka mellan honom och andra i den politiska ledningen, och att han kommer att få stora svårigheter att genomföra de reformer han vill. Andra spekulerar att Abdullahs politiska skicklighet kan komma att uppväga sådan oro, och att de två ledarna tillsammans trots allt kan komma att forma ett utmärkt ledarskap tillsammans – en administratör, en politiker – om det hanteras väl.

EKONOMISK SITUATION

Vid ministerkonferensen i London i december bekräftades åtaganden som gjorts i Tokyo 2012, då det internationella givarsamfundet och den afghanska regeringen kom överens om ett ramverk för ömsesidigt ansvarsutkrävande och biståndssamarbete. Afghanistans regering

presenterade nu ett reformpaket inom de flesta sektorer, kallat Realization Self-Reliance (ung. förverkligande av oberoende). Parterna bekräftade den fortsatta vikten av dialog och engagemang från såväl civilsamhället och internationella givarorganisationer, när landet nu går in i vad som kallas "övergångsdecenniet", 2015–2025.

Den ekonomiska tillväxten i Afghanistan blev cirka 3 procent 2014 – ett kraftigt dyk jämfört med tidigare år. I juni 2012 var tillväxten så hög som 14,4 procent, men nedgången hade börjat redan under 2013.

Den ekonomiska utvecklingen såg lovande ut 2003–2012. Inflation och skuldsättning var på låga nivåer medan den internationella reserven var hög. Nedgången från 2013 kan förklaras med tillbakadragandet av de utländska styrkorna, en utdragen valprocess, minskat självförtroende inom näringslivet och en ihärdig korruption inom den afghanska staten. Risker som det oroliga säkerhetsläget, politisk instabilitet, otillräcklig implementering av ekonomisk-politiska beslut och inte minst en stor risk för biståndströtthet, påverkade ekonomin i stort. Prognosen för 2015 är 3,8 procent tillväxt, och 6,6 procent inflation (jämfört med 6,2 procent under 2014).

Den afghanska statens inkomster har minskat under det senaste decenniet. En viktig anledning till detta är den omfattande korruptionen.

3699

människor föll offer för våldet i Afghanistan 2014 – en ökning med 25 procent jämfört med 2013.

3

procent var den ekonomiska tillväxten i Afghanistan 2014 – ett kraftigt dyk från 14,4 procent i juni 2012.

SAKs MÅLGRUPPER OCH PARTNER

KVINNORS SITUATION

En rad tydliga förbättringar för afghanska kvinnor har kunnat ses på senare år. Närmare fyra miljoner flickor går i skolan, och kvinnor framför allt i städerna yrkesarbetar i ökande utsträckning. Lagar finns på plats som skyddar kvinnor och deras rättigheter, och konstitutionen garanterar kvinnor likhet inför lagen, lika rättigheter till utbildning och rätt att arbeta. Viktiga landvinningar har gjorts för att minska könsskillnader inom utbildning, och kvinnors deltagande i det offentliga livet samt deras politiska representativitet har ökat.

Men ett samhällsklimat med svårbekämpat och kraftigt våld samt en svag människorättssituation, särskilt för kvinnor, kvarstod 2014. En indikation på detta faktum kom genom Afghanistans oberoende människorättskommission, som rapporterar en ökning på 16 procent av anmälda fall av brott mot kvinnor och flickor under året. Kommissionen menar att våld mot kvinnor är ett av de allvarligaste brotten mot mänskliga rättigheter i Afghanistan. Ökningen beror sannolikt på flera faktorer, bland annat det utbredda osäkra läget. En annan möjlig faktor kan också vara att ökande insikter om mänskliga och kvinnors rättigheter kan ha lett till en

ökande anmälningsbenägenhet. Men kvinnors möjligheter att inom rättssystemet få upprättelse vid övergrepp är väldigt små, och envist kvardröjande negativa normer fortsätter att försvåra förverkligandet av kvinnors konstitutionella och mänskliga rättigheter. Nästan alla rapporterade våldsbrott mot kvinnor (98 procent) begås av makar och andra nära anhöriga, i hemmen – en plats som många afghanska kvinnor är strängt bundna till under större delen av sina liv.

Men flera lagprocesser under 2014 öppnar för möjligheter under kommande år att minska hindren för att stoppa våldet mot kvinnor. En är den omfattande översynen av brottsbalken, som kommer att innehålla könsbaserade våldsbrott inklusive sexuella trakasserier. Samtidigt pågår också arbeten med en förnyad familjebalk.

En annan hoppningivande utveckling är regeringens godkännande av en nationell aktionsplan under FNs säkerhetsråds resolution 1325, om kvinnor, fred och säkerhet. Den bekräftar Afghanistans åtagande att skydda kvinnor och flickor från alla typer av våld, särskilt vid konflikt.

Ytterligare en viktig och pågående process gäller lagen om upphörande av våld mot kvinnor (Law on Elimination of Violence against Women, EVAW) som ligger för godkännande hos parlamentet.

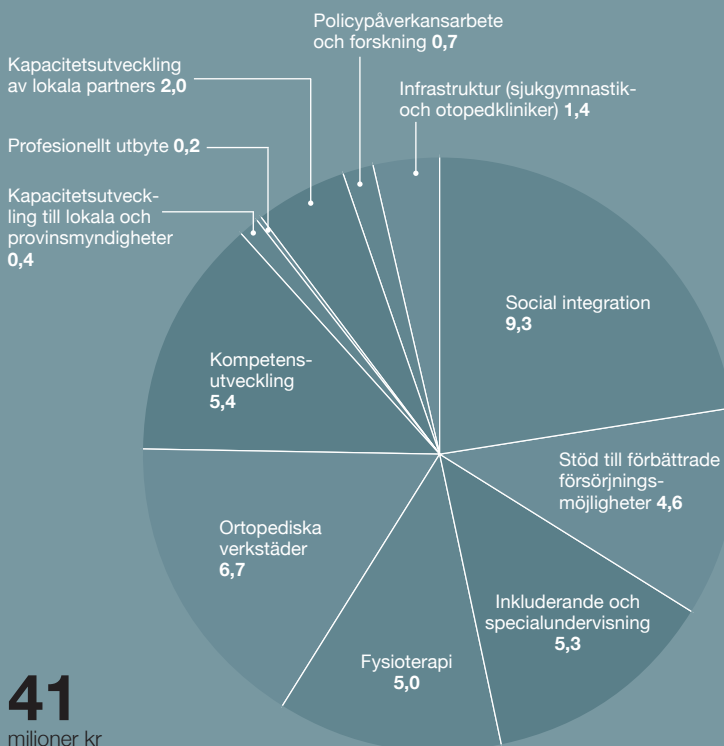
Under året genomfördes också två internationella högprofilkonferenser, som lyfte upp internationella åtaganden när det gäller kvinnor i Afghanistan. Den ena var symposiet "Women's Rights and Empowerment in Afghanistan" i Oslo, den andra ministerkonferensen i London i december om Afghanistan.

SITUATIONEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Enligt den senast utförda studien, National Disability Survey of Afghanistan (2005), lever ungefär 2,7 procent av afghaner med svåra funktionsnedsättningar. Om mindre svåra funktionsnedsättningar räknas in handlar det om 4,8 procent av befolkningen. Föga förvånande är krig den främsta orsaken till fysiska funktionsnedsättningar, följt av olyckor och olika sjukdomar. I vart femte hushåll finns en person med funktionsnedsättning.

Trots det är frågan ännu inte högt upp på den afghanska regeringens dagordning. Tjänster för funktionsnedsatta på både nationell och lokal nivå tillhandahålls främst av nationella och internationella enskilda organisationer. Bland de hinder som funktionsnedsatta möter finns dålig tillgång till utbildning för barn, sjukvård, försörjningsmöjligheter och anställning. Personer med funktionshinder möter ofta negativa attityder

KOSTNAD PER OMRÅDE INOM SAKs PROGRAM FÖR REHABILITERING FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING (MILJONER KR)

och stängs ute från sociala sammanhang. De är i mycket högre utsträckning än andra utsatta för svår fattigdom.

Men vissa framgångar har setts på senare år, som när det gäller tillgång på service, ökat medvetande om funktionsnedsattas behov och rättigheter, ökad social inkludering, samt en del förbättringar när det gäller lagstiftning. Till exempel har FNs konvention om rättigheter för funktionsnedsatta ratificerats av Afghanistans regering och under 2014 färdigställdes ett tredje utkast av en nationell policy för personer med funktionsnedsättning.

Under året anordnas också för första gången i landet en kricketturnering för ungdomar med funktionsnedsättning av Afghanistans Kricketförbund. Det ledde till att 30 ungdomar valdes ut till landslaget i kriket för personer med funktionsnedsättning. Vidare tävlade ett kricketlag från Afghanistans Dövförbund (ANAD) i en kricketturnering för hörselskadade i Pakistan. Tävlingarna stöddes av SAK.

CIVILSAMHÄLLET SITUATION

På senare år har civilsamhällets förhållande till den afghanska regeringsmakten förbättrats något, och många civilsamhällesorganisationer är i ökande omfattning engagerade i påverkansarbete. Många organisationer uttrycker kritik mot regeringen mer öppet, särskilt när det gäller korruptionen, men de har fortfarande svårigheter att verka, och det saknas i hög grad erkännande från officiellt håll av värdet av civilsamhälleliga insatser.

Den politiska turbulensen, våldet och tillbakadragandet av de internationella styrkorna under 2014 var stora politiska och säkerhetsmässiga utmaningar som påverkade det civila samhället. Många ansträngningar och aktiviteter dämpades i olika provinser, framför allt på grund av säkerhetsläget. En hel del organisationer kände också oro för konsekvenserna av en minskad internationell närvaro och för neddraget bistånd, något de själva i mycket hög grad är beroende av.

Men civilsamhällets organisationer spelade en viktig roll under valen 2014, både i att kräva besked om olika kandidaters inställning i olika frågor och i bevakningen av hur valen genomfördes.

Närmare två tredjedelar av de registrerade civilsamhällesorganisationerna är baserade i Kabul, där regeringstjänstemän och biståndsgivare finns i närheten. Men Afghanistan rymmer också mer traditionella organisationer, baserade på landsbygden, som till exempel byråden (shuror). Dessa är ofta inte registrerade eller biståndsfinansierade, men har potentialen att bidra till förändring i sina samhällen. Det är en viktig utgångspunkt för SAKs arbete med civilsamhällespartners. SAK riktar sig mot befolkningar på landsbygden med särskilt fokus på kvinnor, barn och personer med funktionsnedsättning och lokala organisationer. SAKs analys är att lokalt förankrade grupper kan utgöra en viktig kraft för att skapa förändring och sätta press på beslutsfattare på lokal nivå.

◀ **SAK bedriver** undervisning och rehabilitering för barn med funktionsnedsättning för att tillgodose deras rättigheter till utbildning och hälsovård. Farwa har sedan födseln en CP-skada som gör det svårt för henne att kontrollera sin kropp. Varje vecka får hon besök av SAKs speciallärare Rahima, som ger Farwa undervisning och gör kroppsövningar med henne.

ENGAGEMANG FÖR FÖRÄNDRING – SAKs SKIFTE

ALLA JOBBAR MOT SAMMA MÅL

Från 2014 jobbar SAKs sektorsprogram och enheter gemensamt mot fem strategiska mål, i stället för att varje program enbart jobbar mot egna programmål.

EN NY STRATEGISK PLAN 2014–2017

SAKs nya strategiska plan för perioden 2014–2017 sjösattes 2014. Planen bygger på deltagande i de processer som lagt grunden för den nyorientering och de metodologiska och strukturella förändringar som därmed börjar. Den bygger på en fördjupad förståelse som växt fram ur år av engagemang från hängivna medarbetare och medlemmar, och ur goda relationer med lokalsamhällen och externa samarbetspartners. Det är en plan som kritiskt har analyserat den föränderliga kontext där SAK verkar och som dragit lärdomar från tidigare års arbete. Den bekräftar organisationens målgruppsfokus och fördjupar förståelsen för de metoder SAK vill använda för att nå sina uppsatta utvecklingsmål.

I centrum för SAKs uppmärksamhet och ambition finns de mest utsatta grupperna på landsbygden i Afghanistan: kvinnor, flickor, barn och personer med funktionsnedsättning. Det är med dem och för dem som SAK arbetar.

Redan i SAKs första strategiska plan 2010–2013 togs tydliga steg mot skiftet mot ett mer resultatorienterat arbete med att ge viktiga målgrupper egna redskap, samt från ett behovsstyrt till ett rättighetsbaserat arbete.

Kärnan i den strategiska planeringen har varit en förändringsprocess som mognat fram, och som nu fått fäste genom de verktyg vi använder – tillhandahållandet av samhällstjänster, kapacitetsutveckling och påverkansarbete.

SAK har granskat det rättighetsbaserade angreppssättet från både kulturella och religiösa perspektiv, vilket skapat acceptans och förståelse bland både personal och målgrupper. Jämställdhetsintegrering har behandlats på liknande vis, och konceptet har gradvis vunnit terräng vid både planering och implementering. Vad kapacitetsutveckling för civilsamhällesorganisationer och lokala beslutsstrukturer kan betyda när ett rättighetsperspektiv anläggs, har också blivit allt klarare. De nya målen utmanar SAK att analysera sin verksamhet i förhållande till mer långsiktiga förändringar.

Viktiga steg har också tagits för att utveckla ett ramverk för påverkansarbete, för att lägga upp ett mer beslutsamt och riktat arbete på de lokala, nationella och internationella arenorna. Ny kompetens har rekryterats under 2014, men mycket arbete återstår för att integrera påverkansarbetet i verksamheten. Vår ambition är också att lägga till en mer formell forskningskomponent till vårt program- och påverkansarbete.

Den nya strategiska planen ger SAK en fundamentalt ny målstruktur. Tidigare har programverksamheten haft en tydligt identifierbar sektorsstrategi för respektive program. Den nya designen med fem strategiska mål kräver en kombinerad ansträngning från alla program

att tillsammans bidra till dessa. På samma vis är resultatramverket och aktiviteterna strukturerade för att underlätta för programövergripande insatser.

I detaljarbetet med att formulera målen har det också funnits en rörelse för att involvera målgrupperna, med mer samordnade ansträngningar för att få med deras åsikter och erfarenheter. Workshops med berörda aktörer har varit en del

av planeringsprocessen under många år, men fokus har då legat på provinsnivå med en ganska blandad grupp intressenter. För att komma närmare målgrupperna genomförs workshops för planering nu på distrikts- eller projektnivå. Arbetet med att i allt högre grad involvera målgrupperna i planering och uppföljning behöver fortsätta de kommande åren – det gäller särskilt de mest utsatta grupperna i samhället.

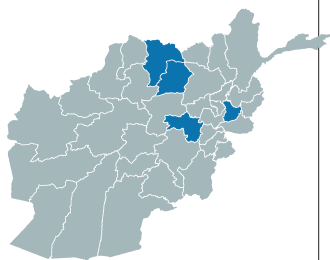
SAKS FEM STRATEGISKA MÅL

- 1. HÄLSA:** Rättvis tillgång till och utnyttjande av hälso- och sjukvård för kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning och samhällen på landsbygden.
- 2. UTBILDNING:** Jämlik tillgång till högkvalitativa utbildningsmöjligheter.
- 3. FÖRSÖRJNINGSMÖJLIGHETER:** Kvinnor, personer med funktionsnedsättning och marginaliserade hushåll på landsbygden har säker försörjning som ger trygghet i tider av kris och nödsituationer.
- 4. LOKAL SAMHÄLLSSTYRNING:** Medborgarna är aktivt engagerade i beslutsfattande, påverkar utvecklingen av sina samhällen och har möjlighet att ställa berörda aktörer till svars.
- 5. FOLKLIKT OCH POLITISKT ENGAGEMANG:** Ett folkligt och politiskt engagemang i Sverige och Europa för det afghanska folkets rättigheter.

STRATEGISKT MÅL 1 Rättvis tillgång till och utnyttjande av hälso- och sjukvård för kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning och samhällen på landsbygden.

▲ Vid ortopedverkstaden på Jalabads sjukhus tillverkar ortopedteknikern Noorulhuda en benprotes.

I provinserna Wardak och Laghman hade SAK ansvaret för sjukvården vid 103 sjukvårdsinrättningar inom ramen för det s k BPHS (Basic Package of Health Services) och EPHS (Essential Package of Hospital Services). I provinserna Samangan och Balkh bedrevs annan hälsoverksamhet, som t ex skolhälsoprojekt och Lära för Hälsa-klasser. Huvudsakligen finansieras SAKs hälsoarbete av Världsbanken, därefter Sida, Forum Syd och andra mindre givare.

TILLGÅNG TILL HÄLSOVÅRD

HÄLSOSITUATIONEN I AFGHANISTAN

Under det senaste årtiondet har den afghanska hälsosektorn kunnat visa på en hel del framsteg för många afghaner, särskilt för kvinnor och barn. En växande andel av befolkningen har nu bättre tillgång till primärvård och förekomsten av sjukdomar som diarré, malaria och tuberkulos är på nedgång. Förväntad livslängd har ökat från 55 år (2002) till 60 (2012) enligt WHO.

Allt fler barn föds med hjälp av kunnig personal, och allt fler besök görs i mödravården, som har utvidgats. Barnadödligheten har också sjunkit tydligt på senare år.

Rapporten "The State of Afghanistan's Midwifery", som kom i december, visar en dramatisk ökning av antalet barnmorskor under det senaste decenniet, vilket har spelat en viktig roll i ned-

gången i mödradödlighet – från 1 200 per 100 000 levande födda barn år 2002, till 400 år 2012, enligt WHO. År 2002 fanns det bara 467 barnmorskor i landet, tio år senare 4 600. Men fortfarande täcks bara 23 procent av de uppskattade behoven för mödra- och reproduktiv hälsovård och mödra- och barnadödligheten är fortfarande hög vid en global jämförelse. Sjukvården i landet visar ännu stora brister både vad gäller tillgång samt kvalitet på de tjänster som erbjuds. Breda hälsoinsatser på alla områden är därför angelägna ännu och under lång tid framåt.

SAKS HÄLSOARBETE 2014

Under året hade SAK kontrakt med Hälsoministeriet i Afghanistan att utföra hälso- och sjukvården i provinserna Laghman och Wardak, inom

Basic Package of Health (BPHS) och Essential Package of Hospital Care (EPHS).

SAK utvecklade under 2014 arbetet med att i ett långsiktigt perspektiv förebygga ohälsa. I det syftet är det viktigt att se till att befolkningen har tillräcklig och relevant kunskap om sin egen hälsa, och om sina rättigheter – lika viktigt som att det finns kliniker och utbildad sjukvårdspersonal inom räckhåll.

För att komma närmare målet arbetade SAK på olika vis, på olika nivåer, och via olika strukturer: genom kliniker och lokala hälsoarbetare, men också genom skolor och genom att förbättra sanitetsinfrastruktur. Fokus var som alltid på kvinnor, barn och personer med funktionsnedsättning. I SAKs hälsoinsatser ingår exempelvis att förbättra tillgången till vårdcentraler eller kliniker, se till att det finns mödra- och spädbarnsvård, fysiskt tillgängliga sjukvårdsinrättningar för personer med funktionsnedsättning och tillgång till rent vatten. En viktig insats under 2014 var hälsoutbildning för människor på landsbygden, en annan att utbilda sjukvårdspersonal och att se till att kliniker, ortopediska verkstäder och rehabiliteringscentra har tillgång på nödvändig medicin och utrustning.

Dessvärre hade SAK under 2014 problem med att förse sina hälsoinrättningar med tillräckligt mycket medicin. En orsak var att de medel som finns för medicin i avtalet med den afghanska staten är otillräckliga, en annan att distributionen inte fungerade fullt ut. Medicin används också ofta i onödan.

HÄLSOUTBILDNING FÖR LANDSBYGDS-BEFOLKNINGEN

SAKs satsade mycket på hälsoutbildning under 2014. Den var inriktad på förebyggande av vanliga sjukdomar och att känna igen varningstecken, särskilt sådana som är förknippade med graviditet och förlösning, psykisk ohälsa, och på att sprida kunskap om funktionsnedsättningar. In-

formation om handhygien och säkert dricksvattens betydelse var invävd i hälsoutbildningarna, som förmedlades via alla SAKs värdenheter – de viktigaste kanalerna för hälsoinformation. Radio och teve användes också för att sprida hälsobudskap till personer med funktionsnedsättning.

Genom så kallade *familjehälsogrupper* bedrev SAKs lokala hälsoarbetare hälsoutbildning på familje- och bynivå. Familjehälsogrupperna består av 10–15 kvinnor, som var och en representerar 10–15 hushåll i området. SAK arbetade 2014 med 82 sådana grupper för att sprida material om mödra- och barnhälsa, och för att uppmuntra besök i mödravården. Familjehälsogrupperna fungerar som en stödmekanism för de lokala hälsoarbetarna, som utgör en viktig funktion för att verka för en god hälsa på bynivå.

Lära för hälsa är ett program för kvinnor som genomfördes i provinserna Wardak, Laghman och Samangan. Kursen som pågår i nio månader kombinerar läs- och skrivundervisning med hälsokunskap, för att ge kvinnor bättre möjligheter att göra välinformerade val om sin egen hälsa, och för att verka för service i reproduktiv hälsa och barnhälsa. Under 2014 gick över 2 000 kvinnor en sådan kurs i SAKs regi.

VATTEN OCH SANITET

SAK genomförde vatten-, sanitets- och hygienaktiviteter (inom WASH) i nära samarbete med de provinsiella myndigheterna i provinserna Laghman, Wardak, Kunduz och Takhar. Över 3000 familjer fick tillgång till rent dricksvatten under året genom SAKs stöd till brunnskonstruktion. Invånarna deltog aktivt vid val av plats för brunnarna, där det i kriterierna ingick att platsen måste vara allmän och tillgänglig, vald i samförstånd mellan användarna, och säker för kvinnor att gå till.

Över 900 hushåll förbättrade också sina latriner, och kvinnliga och manliga hygieninformatörer spred budskap genom kampanjer om

OSÄKER STATISTIK

Statistik i Afghanistan är generellt mycket osäker. Alla uppgifter om antal människor eller andel av befolkningen som har en viss sjukdom, går i skola, har arbete, med mera, måste därför användas med stor försiktighet.

17 105

personer (9 407 kvinnor) fick information om hygien och hälsa.

Hälso-shuror deltog i utbildningar om funktionsnedsattas rättigheter.

614

kr – den genomsnittliga kostnaden per patient vid SAKs ortopediska verkstäder.

AFGHANISTAN IDAG

- 77 spädbarn av 1000 dör före ett års ålder, och 97 barn av 1000 före fem års ålder.
- Våldet mot kvinnor är utbrett och mödradödligheten tillhör de högsta i världen.
- Bara 23 procent av gravida kvinnor har tillgång till mödravård.
- Personer med funktionsnedsättning är ofta utsatta för diskriminering, har sämre hälsa och sämre tillgång till sjukvård än andra.
- Tillgången till sjukvård är särskilt svag i avlägsna och osäkra områden och det råder brist på sjukvårdspersonal, särskilt kvinnlig. Detta drabbar främst kvinnor.

SAKs MÅL

- SAKs målgrupper och samhällen har en bättre förståelse för hur man förebygger sjukdom och förbättrar sin hälsa.
- Hälso- och sjukvården ska alltmer möta de specifika behoven hos målgrupperna med fokus på kvinnor och flickor, med och utan funktionsnedsättning, och marginaliserade grupper.
- Samhällen tar aktivt del i främjandet av en ansvarsfull och lyhörd hälsovård.

2014

- försåg SAK 1 824 175 patienter i två provinser med hälsovård.
- förbättrades diagnostisering och behandling av nyfödda med fel i höftleden genom SAKs utbildning för vårdpersonal.
- färdigutbildades 21 barnmorskor och 23 sköterskor vid SAK-stödda utbildningar.
- drev SAK 4 ortopediska verkstäder och 26 sjukgymnastikliniker.

Dr Mohammed Jousuof undersöker Subnallah, 8 månader, vid Kakass vårdcentral mellan Kabul och Jalalabad. ▶

27 skolor deltog i skolhälsoprojektet som gav eleverna åldersanpassad hälsoundervisning.

703 vårdpersonal (178 kvinnor) fick vidareutbildning.

3450 familjer fick tillgång till rent dricksvatten genom konstruktion av 223 brunnar.

Vid årsskiftet 2013–14 löpte SAKs avtal med den afghanska staten om ansvaret för primärvård i provinserna Samangan och Sar-e-Pul ut. I enlighet med SAKs plan att konsolidera insatserna kan organisationen nu lägga mer resurser på att stärka kvaliteten i arbetet i provinserna Wardak och Laghman. Numerära mål sattes dock innan det var helt avgjort var SAK skulle ha ansvaret, vilket förklarar den stora skillnaden mellan satta mål och resultat.

vikten av god hygien för att förebygga sjukdom. SAKs fältpersonal kan se tecken på ett förändrat beteende när det gäller handtvätt i de områden som fått hälsoinformation, även om det är svårt att mäta.

RÄTT TILL HÄLSA FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Personer med funktionsnedsättning möter ofta negativa attityder, vilket är ett centralt hinder för att de ska få sina rättigheter till behandling, rehabilitering och hälsa tillgodosedda. SAK genomförde under året informationsmöten med hälso-shuror, och shurornas medlemmar visade därefter en ökad förståelse både för funktionsnedsattas rättigheter, men också för sitt eget ansvar för dem i befolkningen som har en funktionsnedsättning.

SAK informerade också sjukvårdspersonal om funktionsnedsattas rättigheter. Även här ledde insatsen till ökade kunskaper och förståelse för de rättigheter och de behov som personer med funktionsnedsättning har.

Ett annat hinder för personer med funktionsnedsättning är bristen på fysisk tillgång till vårdtjänster. Det handlar dels om det geografiska avståndet till kliniken, men också om tillgängligheten i själva byggnaden. Även om personer med funktionsnedsättning har en klinik eller vårdcentral i närheten, kanske det saknas ramper och räcken, eller så befinner sig mottagningen på andra våningen i en byggnad utan hiss.

Därför har SAK prioriterat fysisk tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid byggandet av nya vårdcentraler och kliniker under 2014. Bland dessa byggnationer finns tillgängliga toaletter, väntrum, förlossningsrum och personalrum.

SAK är en av de ledande aktörerna inom tillhandahållandet av hälsotjänster och rehabilitering för personer med funktionsnedsättning i Afghanistan, eftersom regeringens tjänster ännu är otillräckliga på området. Bland de tjänster som SAK tillhandahåller för personer med funktionsnedsättning – inklusive barn – finns tillgång till ortopediska hjälpmedel, sjukgymnastik och

	Uppnått 2013	Mål 2014	Uppnått 2014
Antal barn under 5 år som undersökts för tillväxt	478 621	210 756	282 280
Antal barn under 1 år som vaccinerats mot difteri, stelkramp, kikhosta, hepatit-B och polio	82 039	42 151	47 609
Antal skolelever som genomgått årlig hälsokontroll	20 455		18 120
Andel kliniker med minst en utbildad förlossningssköterska	93 %	93 %	87 %
Antal kvinnor i läs- och skrivutbildning i komb. med hälsoundervisning	2 984	2 250	2 250
Antal förlossningar vid SAKs kliniker	39 330	42 151	13 548
Antal patienter i mödravård	64 513	42 151	33 614
Antal kvinnor som fått undervisning om familjeplanering	73 787	210 756	42 128

Not: Att antalet personer vid de olika posterna är markant lägre i år jämfört med föregående år beror på att SAK 2014 hade ansvaret för sjukvården i enbart två, istället för som förut fyra, provinser.

”MITT MÅL ÄR ATT RÄDDA LIVET PÅ MÖDRAR”

TEXT: MUDAMMAD SALAHADDIN MOMAND
FOTO: HAJI MOHAMMAD

Mazary Haqyaar, 20, kommer till kliniken klockan åtta på morgonen och går klockan fyra. Hon jobbar sex dagar i veckan, åtta timmar om dagen, med en halvtimmes rast för lunch och bön. Men även hemma är det svårt att få vila. ”När jag kommer hem, väntar kvinnor på mig – en del av dem gravida. De vill ha hälsoråd”, säger Mazary.

Mazary är barnmorska vid Hazrat Hälsocenter. Barnet i hennes armar föddes vid den 17:e av de 19 förlossningar som hon genomfört.

Hon är en av de 21 barnmorskor som utexaminerades från Community Midwifery Education (CME) i Samangan 2014.

SAK har utbildat 260 barnmorskor sedan 2004. De som utbildats arbetar främst i provinserna Laghman, Wardak, Samangan, Sar-e-Pul, Kunduz, Paktika och Nuristan, där de ger vård till mödrar och nyfödda barn.

Mazary berättar att 60 kvinnor besöker kliniken varje dag och varje vecka sker 12-15 förlossningar där.

Ett viktigt skäl för Mazary att bli barnmorska är en tragisk händelse i hennes familj – en faster avled vid en förlossning. Hon hade redan två barn och födde hemma. Men under den tredje förlossningen dog hon.

– Jag vill inte att andra ska dö när de föder barn, säger Mazary.

Hon blev antagen till barnmorskeutbild-

ningen i oktober 2012 och examinerades till barnmorska 2014. Hon arbetar vid Hazrat Hälsocenter där hon ska stanna i fem år.

Kvinnor bör hellre föda barn vid en klinik än hemma, för en klinik är inrättad för mödrarnas hälsa, förklarar Mazary. Om en kvinna föder hemma finns en större risk att hon eller hennes nyfödda barn dör – så som hände med min faster, säger hon, och minns händelsen.

– Jag trivs med mitt jobb. Min roll är viktig

när det gäller att rädda mödrars och spädbarns liv, lägger hon till.

Barnmorskor i Afghanistan har 300-700 dollar i månadslön. Vid lättillgängliga kliniker i städerna har de 300 dollar, medan i avlägsna områden går lönen upp till 700. (Lönen betalas i afghansk valuta.)

Men Mazary säger att lönen inte är viktig för henne, hon har ett syfte i livet – att rädda mödrars liv.

rehabilitering, vid kliniker men även i hemmen genom SAKs hembaserade sjukvård.

HÄLSOTJÄNSTER PÅ BYNIVÅ

Hälsotjänster på bynivå är ett prioriterat område för SAK, så att lokalsamhällena själva ska bli mer aktivt engagerade i kraven på en ansvarsfull och lyhörd hälso- och sjukvård.

Lokala hälsoarbetare är ryggraden i den lokala hälsovården. Närmare 1 000 lokala hälsoarbetare verkade aktivt under året för att tillhandahålla hälsotjänster i de provinser där SAK har ansvaret (Laghman och Wardak). SAK stödjer dem med hälsoutbildning, basala mediciner och utrustning, för att de ska ha möjlighet att utföra hälsotjänster och stärka remitteringssystemet. Genom SAKs program Community Based Health Care riktar hälsoarbetarna in sig på kvinnor i reproduktiv ålder, barn och personer med funktionsnedsättning, som saknar adekvat hälsovård.

Shurorna är de traditionella byråden i Afghanistan. Under 2014 initierade SAK ett pilotprojekt med åtta hälsoshuror i provinserna Laghman och Wardak, där SAK har ansvaret för sjukvården.

Shurorna fick träning och deras kapacitet på olika områden granskades, varpå en plan utarbetades för att stärka dem i deras arbete för bättre hälsovård. En viktig upptäckt var att hälsoshurorna ofta ser sig själva som ”vakthundar” gentemot sin vårdcentral. Pilotprojektet visade också att dessa grupper behöver mer stöd än förutsett, och att det är en fortsatt utmaning att få kvinnligt deltagande i shurorna.

HÄLSOVÅRD MED KVALITET

SAKs arbete med att i ökande omfattning möta behoven hos målgrupperna – kvinnor och flickor, personer med funktionsnedsättning och andra marginaliserade grupper – har rört sig framåt under 2014. Användandet av hälsotjänster ökar, antalet kvinnlig vårdpersonal (särskilt sjuksköterskor och barnmorskor) ökar och tillgången till hälsovård likaså.

Ett exempel från året är att SAK uppgraderade två kliniker så att de nu har kapacitet att utföra kejsarsnitt vid komplicerade förlossningar, vilket kommer att spela en viktig roll för att minska mödra- och spädbarnsdödligheten.

2250

kvinnor fick hälso- och läsundervisning i kursen Lära för hälsa.

992

lokala hälsoarbetare (347 kvinnor) tillhandahöll basal hälsovård och informerade om att förebygga ohälsa.

Barnmorskeundervisning
i Samangan. ▶

Ett mentorsprojekt för barnmorskor som SAK initierade 2011 i samarbete med AMA utvärderades under 2014 av tredje part. Resultaten visar att projektet varit mycket framgångsrikt. Det nådde ut till 85 vårdenheter i sex provinser och ökade tillgängligheten med 30 procent, samt dubbelade antalet medlemmar i barnmorskeförbundet AMA. Projektet ökade också lokal acceptans för och efterfrågan på barnmorsketjänster.

SAK utbildade också sjukgymnaster och ortopedtekniker genom olika insatser. Sjukgymnaster tränades i nya behandlingsmetoder och kan nu erbjuda bättre kvalitet i behandlingarna. En annan viktig förbättring under året som ett resultat av utbildningsinsatserna, är att ett antal barnmorskor fick utbildning i att upptäcka medfödda fel i höftleden hos nyfödda, så att de kan få tidig behandling.

18 120
elever (9 993 flickor) genomgick medicinsk undersökning.

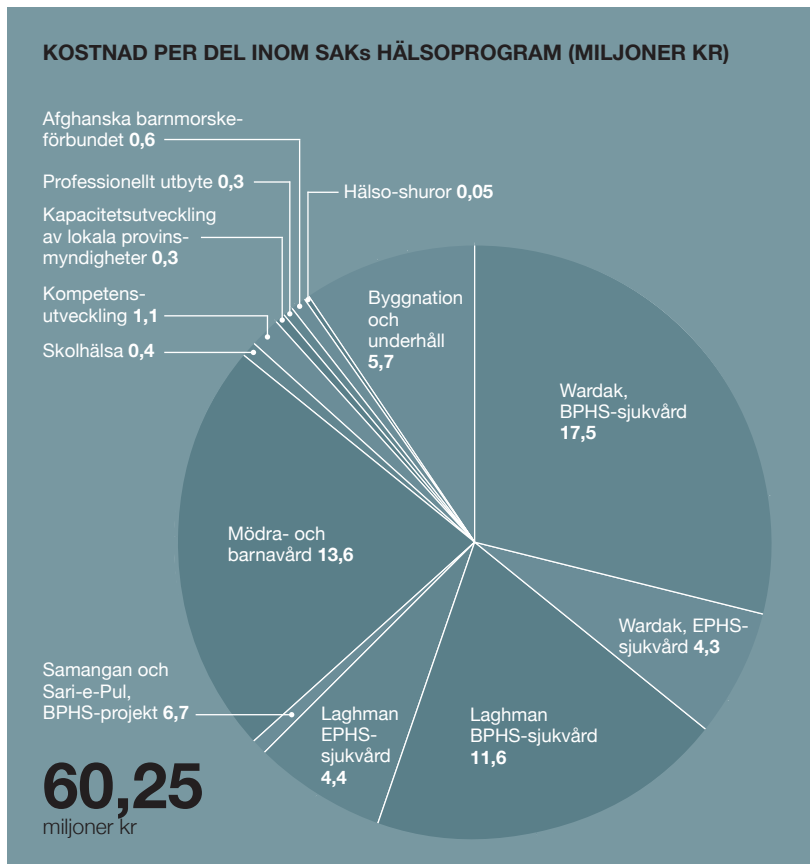
SKOLHÄLSOPROJEKTET

Viktiga samverkansvinster mellan hälso- och utbildningsområdet kunde ses i *Skolhälsoprojektet*. 27 skolor i fyra provinser (Laghman, Samangan, Wardak och Balkh) integrerade hälsoaktiviteter i sin undervisning, och gav hälsoadekvat information om reproduktiv hälsa, hygien, miljö och sanitet, näringslära, sjukdomsförebyggande, mental hälsa och funktionsnedsattas rättigheter. Närmare 20 000 elever fick medicinsk undersökning, och de som behövde fick remiss till sjukvården. Skolorna fick direktstöd från SAKs skolkonsulter i varje provins, liksom projektteamet på provinsnivå och hälso teamet vid SAK.

MÖDRAVÅRD OCH VÅRD FÖR KVINNOR OCH FLICKOR

Genom SAKs och andra aktörers insatser ökar antalet barnmorskor varje år. Under 2014 examinerades 21 barnmorskor efter två års utbildning i provinserna Laghman och Samangan, och 50 är under utbildning. SAK stödjer också Afghanistans barnmorskeförbund (AMA) så att de kan verka för gravida kvinnors och flickors rätt till vård och leda kampanjer för säkert mödraskap på nationell och provinsiell nivå.

Säkerhetssituationen fortsätter att göra det svårt att få tag i och behålla kvinnlig personal i avlägsna och osäkra områden. Under 2014 kunde några av SAKs kliniker i både Wardak och Laghman inte möta vårdbehoven hos barn och kvinnor på grund av brist på kvinnlig personal, särskilt barnmorskor. Det är en stor utmaning för SAK och under 2015 kommer ytterligare satsningar att göras för att få kvinnlig personal till dessa områden, till exempel genom att erbjuda högre lön, ge möjligheter till att ta med sin familj, och ge stöd till boende och transport.

STRATEGISKT MÅL 2 Jämlik tillgång till högkvalitativa utbildningsmöjligheter.

KVALITATIV UTBILDNING

UTBILDNINGSSITUATIONEN I AFGHANISTAN

Gradvis ökar antalet barn som skrivs in i grundskolan i Afghanistan, och gapet mellan andelen pojkar och andelen flickor som går i skolan minskar stadigt, enligt statistik från Utbildningsministeriet. Förra året ökade antalet barn som var inskrivna i grundskolan i SAKs områden med 5 procent, och antalet flickor ökade med 7 procent.

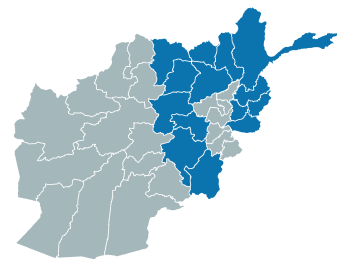
Men statistik i Afghanistan är generellt mycket osäker. Och även om fler flickor än tidigare går i skolan och gapet till pojkarna minskar, är flickor fortfarande den enskilt största, exkluderade gruppen när det gäller utbildning. Ansträngningar för att öka flickors tillgång till utbildning behövs därför fortfarande i hög grad.

Hindren för att flickor ska gå i skolan är flera: Brist på kvinnliga lärare är ett stort bekymmer, särskilt för de lite äldre flickorna. Andra problem

är brist på säkerhet, fattigdom, barnnäktenskap, skyddade skolbyggnader och hygieniska toaletter. Millenniemålets fokus på att öka barns inskrivning i grundskolans lägre klasser kan också ha lett till ett för svagt fokus på att få flickor att stanna kvar genom hela grundskolan. Så många som hälften lämnar skolan efter sjätte klass.

SAKs UTBILDNINGSPÅGÅR 2014

Under 2014 var inkluderande och kvalitativ undervisning viktiga teman inom Afghanistans utbildningssektor, och för SAK. På nationell nivå antogs en policy för barnvänlig och inkluderande undervisning, och SAK spelade en viktig roll i den processen. Arbetet med att utforma en särskild policy för de ofta marginaliserade nomadbarnen (kuchis) – som också är inkluderade i den nationella policyn – avancerade.

SAK stödde under året 433 byskolor med sammanlagt 1 938 klasser, 50 byskolor för nomader, 28 examensklasser för äldre flickor och 77 flickannex. SAK bedriver undervisning i 14 provinser.

Vid SAKs rehabiliteringscenter i Mazar-e-Sharif finns förberedande klasser för barn med funktionsnedsättning. Läraren Mamad Arin undervisar synskadade barn. ▶

32 tomter donerades av byråd till att bygga skolor på.

De tidigare modellskolorna fasades ut 2014. I stället ska så kallade **hub-skolor** skapas där SAK utvecklar resurscentra för kringliggande byskolor.

104 lärare (45 kvinnliga) fick vidareutbildning i blindskrift och teckenspråk.

Stommen i SAKs utbildningsinsatser var under året liksom tidigare satsning på byskolor. De finns i byarna på landsbygden och syftar till att ge alla barn där skolgång. Angreppssättet innebär att undervisning för de lägre klasserna bedrivs antingen i riktiga skolbyggnader, i hemmen eller utomhus, beroende på omständigheterna.

SAK fortsatte under 2014 att vidareutveckla byskolemodellen, och tog ytterligare steg för att nå de allra mest marginaliserade – flickor, barn med funktionshinder och nomadbarn.

En målsättning med byskolorna är att de ska bli godkända som formella skolor och överlämnas till det afghanska utbildningssystemet. Därför intensifierade SAK under året utbildning och samarbeten med lokala utbildningsmyndigheters personal, så att de får kapacitet att driva byskolorna.

Under året slutfördes utfasningen av de modellskolor som SAK drivit tidigare, och som ska ersättas av bybaserade stödskolor eller *sk hub schools*. Dessa drivs av det afghanska utbildningssystemet och fungerar som ett nav gentemot omgivande byskolor. Alla elever i byskolorna är registrerade i hub-skolorna, som innehåller låg- och mellanstadiet. SAK utvecklar hub-skolorna som resurscenter för inkluderande undervisning, och för att ge vidareutbildning till lärare och skolinspektörer, med syftet att förbättra kvaliteten både i hub-skolorna och i de omgivande byskolorna.

INKLUDERANDE UNDERVISNING

Året som gick innebar steg framåt i arbetet med att ge alla barn kvalitativ undervisning. SAK verkar på alla samhällsnivåer för att driva frågan om inkluderande undervisning – det vill säga att särskilt framhålla att även barn med funktionsnedsättning, nomadbarn och flickor i alla åldrar har rätt till utbildning. SAK ser där en utveckling i att föräldrar och lokala grupper och organisationer alltmer förstår detta och även själva driver frågan.

AFGHANISTAN IDAG

- Bristen på lärare på landsbygden är stor, framför allt på kvinnliga lärare, vilket främst drabbar flickorna.
- Barn med funktionsnedsättning utestängs ofta från skolgång helt, särskilt flickor.
- Kapaciteten inom utbildningsfrågor är ofta svag hos lokala myndigheter.

SAKs MÅL

- Förbättrad tillgång till utbildning på bynivå, anpassad till alla barns behov.
- Ökad efterfrågan på utbildning i SAKs områden.
- Förstärkt ansvar för myndigheterna gentemot föräldrar och lokalsamhällen för att tillhandahålla kvalitativ utbildning.

2014

- gick 74 743 barn i SAK-stödda skolor.
- 66 procent av dem var flickor.
- överlämnades modellskolorna till utbildningsministeriet, vilket lett till ett minskat antal elever i SAKs egna skolor.
- avslutade 631 barn med funktionsnedsättning förberedande skolgång och integrerades i vanliga klasser.
- fick 2 853 barn med funktionsnedsättning förberedande skolgång.

Barn med funktionsnedsättning

För att barn med funktionsnedsättning ska få en plats i skolan är det centralt att sprida kunskap om deras rättigheter. Alltför många barn förnekas sin rätt på grund av negativa attityder till dem och till deras förmåga att lära. Att se dem som personer med rättigheter lägger grunden för allt annat som måste vara på plats för att de ska få sin utbildning. SAK genomförde en rad insatser under 2014 för att utbilda lokala organisationer, föräldrar och lärare i detta, och utförde påverkansarbete på nationell nivå i frågan om inkluderande undervisning.

Ett led i arbetet var att organisera informationsmöten och utbildningsinsatser för föräldrar, lokala skolråd, lokala utbildningsmyndigheter och lärarnas organisation TEC. Det är också viktigt för SAK att bjuda in religiösa ledare, äldreråd och andra inflytelserika personer i byarna,

så att de får kunskap och motivation att driva frågan om funktionsnedsatta barns rättigheter. Detta har lett till en påtagligt ökad förståelse för barnens rättigheter och en ökad efterfrågan på utbildning för alla barn.

Lärares roll i processen mot en sådan ökad efterfrågan var också central, ofta genom den lokala och provinsiella nivån av lärarråden. Ett positivt och oväntat resultat var graden av lärares motivation. Många lärare och studerande ställde upp spontant för att hjälpa barn med funktionsnedsättning till och från skolan.

I syfte att underlätta för barn med funktionsnedsättning att senare integreras i vanliga klasser organiserar SAK förberedande undervisningsklasser vid lokala utvecklingscentra för rehabilitering. Här får barn med hörsel- eller synnedsättning och barn med mental funktionsnedsättning förberedande undervisning under två år, innan de börjar i en vanlig klass. Den här förberedande undervisningen är en bidragande faktor till ökningen av barn med funktionsnedsättning i vanliga skolor, som sågs under 2014. Den förberedande undervisningen lyckades så bra att det till och med var svårt att fylla på dessa klasser med nya barn. Många barn med särskilt stora behov fick undervisning i hemmet genom SAKs försorg.

SAK har kunnat se en gradvis utveckling under senare år när det gäller föräldrars attityder och den trenden förstärktes ytterligare under året. Föräldrar till barn med funktionsnedsättning har blivit öppnare, mer lyhörda och mer angelägna att se till sina barns lärandebehov. De har kunnat se barnens förbättrade möjligheter att lära, hur

de har växt och mår bättre mentalt, och fick en ökad social kompetens jämfört med tidigare, då de fått stanna hemma utan skolgång.

Ett ökat antal barn med funktionsnedsättning är nu inskrivna i skolor, där det också finns en ökad vilja och öppenhet för inkludering av barn med funktionsnedsättning. Men en baksida av den framgången är att många klasser blivit för stora och att lärarna inte alltid har tillräckligt med tid att koncentrera sig på barn med särskilda behov. En annan utmaning är det fortsatt dåliga säkerhetsläget i vissa områden, som ibland även lett till att skolor tillfälligt har tvingats stänga. Och den traditionella synen på pojkar respektive flickor gör att flickor med funktionsnedsättning har sämre tillgång till utbildning än pojkarna.

Inkludering av barn med funktionsnedsättning kräver också att byggnader, klassrum och skolgårdar är fysiskt tillgängliga för alla. SAK genomförde därför ett antal förbättringar i skolors fysiska miljö under 2014, som att bygga ramper, räcken och anpassade toaletter.

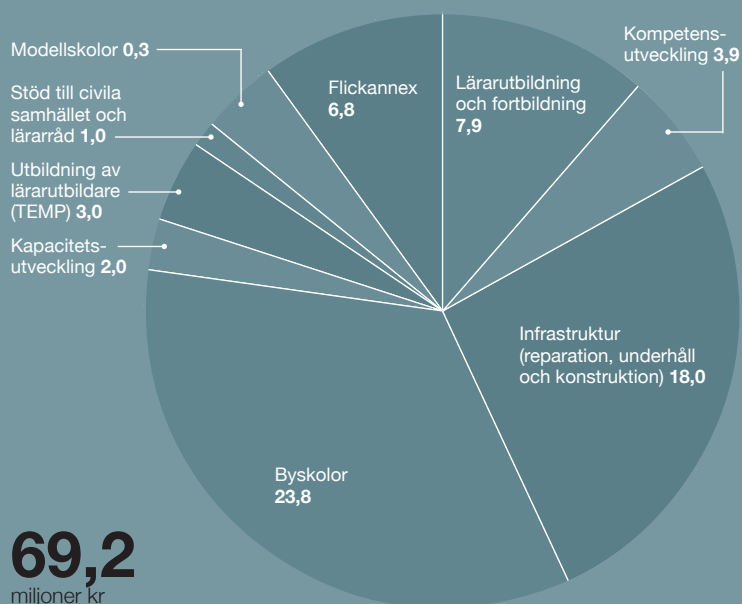
Nomadbarn

Kuchis är nomader som av tradition inte varit väl integrerade i samhällets strukturer, som till exempel utbildningssystemet. Men 2014 var över 5 000 nomadbarn inskrivna i SAKs nomadskolor – där mer än hälften av eleverna var flickor – varav en del omvandlades till fasta klasser eftersom nomadfamiljer i minskad utsträckning flyttar omkring. Arbetet med den nationella utbildningspolicyn för kuchibarnen utvecklades också framåt, delvis tack vare SAKs påverkansarbete.

9 byskolor och 5 kriketplaner gjordes tillgängliga för barn med fysiska funktionsnedsättningar.

5529 nomadbarn (3184 flickor) gick i SAK-stödda skolor.

KOSTNAD PER DEL AV SAKs UTBILDNINGSPROGRAM (MILJONER KR)

509 flickor
och kvinnor gick i examens-
klasser.

Flickor

Att skriva in flickor i skolan är alltid en prioriterad fråga för SAK och antalet ökar stadigt, åtminstone i grundskolans lägre stadier. Under 2014 ökade antalet inskrivna flickor med 7 procent i skolorna i SAKs områden, i SAKs skolor och andra. I allmänhet är föräldrars efterfrågan på utbildning för sina flickor stark och ökande. Men det finns ett stort glapp mellan vad föräldrar säger att de vill att flickorna ska – att gå ut grundskolan – och vad som faktiskt ofta händer efter sjätte klass. Många flickor måste gifta sig när de är väldigt unga, och enligt traditionen anses det inte att gifta flickor behöver, eller bör, gå i skolan. Att öka andelen flickor som avslutar grundskolan är fortsatt en av SAKs stora utmaningar.

Ett annat hinder för tonårsflickor att avsluta den 12-åriga skolgången är hygienfrågor: skolorna saknar ofta hygieniska toaletter, information om menstruation, och tillgång till bindor. I en studie som SAK genomförde anger flickor som intervjuas detta som skäl att sluta skolan. Detta är en aspekt som SAK kan utveckla i sin verksamhet.

Arbetet med sk examensklasser fortsatte

också och utökades under året. Examensklasser erbjuder äldre flickor och unga kvinnor som inte avslutat grundskolan undervisning. Men att öka andelen flickor som avslutar grundskolan är fortsatt en av SAKs stora utmaningar.

UTVECKLA LÄRARSKICKLIGHET

Ett viktigt led i SAKs utbildningsarbete är att vidareutbilda lärare, inte minst i inkluderande undervisning. Det finns ett utbrett underskott på duktiga lärare, beroende på den ökade efterfrågan på utbildning, samt en brist på utbildningsmöjligheter för lärare.

Under 2014 genomförde SAKs skolkonsulter en rad utbildningsinsatser, både vid sina byskolor och vid skolor som är utbildningsministeriets ansvar. Hälften av skolkonsulterna fick själva vidareutbildning i nya undervisningsmetoder av en särskilt anlitad pedagogisk konsult.

Förutom kunskaper i nya pedagogiska metoder och i de olika undervisningsämnen, fick lärare och annan skolpersonal vid vanliga skolor vidareutbildning i inkluderande och specialundervisning. De fick bland annat grundläggande

"ATT KUNNA LÄSA ÄR SÅ KUL!"

Byn Khamari Khil är en nomadby. Här pendlar invånarna mellan Wardak och Nagarhar under vår och höst, men i Khamari Khil ligger en grupp lerhus bland de traditionella tälten. I en av de tre tältskolorna sitter barnen Ahmad Gul och Farzane Raz Gul. Båda har nyligen lärt sig läsa och skriva, något deras föräldrar aldrig fick göra.

– Att kunna läsa är så kul! säger Ahmad. När jag har slutat skolan för dagen hjälper jag till med familjens djur. Jag skulle vilja bli ingenjör när jag blir stor.

Farzane berättar att hennes pappa dött och att hennes äldste bror nu tar hand om familjen.

– Jag har två bröder och två systrar, och alla går i skolan. Det är det bästa jag vet och jag kommer varje dag. Min dröm är att bli läkare eller lärare, säger Farzane.

En stor fråga för Khamaribyn är vatten. Så är det för många kuchi-byar.

– Ibland måste vi gå flera timmar för att hämta vatten och en del familjer skickar sina barn för det, men så vill inte vi göra, säger Haji Masjidi, medlem i skolrådet. Skolan är så viktig men livet här är hårt. Vi gör så gott vi kan för att barnen ska komma varje dag.

– Jag kan inte läsa eller skriva. Inga andra vuxna i byn kan det heller. Men våra barn kan! För varje år som går kan några till i byn läsa och skriva, och det betyder mycket. Att kunna skriva ett brev, förklara våra bekymmer och problem för myndigheterna och ställa krav, det är viktigt, fortsätter han.

Nomadfolket, kuchis, har av tradition i princip inte fått någon utbildning alls, och närmast 100 procent har varit analfabeter. Sedan 2010 driver SAK skolor till förmån för nomadbarn, och nu går över 5000 av dem i SAKs skolor. Över hälften av barnen är flickor.

TEXT OCH FOTO: ANDERS ROSÉN/SAK

20 ansökningar för att starta nya skolor lämnades in i Ghazni-provinsen, och 15 i Kunduz.

◀ **Läraren Mujuma** undervisar unga med mental funktionsnedsättning vid SAKs rehabiliteringscenter i Mazar-e Sharif.

utbildning om funktionsnedsättningar, skäl till funktionsnedsättning och information om teckenspråk och blindskrift. Det resulterade i att många lärare bättre ser och kan svara på barns individuella behov. Insatserna bidrog också till att lärare utvecklade en mer positiv inställning till barn med funktionshinder.

Ett viktigt steg mot ett nationellt lärarförbund togs också 2014, när SAK ombads arrangera ett första, förberedande nationellt möte. Mötet hölls i Kabul i november, fick mycket publicitet och samlade närmare 100 representanter för lärarnas provinsavdelningar. Det skapade ökade kontakter och en utgångspunkt för en nationell lärarorganisation, med större förståelse bland medlemmarna för rollen och ansvaret för en sådan organisation, som sannolikt indirekt kan komma att förbättra lärarnas kompetens.

EN STÄNDIGT VÄXANDE EFTERFRÅGAN PÅ UTBILDNING

Efterfrågan på utbildning bland föräldrar, lärare och lokala organisationer har ökat enormt och är ett mycket positivt tecken. Den utvecklingen är en process som SAK sett under en längre tid. Och även om efterfrågan är större än utbudet för närvarande, är det en positiv trend som pressar

på och ställer krav på dem som har ansvaret.

Under 2014 kunde SAK också se att de lokala skolråden flyttade fram sina positioner, med ökade insikter om sina rättigheter, och att de lokala utbildningsmyndigheterna levererade mer än tidigare. SAKs roll i den processen har varit att utveckla kapaciteten hos både skolråden och de lokala myndigheterna. SAK har bidragit genom att stärka kompetensen hos de lokala utbildningsmyndigheterna när det gäller planering, uppföljning och i pedagogiska frågor.

Men de som mest har tryckt på gentemot myndigheterna att fullfölja sitt ansvar har varit de lokala skolråden, tillsammans med de lokala lärarråden. Det blev under året tydligare än tidigare att lärarråden inte är en del av samhällets offentliga struktur, utan en yrkesorganisation som fungerar som en fackförening. Det innebär att lärarråden är en intressent som utkräver ansvar av myndigheterna – inte är en del av dem.

I skolråden är dock ännu kvinnor i väldigt låg utsträckning representerade, liksom personer med funktionsnedsättning och ungdomar. SAK ser där ett behov att arbeta vidare med idén om inkludering i skolråden, och att vidareutveckla deras kapacitet. Detta inbegriper alfabetisering – många i skolråden är själva inte läskunniga.

135 personer från provins- och distriktsmyndigheterna för utbildning deltog i vidareutbildning om inkluderande undervisning.

26 nya lärare utexaminerades inom lärarutbildningsprogrammet TEMP, som SAK genomför i samarbete med Karlstad universitet.

ELEVER I SAKS SKOLOR	UPPNÅTT 2013		UPPNÅTT 2014	
	Totalt	Andel flickor	Totalt	Andel flickor
Elever inskrivna i byklasser	50 067	58 %	52 967	58 %
Nomadbarn inskrivna i skola	5 201	51 %	5 530	58 %
Elever i flickannex	15 574	95 %	14 535	95 %
Barn med funktionshinder integrerade i vanliga klasser	633	36 %	631	32 %

STRATEGISKT MÅL 3 Kvinnor, personer med funktionsnedsättning och marginaliserade hushåll på landsbygden har säker försörjning som ger trygghet i tider av kris och nödsituationer.

▲ I en sömnadskurs i Balkhprovinsen lär sig Ahmadi att sy under 45 dagar.

FÖRBÄTTRADE FÖRSÖRJNINGSMÖJLIGHETER

SITUATIONEN PÅ LANDSBYGDEN I AFGHANISTAN

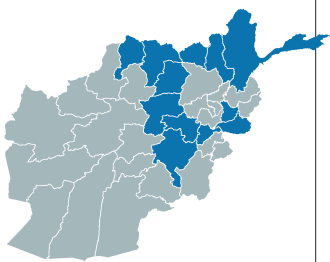
De flesta afghaner lever i avlägsna och isolerade områden, och försörjer sig främst genom jordbruk. Decennier av krig och naturkatastrofer har svårt skadat den lilla infrastrukturen som en gång fanns, så som bevakning, elektricitet och vägar. Möjligheterna till försörjning har allvarligt försämrats, och människor och samhällen har ofta små möjligheter att förändra sin situation. I många områden är den pågående konflikten ett märkbart hinder för utveckling.

Tillgång till hälsojänster och utbildning är fortfarande mycket mer begränsad än i städerna.

Detta påverkar vardagslivet för alla, men särskilt för dem som är mest underprivilegerade och sårbara – kvinnor och barn, och personer med funktionsnedsättning.

Den främsta prioriteten för de flesta människor är att hitta vägar för att förstärka sin försörjning. Men den låga nivån på både utbildning och företagskunnande, tillsammans med en brist på tillgång till marknader och fungerande infrastruktur, begränsar människors möjligheter att diversifiera sin utkomst.

För att vuxna på landsbygden ska få stärkt kapacitet och ökad tillgång till sådant som kan öka

SAK arbetar med landsbygdsutveckling i de markerade provinserna, med särskilt fokus på kvinnor, barn och personer med funktionsnedsättning. I Balkhprovinsen genomfördes 2014 ett pilotprojekt för förbättrade försörjningsmöjligheter – livelihoods – i tio byar med sammanlagt 6 488 hushåll.

deras hushållsinkomster, är det SAKs inställning att det är nödvändigt att arbeta med lokalsamhällen så att deras lokala styrning och invånarnas försörjningskapacitet utvecklas. Det kan göras genom stöd till direkta inkomster, socio-ekonomisk utveckling, förbättrad styrning, utbildning,

hälsa, transporter och bättre vattenförsörjning.
SAKs ARBETE MED LANDSBYGDSUTVECKLING 2014

Ett pilotprojekt för lokal samhällsstyrning och försörjningsmöjligheter introducerades 2014 i norra Afghanistan. Genom att bygga vidare på

▲ **Marcena Noor Muhammad** i byn Paghmaneha i Balkhprovinsen har gått en av SAKs kurser i boskapskötsel.

AFGHANISTAN IDAG

- Försörjningsmöjligheterna är osäkra och decennier av konflikt har lämnat många samhällen i ett tillstånd av maktlöshet.
- Lokalsamhällets möjligheter att initiera och driva sin egen utveckling är mycket begränsade.
- De mindre osäkra provinserna på den afghanska landsbygden utvecklas varje år medan ytterst lite kan göras i de mest osäkra. Där råder ibland till och med sämre förhållanden än för tio år sedan.

SAKs MÅL

- Vuxna på landsbygden får förbättrad kapacitet och ökad tillgång till resurser för att förbättra sina hushållsinkomster.
- Lokala organisationer i civilsamhället främjar i ökande grad landsbygds-ekonomin.

2014

- Startade SAK ett pilotprojekt med tio byar i Balkhprovinsen för att förbättra invånarnas och deras lokala organisationers kapacitet och försörjningsmöjligheter. Projektet bygger på tidigare erfarenheter inom SAKs Northern Rural Project, som avslutades 2014.
- Fick 459 hushåll i projektet i Balkhprovinsen yrkesutbildning i olika hantverk, som sömnad, hönsuppfödning, grönsaksodling, tvåttillverkning och boskapsuppfödning.
- Fullföljde 539 personer med funktionsnedsättning (273 kvinnor) yrkesutbildningar genom lärlingskap, gruppträning och utbildningar vid olika centra.
- Fick 668 personer (282 kvinnor) med funktionsnedsättning lån för att starta eller utveckla redan existerande verksamheter.

165 personer
 (117 kvinnor) utbildades i mejeri och fick utrustning för sådan verksamhet.

48 personer
 (alla män) utbildades i grönsaksodling och ett antal fick enkla växthus.

108 personer
 (89 kvinnor) utbildades i sömnad och ett antal av dem fick symaskiner.

138 personer
(94 kvinnor) utbildades i
hönsuppfödning.

▲ **Bibi Shirin** har kunnat skaffa höns genom SAKs projekt i Balkh. Hennes man är gammal och blind så hon tänker nu sälja ägg och tjäna lite pengar.

SAKs *Northern Rural Project* sjösattes det nya projektet i Balkprovinsen i Mazar-e-Sharifområdet. Projektet strävar efter att öka byars och individers förmåga att definiera sina egna behov, kräva sina rättigheter och självständigt utveckla projekt. Det är ett bra exempel på när samverkan mellan SAKs olika program och enheter är användbart.

Efter bara ett år är det inte möjligt att bedöma resultaten av projektet, men ansatserna ser ut att ha en god potential att ha börjat förbättra möjligheterna till försörjning för människor i resurssvaga landsbygdssamhällen.

Utvecklande av försörjningsmöjligheter

Arbetet började med att kartlägga och undersöka tio byar inom det afghanska landsbygdsprogrammet, *Afghan Rural Enterprise Programme*. SAK tog fram, i samarbete med lokala självhjälpsgrupper, ett paket med olika insatser för att öka medvetenhet och kunskaper. Det innehöll information om rättigheter för kvinnor och personer med funktionsnedsättning, om afghansk lagstiftning och konstitution, internationella konventioner, mänskliga rättigheter, FN-överenskommelser och om islam.

Sedan följde yrkesutbildning i olika hantverk som sömnad, hönsuppfödning, grönsaksodling, boskapsuppfödning, mattvävning, tvåttillverkning, samt i datorkunskap. SAK inriktade sig särskilt mot personer med funktionsnedsättning och ensamstående kvinnor med hushållsansvar.

Kurserna genomfördes antingen genom självhjälpsgrupper eller genom de lokala utveck-

lingsråden*. SAK tillhandahöll också utrustning för den verksamhet deltagarna tänkte starta eller utveckla, som till exempel symaskiner, växthus, hinkar och verktyg.

Stärkande av lokala finansieringsmekanismer

En viktig finansieringsmekanism i byarna är spar- och låneföreningarna (VSLA). De fungerar som en bybank, där medlemmarna i föreningen sparar små summor regelbundet och sedan kan ansöka om räntefria lån för att starta eller utveckla redan existerande småföretag, enligt mikrofinansieringsprincipen. Till låneföreningarna hör också självhjälpsgrupper som genomför aktiviteter för att förbättra sina försörjningsmöjligheter.

SAK stödde under året spar- och låneföreningar i de ovan nämnda tio byarna i pilotprojektet. De är nu mycket mer aktiva i sitt eget stöd gentemot de anknutna självhjälpsgrupperna, som i sin tur att ökat sina aktiviteter. Det är för tidigt att mäta framgång i siffror, men de tidiga tecknen är hoppgivande. De kan exempelvis få stöd i att marknadsföra sina produkter, och i att skapa nätverk och länkar till leverantörer och marknader.

Spar- och låneföreningarnas medlemmar fick utbildning i projekthantering, försäljning och marknadsföring, god styrning, demokratiskt beslutsfattande och i att arbeta med ett rättighetsperspektiv. Tre av tio av dessa låneföreningar bestod till 100 procent av kvinnor, och i de övriga sju var kvinnor mer än hälften av deltagarna.

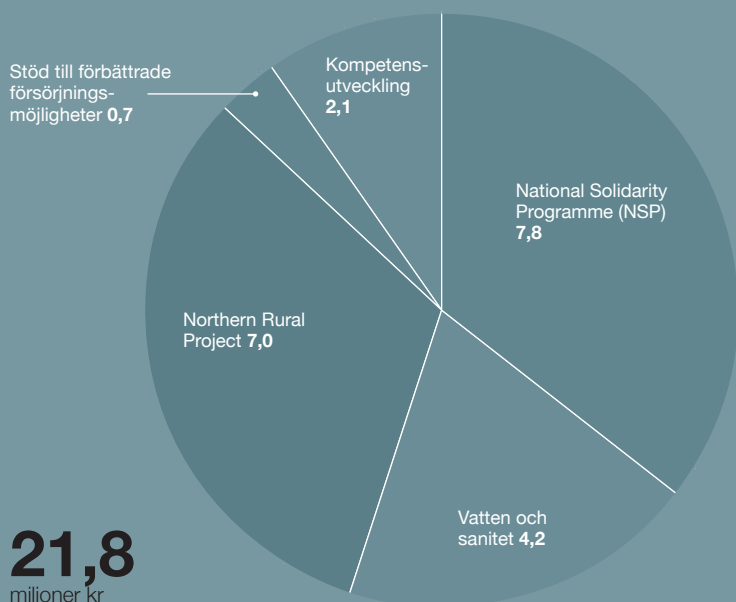
SAK underlättade också samordning mellan spar- och låneföreningarna å ena sidan, och de lokala utvecklingsråden å den andra. Spar- och låneföreningarna tar hela ansvaret för planeringen av sina aktiviteter genom årliga planer. De öppnar bankkonton för att kunna ta emot finansiering och lån, leder utformandet och utförandet av yrkesutbildningar, hanterar distribution och lån till producentgrupper, och stöttar producenterna i marknadsföring samt i att söka ytterligare finansiering.

Kvinnors deltagande högre än förväntat

I alla olika insatserna för ökade försörjningsmöjligheter var det kvinnliga deltagandet mer än hälften – i genomsnitt 65 procent. Den höga andelen överträffade SAKs förväntningar, eftersom det oftast är en utmaning att få till ett högt kvinnligt deltagande i många lokala och publika aktivite-

* **Lokala utvecklingsråd**, *Community Development Councils (CDC)*, är byråd inom den offentliga strukturen i regeringens *National Solidarity Programme*. De kan samexistera med eller ersätta de traditionella shurorna. De flesta byar har idag ett sådant råd.

KOSTNAD PER DEL AV SAKs PROGRAM FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING (MILJONER KR)

”NU KAN JAG FORTSÄTTA MED MITT LIV”

TEXT OCH FOTO: MAREENA HABIB/SAK

Turpekai är 37 år och änka sedan fyra år. Hon bor i byn Qulltemor i Balkprovinsen, och har fem barn.

När hennes man levde brukade han arbeta hos andra människor som lantbruksarbetare. Familjen hade inte egen mark men klarade ändå av sina dagliga utgifter.

– När min man dog blev livet svårt för oss. Jag fick stora ekonomiska problem och kunde inte ens ge mina barn mat för min inkomst var för liten, säger Turpekai.

En del av den lilla inkomsten kom från släktingar, en del från arbete som Turpekai gjorde i andra människors hem, som att städa och tvätta kläder. På grund av den dåliga ekonomin kunde inte barnen fortsätta gå i skolan.

Men en dag berättade en granne att hon skrivit upp Turpekai för ett projekt i tvålltillverkning, genom SAK. Det skulle ge henne bättre försörjningsmöjligheter.

Turpekai blev klar med kursen på ett halvår och den har förbättrat och förändrat hennes liv.

– Nu kan jag fortsätta med mitt liv och måste inte längre arbeta hemma hos andra. Mina barn har återupptagit sin skolgång, och min månadsinkomst har mer än fördubblats.

Hon köper råvaror i Mazar-e-Sharif och gör tvål, som hon sedan säljer till grannar och småbutiker. Hon har också sålt mer än 350 tvålar till SAKs skolor.

ter. Detta medför sannolikt också en ökning av kvinnors inflytande i beslutsfattandet – direkt i familjesfären, men i det längre perspektivet också på bynivå.

När kvinnor i projektet tillfrågades om vilken typ av utbildning de helst önskade sig, svarade många att det just är att lära sig ett hantverk, för att bli mer självständiga ekonomiskt. Enligt kvinnorna ger ökade egna inkomster dem både mer respekt, i sina familjer och i det omgivande samhället, och mer frihet.

Projektet kommer att permanentas under 2015 och ersätter då det tidigare NRP.

NORTHERN RURAL PROJECT, COMMUNITY GOVERNANCE AND LIVELIHOOD PROJECT OCH STRATEGISKA MÅLEN 3 OCH 4

The Northern Rural Project (NRP), utvecklat av SAK och finansierat av Sida, startade 2011 och avslutades under 2014. NRPs övergripande mål var att stärka civilsamhället på landsbygden genom lokalt engagemang och korttidsfinansiering av lokalsamhällets egna projekt. NRP har utvärderats av tredje part och det visar att NRP i hög grad nådde sina mål och att de metoder som använts varit relevanta.

Det nya projektet ”Community Governance and Livelihood Projects” bygger på erfarenheter från NRP och andra tidigare insatser på landsbygden, och bidrar till SAKs båda strategiska mål 3 och 4. En del av de resultat som beskrivs här i rapporten har utförts inom NRP, en del inom pilotprojektet i Balkprovinsen.

INFLYTANDE OCH DELTAGANDE

SITUATIONEN I AFGHANISTAN

Svaga samhällsstrukturer på provinsiell och lokal nivå är en viktig, men ofta förbisedd, faktor som hämmar utvecklingen i Afghanistan. Men det pågår för närvarande en omstrukturering i landet för att inrätta nya institutioner på distriktsnivå, vilket gör att SAK behöver analysera utvecklingen mot detta strategiska mål mer ingående när den processen har mognat. Men det togs ändå flera steg mot ett mer aktivt deltagande i lokal samhällsstyrning under året i områden där SAK verkar, särskilt i Balkhprovinnsen.

En nyckelfaktor för att uppnå verklig utveckling är att representation och deltagande på lokal nivå av alla grupper i samhället är stark. SAKs fokus för att det ska ske är därför att utveckla kapaciteten hos organisationer och grupper på den nivån, och hos lokala myndigheter.

ÖKAT DELTAGANDE OCH INKLUDERING AV SÅRBARA GRUPPER

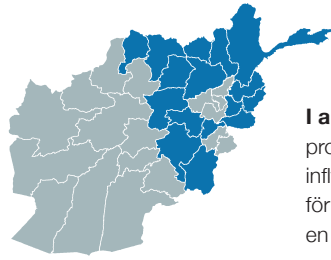
Att höja medvetenheten om rättigheter för grupper som traditionellt inte har haft en stark röst, som människor med funktionsnedsättning och kvinnor, är viktigt för att öka deras representation och deltagande i demokratiska, lokala organisationer och i beslutsfattande.

SAK uppmuntrar deltagandet för personer med funktionsnedsättning i alla lokalt baserade organisationer, särskilt i de lokala utvecklingsråden, men för närvarande är den huvudsakliga kanalen funktionsnedsatta personers egna organisationer. Men en viss gradvis förändring är märkbar. Till exempel har antalet personer med funktionsnedsättning som remitterats av sina lokala utvecklingsråd till SAKs rehabiliteringscentra ökat. De lokala utvecklingsråden har också ökat ansträngningarna för att minska det stigma som hindrar personer med funktionsnedsättning att delta i demokratiska, lokala organisationers arbete.

Stärkta kvinnor men ohörda barn

SAK tycker sig se att ett sätt att öka kvinnors representation och deltagande i lokala, demokratiska organisationer och i beslutsfattande är att stötta kvinnor att öka sin inkomst genom försörjningsprojekt, som det som beskrivs i

I alla verksamheter i alla provinser där SAK verkar är inflytande och deltagande för marginaliserade grupper en prioriterad fråga.

STRATEGISKT MÅL 4
Medborgarna är aktivt engagerade i beslutsfattande, påverkar utvecklingen av sina samhällen och har möjlighet att ställa berörda aktörer till svars.

KAPACITETS- UTVECKLING I LOKALSAMHÄLLEN GENOM NSP

SAK har även utfört insatser inom den afghanska statens National Soidarity Programme (NSP):

- Under 2014 deltog i Wardakprovinsen 492 lokala utvecklingsråd, totalt 23 963 personer (varav 10 749 kvinnor) i utbildningar för att stärka sin roll i utvecklingsarbete och lokal samhällsstyrning.
- 300 lokala utvecklingsprojekt avslutades också där genom de lokala utvecklingsrådets försorg, inom områden som vattenkraft, vattenförsörjning, vägar, bevattning och byggnation. Slutförandet av de lokala utvecklingsprojekten gagna de 94 578 människor (varav 52 019 kvinnor).

föregående kapitel. Det ger kvinnor en plattform för inflytande i hushållsbeslut, och i det längre perspektivet ett ökat inflytande i beslutsfattande på bynivå.

Men med sitt stärkta rättighetsfokus är det SAKs slutsats att försöken att låta barn bli hörda och representerade i lokala organisationer inte nått tillräckligt långt. I den traditionella åldershierarkin utgör det en stor utmaning för organisationen att se över hur man kan inkludera även barns röster.

KAPACITETSUTVECKLING AV LOKALA ORGANISATIONER

För att stärka lokala utvecklingsråd och andra lokala organisationer och nå ett brett deltagande för alla grupper i samhället, genomfördes en rad kapacitetsstärkande insatser under året. De har till exempel handlat om social mobilisering, att vårda miljön, jämställdhet, projekthantering eller konfliktlösning.

SAK kan redan se tecken på att insatserna har stärkt de lokala utvecklingsrådets kapacitet att leda sin egen utveckling och ta ansvar för styrningen i sina respektive samhällen, även om arbetet mot detta strategiska mål är i sitt inledningsskede. Under året har kvinnor visat ett aktivt deltagande i olika processer som råden har lett, som ledare av eller medlemmar i olika kommittéer.

De lokala utvecklingsråden har också demonstrerat sin kapacitet att genomföra egna utvecklingsprojekt (mindre utvecklingsprojekt finansierade av byarna själva).

SAK ser en utveckling där de lokala utvecklingsråden allt mer kan leda och genomföra sina utvecklingsprojekt på kortare tid och med färre eller inga konflikter. Detta visar på en process mot att bli mognare partners för utvecklingsarbetet på lokal nivå.

En annan positiv utveckling är att de lokala utvecklingsråden och andra lokalt baserade organisationer nu i högre omfattning ser till att invånarna får information om mänskliga rättigheter, lagar, utvecklings-policyer och myndigheternas roller och ansvar.

Som ett tecken på att SAK är på rätt väg, kommer den afghanska statens National Solidarity Programme under 2015 att utforma sina egna aktiviteter för lokal samhällsstyrning på ett liknande vis som SAK har gjort under 2014.

BÄTTRE LYHÖRDHET FRÅN MYNDIGHETERNAS SIDA

Under året som gick kunde en intressant förändring ses på lokal nivå, när det gäller myndigheternas beredskap att lyssna på krav från lokalsamhällena. Även om SAK har lång erfarenhet av att samverka med lokala myndigheter, togs 2014 viktiga steg för att utveckla deras förmåga till lyhördhet för invånarnas krav.

Inom ramen för Northern Rural Project genomförde SAK insatser för myndighetspersonal på distrikts- och provinsnivå i uppsökande verksamhet, biståndskoordination och god samhällsstyrning. (Northern Rural Project avslutades under året, och arbetet under SAKs strategiska mål 3 och 4 bygger vidare på erfarenheter som dragits från det arbetet – se även föregående kapitel.)

Genom att förmedla kontaktvägar mellan lokala och andra utvecklingsorganisationer å ena sidan och myndigheter på lokal nivå å den andra, har SAK kunnat bevittna förbättrad kommunikation och även ett ökat resursflöde för ytterligare utvecklingsarbete på lokal nivå. Ett exempel på det är att de lokala utvecklingsråden i SAKs områden lyckats få medel till över 100 egna utvecklingsprojekt.

BEDÖMNINGAR AV UTVECKLINGSBEHOV

Analys för att identifiera utvecklingsutmaningar, beslutsstrukturer och mekanismer för deltagande i det offentliga livet genomfördes 2014 i tre byar i provinserna Nangahar, Balkh och Samangan. Resultaten kommer att vara vägledande för SAKs kommande arbete med lokal samhällsstyrning.

AFGHANISTAN IDAG

- Kapaciteten hos lokala myndigheter är generellt svag, särskilt i de mest osäkra regionerna.
- Korruptionen är utbredd och utbildningsnivån i allmänhet mycket låg.
- Kvinnligt deltagande i beslutsfattande är av tradition exceptionellt svag. Kvinnor och män kan inte delta i möten tillsammans.
- Traditionella åldershierarkier försvårar inkluderandet av barns röster i lokala frågor.

SAKs MÅL

- Landsbygdsbefolkningen, inklusive kvinnor, barn och personer med funktionsnedsättning, är väl representerad och deltar i allt högre grad i demokratiska, lokala organisationer och beslutsfattande.
- Lokala myndigheter tar mer ansvar och kan möta lokalsamhällets krav.

2014

- 55 lokala utvecklingsråd och tio spar- och låneföreningar deltog aktivt i beslutsfattande och fungerade väl med både kvinnor och personer med funktionsnedsättning bland medlemmarna.
- 81 personer (8 kvinnor) vid lokala myndigheter fick utbildning av SAK i uppsökande verksamhet, biståndssamordning och god samhällsstyrning.
- Ett ramverk för god samhällsstyrning upprättades för de lokala myndighetskontoren.
- Gemensam uppföljning tillsammans med lokala myndigheter har regelbundet utförts, vilket lett till lösningar både av tekniska problem samt av lokala konflikter vid implementering av lokala utvecklingsprojekt.

Vid Bok- och Biblioteks-mässan i Göteborg deltog SAK med monter på Internationella torget. Familjen Vahid Reza från Göteborgs lokalkommitté arrangerade afghansk frukost för mässbesökare, här serverad av Yeganen Vasia Reza. ▶

FOTO: LINNEA LARSSON

STRATEGISKT MÅL 5 Ett folkligt och politiskt engagemang i Sverige och Europa för det afghanska folkets rättigheter.

FOLKLIKT OCH POLITISKT ENGAGEMANG

SOM EN ENGERERAD och erfaren medlemsorganisation har SAK ett uppdrag att alltid vara aktivt i att påminna allmänhet, beslutsfattare och givare om vikten av långsiktigt stöd till Afghanistans folk, och i att lyfta fram det civila samhällets perspektiv.

SAK och Afghanistan förekom mycket i svenska medier under året. Antalet artiklar där SAK omnämndes var mer än dubbelt så många som 2013. Deltagandet i etermedia ökade också och

där deltog SAK i en rad nyhetsprogram i radio och teve. Publiciteten var främst neutral, där SAK fick en expertroll när det gäller Afghanistan.

Det symboliska året 2014, med de internationella styrkornas tillbakadragande och presidentvalet, ökade mediernas intresse, och det brutala mordet på den svenska journalisten Nils Horner i mars, som skakade den svenska allmänheten, bidrog på ett tragiskt vis till ytterligare medial bevakning av Afghanistan.

Svenska Afghanistan-kommitténs lokalkommittéer 2014.

POLITIKERS OCH GIVARES ÅTAGANDEN

Graden av åtaganden, ekonomiska och inom andra politikområden, från svenska beslutsfattare gentemot det afghanska folket har inte ökat engagemanget. Snarare har det minskat efter beslutet om att dra tillbaka de svenska trupperna från Afghanistan. Ändå är det tydligt att de flesta partier i riksdagen står bakom att Afghanistan behöver långsiktigt civilt stöd. Ett löst format nätverk av riksdagsledamöter, som tidigare varit engagerat i Afghanistans utveckling, höll ett möte om Afghanistans framtid i mars.

Den 19 juni tog regeringen beslut om en ny resultatstrategi för utvecklingssamarbete med Afghanistan för åren 2015–19. Landet kommer då vara en av de största mottagarna av svenskt bistånd. Aktiviteterna i strategin förväntas resultera i stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter, och frihet från förtryck. Målgrupper är marginaliserade grupper på landsbygden, med ett särskilt fokus på kvinnor och barn.

Vid givarkonferensen i Tokyo 2012 gjorde Sverige ett omfattande och långsiktigt åtagande att svenskt utvecklingssamarbete med Afghanistan skulle ses i ett tidsspänn om 10–15 år. Under perioden 2015–2024 planeras Sveriges stöd till Afghanistan att fortsätta, med en uppskattad sammanlagd biståndsvolym på 8–8,5 miljarder kronor.

SAKS ROLL I POLITISKA BESLUTSPROCESSER

SAK inbjuds ofta både som expert och röst i det civila samhället när det gäller Afghanistan, för att föreläsa eller delta i expertpaneler på olika nivåer i Sverige. Detta ger organisationen möjlighet att hålla medlemmar, beslutsfattare och andra organisationer informerade, vilket ger dem möjligheten att stödja det afghanska folkets rättigheter.

SAK begärde under 2014 en utvärdering av hela den svenska insatsen i Afghanistan 2002–2014, den civila såväl som den militära. SAK lyfte sär-

skilt fram att det är viktigt att utvärdera gräzonen mellan civila och militära insatser för att dra lärdomar så att inte säkerheten för humanitär och utvecklingspersonal riskeras, och ineffektiva och kortsiktiga utvecklingsinsatser genomförs.

NÄTVERK OCH PROFESSIONELLT UTBYTE

Det svenska nätverket av organisationer som är intresserade av Afghanistan, som SAK tog initiativet till 2012, förstärktes ytterligare under året. En kärngrupp av fem organisationer är aktiva, medan ytterligare tio håller sig informerade. Nätverket arrangerade en konferens där representanter för det afghanska civilsamhällets organisationer och det svenska nätverket möttes. Syftet var att inom svenska organisationer öka medvetenheten om situationen för det afghanska civilsamhället, och mötet diskuterade hur man bäst kan samverka och arbeta tillsammans för att stärka människorättsperspektivet och biståndseffektiviteten.

Nätverket anordnade också ett öppet seminarium i oktober, då den aktuella situationen i Afghanistan och den nya svenska utvecklingsstrategin för landet diskuterades i en expertpanel. Seminariet var välbesökt och nätverket blev mer känt för allmänheten.

I det europeiska och internationella givarsammanhanget var SAK aktiv inom det europeiska nätverket ENNA. En viktig aktivitet där var att ta fram ett uttalande från civilsamhället till Londonkonferensen om Afghanistan. Mediekampanjen "Glöm inte bort Afghanistan" ("Do Not Forget Afghanistan") skapades gemensamt av en rad organisationer, där SAK bidrog med material och exempel. SAK deltog också under året i PGU-Barometern, en gemensam granskning från organisationerna av den svenska politiken för global utveckling (PGU), och har varit aktivt i CONCORD-nätverket för att utveckla gemensamma ståndpunkter inför förhandlingarna i OECD-DAC gällande uppdateringen av definitionerna av offentligt bistånd.

SAK mottog 2014 7,3 miljoner kronor från PostkodLotteriet. Pengarna har bland mycket annat använts till att bygga två flick-byskolor, en i Acha Maili-byn i Balkhprovinsen och en i Haidarkhilbyn i Nagarharprovinsen. Skolorna byggdes i ett område där flickorna tidigare fått sitta i tält eller under bar himmel. Nu när det finns byggnader är föräldrarna mer motiverade att låta sina flickor gå kvar i skolan även när de är lite äldre.

▲ **Sveriges Radios** mångåriga och hyllade Asien-korrespondent Nils Horner blev offer för det ökande våldet i Afghanistan. Han sköts ihjäl 11 mars på en gata i Kabul. SAK har tillsammans med med Horners syster Ingrid bildat en minnesfond, där pengarna är örönmärkta för SAKs arbete för kvinnors utbildning och hälsa i Afghanistan, något som Nils brann lite extra för.

SVERIGE IDAG

- Lämnade större delen av den svenska ISAF-styrkan Afghanistan.
- Antog den svenska regeringen en resultatstrategi som gör Afghanistan till ett av de främsta mottagarländerna för svenskt bistånd 2015–2019.
- Stärkte det svenska nätverket av organisationer till stöd för Afghanistan sitt samarbete.

SAKs MÅL

- Välinformerade medlemmar, beslutsfattare och icke-statliga organisationer i Sverige ökar allmänhetens medvetenhet, stärker det breda engagemanget och kräver officiellt stöd för det afghanska folkets rättigheter.
- Givares och beslutsfattares beslut är influerade av information från SAKs policy- och påverkansarbete.

2014

- Genomförde SAKs medlemmar och anställda över 100 aktiviteter – föreläsningar, seminarier, utställningar, samlingsaktiviteter och filmvisningar.
- Tredubblades den mediala bevakningen av SAK.
- Begärde SAK en utvärdering av de samlade svenska insatserna i Afghanistan – civila som militära.

INSAMLING

SAKs insamlingsverksamhet gav 14 218 314 kronor. Av resultatet var ungefär 7,6 miljoner kronor bidrag från SAKs månadsgivare och ungefär 6,5 miljoner kronor andra givare. Förutom SAKs egen insamlingsverksamhet bidrog Radiohjälpen med 2 717 000 kronor. Under året godkändes SAK som förmånstagare i Postkod-Lotteriet.

1879

nya givare tillkom under året.

Ett annat initiativ var att skapa förutsättningar för professionella utbyten mellan relevanta yrkesorganisationer i Sverige och Afghanistan. Under 2014 etablerades ett sådant samarbete mellan de afghanska och svenska barnmorskeförbunden

KOMMUNIKATIONSKANALER

SAK kommunicerar med allmänheten genom sina webbplatser och en rad andra digitala kanaler – som e-post, bloggar, Twitter och Facebook. SAK har två webbplatser: sak.se på svenska, och swedishcommittee.org på engelska. Material publiceras på svenska och engelska. På Facebook och Twitter var många medlemmar 2014 aktiva i den internationella kampanjen #DoNotForgetAfghanistan.

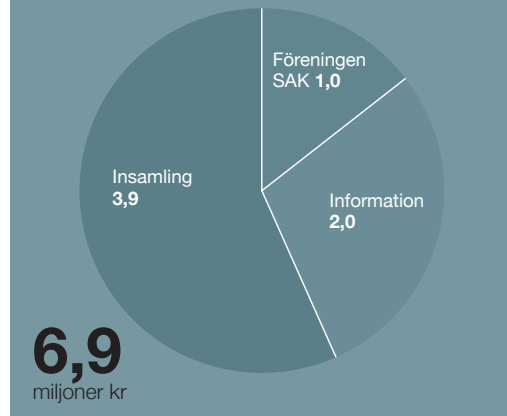
Medlemstidningen A-nytt förnyades 2014 med en satsning på både innehåll och form, med starkare fokus på trender och SAK-aktiviteter i Afghanistan, och med mer information om evenemang i Sverige. Vinjetterna blev tydligare och ett mer distinkt formspråk utvecklades.

INSAMLING

Syftet med SAKs egeninsamling är att stärka organisationens oberoende och vara en grund för stabilitet och långsiktighet. SAKs medlemmar, lokalföreningar och sympatisörer är oerhört viktiga för synliggörande av SAK som relevant organisation, och en garant för det aktiva engagemang landet runt.

SAK har även under 2014 använt ett flertal kommunikationskanaler för insamling. Bland

KOSTNAD PER OMRÅDE FÖR ARBETET I SVERIGE (MILJONER KR)

dessa kan nämnas adressbärare till tidningen A-nytt, givarbrev, sms, samt erbjudanden om att bli månadsgivare. Återkoppling till givare om hur stödet används sker genom A-nytt, Aryana, hemsida och givarbrev.

Stödet från privatpersoner, företag och organisationer har även under 2014 varit en mycket viktig del av en av SAKs kärnuppgifter enligt stadgan; att trygga SAKs förmåga att sprida kunskap om förhållandena i Afghanistan och om SAKs biståndsverksamhet, samt bilda opinion för att därigenom främja solidariteten med dess folk.

SAK har under 2014 varit delaktig i kampanjen för Världens Barn, samt i FRII:s kampanj Det goda testamentet. En notering är att många av SAKs givare visar sitt förtroende i form av minnes- och hyllningsgåvor.

SOLIDARITETSPRISET 2014

Solidaritetspriset instiftades 2009 och ges till en person eller organisation i Sverige som arbetar ovanligt aktivt för att stärka solidariteten med det afghanska folket, motarbetar fördomar och stärker tolerans och förståelse för afghanerna och deras land; eller som arbetar för fred, mänskliga rättigheter och utveckling i Afghanistan.

2014 utdelades Solidaritetspriset till den välkända SAK-profilen Lasse Bengtsson. Ur motiveringen:

Genom ord och bilder fortsätter Lasse att inspirera och sprida kunskap om Afghanistan och SAKs arbete. Han låter läsaren/åskådaren/lyssnaren möta Afghanistan med positiva bilder av ett varmt och tålmodigt folk med mycket humor. Lasses perspektiv och berättarförmåga ger en viktig motbild till den förhärskande mediala. Ingen har som han lyckats nå så långt utanför SAK och förmått så många nya grupper av människor att engagera sig i Afghanistan.

Särskilt kan också nämnas att PostkodLotteriet under 2014 gav SAK status som förmånstagare, vilket är ett kvitto på att SAK lyckats uppfylla de krav som ställs, och en mycket värdefull möjlighet för SAKs utveckling.

Utmaningar under året har varit att finna effektiva metoder att nå ut till nya målgrupper, samt att finna samarbetsformer med leverantörer. En utmaning är också att kommunicera SAKs arbete i Afghanistan som ett relevant behov, då det under året varit många akuta katastrofer i vår omvärld.

MEDLEMMARNA – SAKS RYGGRAD

Stommen i SAK är medlemmarna. Utan deras engagemang och utåtriktade aktiviteter skulle allmänhetens kunskap om situationen i Afgha-

nistan vara markant lägre, vilket i sin tur skulle kunna påverka svenska beslutsfattares engagemang och i förlängningen Sveriges stöd.

SAKs medlemmar genomförde över 100 utåtriktade, kunskaphöjande aktiviteter på ett stort antal orter under 2014. Mer än hälften av dessa var föredrag för allmänheten om Afghanistan och SAKs arbete, vilket är ett stort antal jämfört med många andra organisationer. Genom att anordna evenemang, besvara förfrågningar och genom att aktivt själva ta initiativ till att besöka föreningar och skolor, når medlemmarna ut till ett brett spektrum av den svenska allmänheten.

Vid de utåtriktade aktiviteterna har SAKs broschyrer och annat material använts. Vidare har kunniga personer ut SAKs egen krets hållit föredrag och deltagit i diskussioner över hela

◀ **SAK genomförde 2014** en nysatsning på tidningen Afghanistan-nytt (A-nytt). Tidningen har en upplaga på cirka 9 500 exemplar och går ut till medlemmar och månadsgivare.

SEMINARIER

SAKs kansli arrangerade under året ett antal seminarier, bland annat:

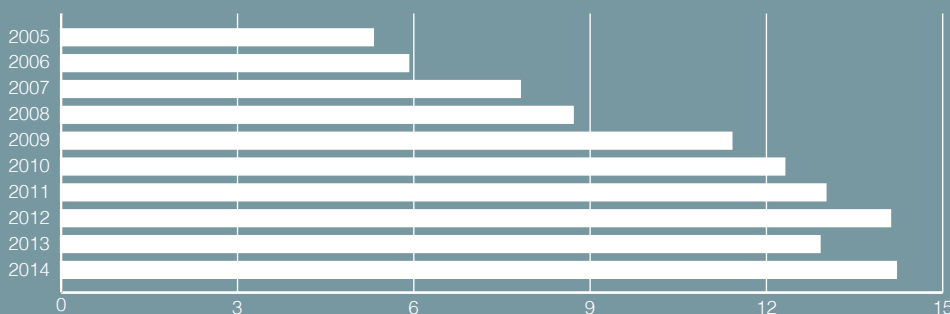
Utfrågningar av biståndspolitiska talespersoner inför valet, en under Almedalsveckan och en i Stockholm. Det gjordes tillsammans med bland andra Concord Sverige.

Nordiskt forum i Malmö: "Säkerhet för Afghanistans kvinnor – 12 år senare" diskuterades med biståndminister Hillevi Engström i ett samarrangemang med Folk och Försvar och Försvarshögskolan.

"Bistånd och affärer i korrupta miljöer" – seminarium om svenska aktörers gemensamma utmaningar och ansvar under Almedalsveckan, med Forum Syd.

Seminarium om Sveriges fortsatta engagemang i Afghanistan. Afghanistan Analysts Networks Thomas Ruttig och representanter från Utrikesdepartementet och Sida diskuterade. Arrangerades tillsammans med Afghanistan-nätverket där bland andra Kvinna till kvinna och Olof Palmes Internationella Center ingår.

INSAMLING 2005–2014 (MILJONER KRONOR)

MR-dagarna i kulturhuvudstadsårets Umeå.

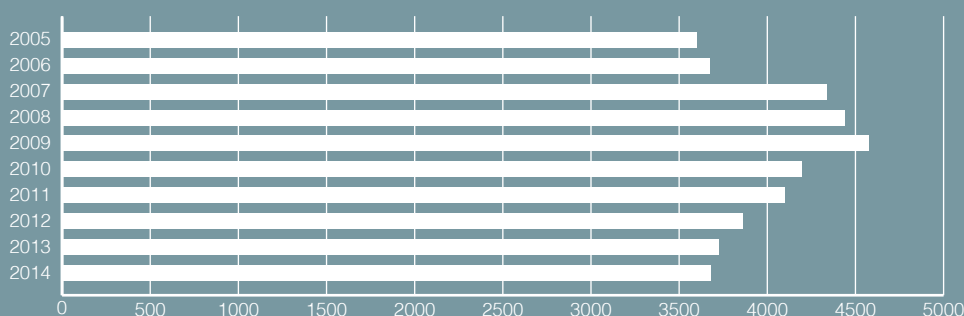
Utställningen presenterade "People that matter" av Liza Brunzell, fotograf och tidigare praktikant på SAK i Kabul.

ÅRSMÖTET

Årsmötet hölls i Stockholm där 71 delegater var närvarande och det totala antalet årsmötesdeltagare var 110 personer. Till årsmötesseminariet hade Dr Suraya Yousofzai, som arbetar med SAKs barnmorskeutbildning, bjudits in. Hon samtalande med Gudrun Pålsson och Anna Nordfjell från Svenska Barnmorskeförbundet om den samhällsförändrande kraft barnmorskor kan utgöra.

406 personer deltog i en webbenkät om hur SAK kan öka medlemsengagemanget.

ANTAL MEDLEMMAR 2005–2014

Sverige. Detta är centralt när det gäller SAKs möjligheter att kommunicera ett klart och uppdaterat perspektiv vid varje tillfälle.

Kontoret i Stockholm lånar också ut utställningar till skolor och kulturinstitutioner. Utställningarna visar hur människor lever sina liv i Afghanistan och bidrar till en mer nyanserad bild av landet.

Under våren 2014 gjordes en extra satsning för att öka medlemsantalet, men målet att öka antalet medlemmar med 800 nåddes inte. Istället sjönk medlemsantalet något och var vid årets slut 3 681, jämfört med 3 723 året innan.

SAKs medlemsorganisation är uppbyggd i tolv lokalkommittéer i Sverige, och en i Kabul. Till årsmötet kom 110 deltagare varav 71 röstberättigade delegater – i jämförelse deltog 59 delegater året före. Alla lokalkommittéer var representerade, även Kabul. Regionala medlemsmöten och ett nationellt medlemsråd lockade också över 60 medlemmar.

Unga SAK som riktar sig till medlemmar under

30 år finns över hela landet. Dess ambition är att arbeta med och för unga människor genom att visa att det är kul, intressant och meningsfullt att stödja Afghanistan, internationellt utvecklings-samarbete, demokrati och mänskliga rättigheter. Unga SAK höll en konferens och ett medlemsmöte 2014.

Vid årsmötet 2013 utsågs en demokratiberedning med uppdrag att analysera hur SAK kan öka medlemmarnas engagemang, och attrahera nya medlemmar. Sedan dess har demokratiberedningen arbetat för att hitta nya uppslag för detta. Som ett led i arbetet genomfördes en enkät där 406 personer deltog. Demokratiberedningen ska presentera sina förslag vid årsmötet 2015.

Att lära genom att göra och att lära från andra aktiva medlemmar är centrala aspekter för SAKs medlemsrörelse. SAK kommer att fortsätta öka sina ansträngningar för att skapa mötesplatser för medlemmar att träffas och dela med sig av sina erfarenheter, som en del av sin verktygs-låda.

NÅGRA AV ÖVER 100 ARRANGEMANG OCH AKTIVITETER 2014

Arbetsgrupperna i Vimmerby, Örebro, Östersund och Järpen samt Härnösand har haft aktiviteter under året.

Göteborgs lokalkommitté har anordnat flera föreläsningar med spännande talare och man har även varit effektiva i att söka upp och sprida information om SAK på t ex konserter med Afghanistan-tankoppling där många intresserade samlades. Under Bok- och biblioteksmässan hjälptes 25 medlemmar åt att sprida information om SAK, samla in pengar och förse frukostseminarieåhörare med afghansk frukost.

I Jönköping anordnades flera föreläsningar under året. Höjdpunkten var Lasse Bengtssons föreläsning som drog närmare 80 deltagare.

Kabuls lokalkommitté deltog på årsmötet i Stockholm och i samband med besöket samlade deras delegat på sig kunskaper och tips för att kunna utveckla sin lokalkommittés arbete.

Lokalkommittén i Lund arrangerade en rad utåtriktade aktiviteter och en studiecirkel, samt deltog i större sammanhang, exempelvis på Flickadagen. Lunds och Malmös lokalkommittéer samarbetade även kring en temavecka om Afghanistan på flera orter i Skåne.

Malmö lokalkommitté bidrog bland annat till att sprida information om SAK i samband Nordiskt forum. Man anordnade även ett flertal välbesökta filmvisningar och samtal under den skånska Afghanistanveckan.

Skellefteå lokalkommitté turnerade med utställningen "Ung i Afghanistan – drömmar om framtiden" på bibliotek. De har även anordnat aktiviteter i t ex Malå och Umeå.

Skövde-Skaraborg fortsatte sitt samarbete med Helenaskolan. En annan lyckad aktivitet var ett samtal i Mariestad kallat "Afghanistan i fokus: Afghaner i Mariestad om hemlandets våndor och glädjeämnen".

UTBYTTE MELLAN DE AFGHANSKA OCH SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDEN

Under 2014 etablerades ett utbyte mellan SAKs partner Afghanska Barnmorskeförbundet och dess motsvarighet i Sverige. I november besökte tre svenska barnmorskor från svenska Barnmorskeförbundet Afghan Midwives' Association, AMA, i Kabul.

Grundidén är att båda organisationerna ska dra nytta av varandras erfarenheter, särskilt när det gäller organisationskultur, men också när det gäller sjukvård, utveckling av högre utbildning för barnmorskor i Afghanistan, och forskning.

Under besöket i Kabul var huvudpunkten på dagordningen för de svenska barnmorskorna Anna Nordfjell och Karin Reimegård att möta ordföranden, Mursal Musawi, och styrelsen i det afghanska barnmorskeförbundet, samt att hålla en tvådagars workshop med representanter från det afghanska förbundet som kommit till huvudstaden från provinserna där de annars arbetar. I workshopen diskuterades konceptet med yrkesförbund och deras styrka, liksom etiska sidor av barnmorskepraktik. Föreläsningar varvades med grupparbeten och diskussioner.

Andra delar av programmet innehöll besök vid en nyetablerad institution för barnmorskeutbildning på kandidatnivå, och vid en förlossningsklinik på Kabuls sjukhus. Möten hölls också med SAKs ledning för sitt

Anna Nordfjell talar, omgiven av Karin Reimegård, t v, och Mursal Musawi från Afghanska Barnmorskeförbundet, t h.

hälsoprogram och med en av donatorerna för utbytet vid UNFPA i Afghanistan.

SAKs tidigare barnmorskeutbildare Gertrud Pålsson, som byggt upp SAKs barnmorskeutbildning i Wardak 2005-2008, deltog också. Gertruds närvaro bidrog till ökad

förståelse mellan afghanerna och svenskar-na eftersom hon har god insikt i respektive kulturell kontext.

Sedan utbytet påbörjades har det utvecklats väl och inger hopp om att kunna formas till en långsiktig relation.

Stockholms lokalkommitté genomförde en välbesökt föreläsningsserie i samarbete med ABF. Man genomförde även ett stort antal föreläsningar och andra informationsinsatser plus en kulturbasar, drakbyggarutbildning och en matlagningsskiva.

Sundsvalls lokalkommitté blandade regelbundna aktiviteter med föreläsningar med inbjudna talare som Anders Rosén och Fawad Sultani från Kabulkontoret. De deltog även i den lokala flyktingdebatten.

Södertälje lokalkommitté anordnade familjeträffar där man diskuterar Afghanistan. En tidigare stabschef i Afghanistan deltog på en av träffarna. Flera av familjernas ungdomar har genom det blivit aktiva i Unga SAK.

Unga SAK genomförde en rad aktiviteter under året med kulturkväll och kvinnokonferens i Göteborg som en av höjdpunkterna. Man gjorde även en viktig insats genom att simultantolka hela årsmötet för ombudet från Kabuls lokalkommitté.

I Uppsala fick man besök av dåvarande biståndsminister Hillevi Engström och diskuterade då framtida utmaningar i Afghanistan, med särskilt fokus på kvinnors situation. Man anordnade även en filmfestival med filmer om Afghanistan.

Vänersborgs lokalkommitté firade sitt trettionde år som formell lokalkommitté under året och genomförde många aktiviteter. SAKs tidigare informationskoordinator i Kabul, Anders Rosén, föreläste vid 30-årsfirandet.

Världens barn. Flera lokalkommittéer var ute på gator och torg och bidrog till den stora insamlingen till förmån för världens barn.

I Växjö gick delar av informationsarbetet i festens tecken, bland annat en informationsinriktad Nawrozfest och en kvinnofest i samband med internationella kvinnodagen.

RÄTTIGHETS- PRINCIPERNA

- DELAKTIGHET
- JÄMLIKHET
- ANTI-DISKRIMINERING
- ÖPPENHET
- ANSVARSUTKRÄVANDE

SAK 2014

VILKA VI ÄR

SAK tillämpar ett rättighetsbaserat perspektiv. Människor i rurala Afghanistan, dem vi arbetar med och för – med ett särskilt fokus på kvinnor, barn och personer med funktionsnedsättning – ses som aktiva aktörer för sin egen förändring. SAK kan bistå i att ge lokalsamhällen verktyg och kraft att kräva sina rättigheter, liksom att öka kapaciteten hos myndigheter och organisationer att uppfylla samma rättigheter. Som grund för verksamheten ligger rättighetsprinciperna *delaktighet, jämlikhet, anti-diskriminering, öppenhet* och *ansvarsutkrävande*. SAK använder tre strategiska verktyg för att nå sina mål: kapacitetsutveckling, påverkansarbete och tillhandahållandet av tjänster.

SAK grundades 1980 och i avsaknad av en fungerande stat var SAKs arbete länge inriktat på att tillgodose människors grundläggande behov genom att tillhandahålla tjänster. Genom att erbjuda skolor för barn på landsbygden, utbilda barnmorskor och utveckla försörjningsmöjligheter skapade SAK, och skapar fortfarande, förutsättningar för förändring. Flickor, kvinnor och andra utsatta grupper får kunskap som ökar deras möjligheter att delta i beslut om samhället, och deras möjligheter att bidra till försörjning blir en drivkraft för att acceptera förändringar.

Från 2001, när Afghanistan fick en internationellt erkänd regering, behövde SAK anpassa sitt arbete till nationella utvecklingsstrategier, även om stödet till samma marginaliserade grupper på landsbygden kvarstod.

Därefter har kapacitetsutveckling av organisationer och myndigheter, tillsammans med påverkansarbete, blivit mer framträdande i SAKS

arbete. För att stärka den långsiktiga förändringen behövs kapacitetsutveckling av målgrupper, kunskapshöjande insatser till både rättighetsbärare och ansvariga liksom delaktighet i beslutsfattande för att bidra till en hållbar utveckling.

KAPACITETSUTVECKLING AV CIVILSAMHÄLLETS ORGANISATIONER

SAKs arbete med kapacitetsutveckling för perioden 2014–17 är upplagt på ett mer systematiskt vis än för den förra strategiska perioden.

SAK samarbetar i detta med en rad organisationer i civilsamhället och i byarna på landsbygden i Afghanistan. Under 2014 genomfördes en bedömning av kapacitetsbehov hos 71 av SAKs partnerorganisationer, i en gemensam process mellan SAK och organisationerna. Syftet var att tydliggöra organisationernas syfte och mål, och deras behov av att utveckla sina kapaciteter för att kunna jobba på ett effektivt sätt.

PÅVERKANSARBETE AV ÖKAD VIKT FÖR SAK

Påverkansarbete är centralt för ett rättighetsbaserat angreppssätt vid utvecklingsarbete. Det görs genom att stödja och möjliggöra för våra målgrup-

MALALAIPRISET

SAK delar årligen ut ett jämställdhetspris, det så kallade Malalaipriset. Det går till en avdelning eller enhet inom organisationen som gjort inspirerande insatser, varit innovativa eller använt nya arbetssätt för bättre jämställdhet. Priset för 2014 delades ut till två pristagare.

Det ena var för innovativa insatser inom landsbygdsutveckling och gick till det lokala utvecklingsrådet i Khadija i Wardak, och det andra till Nasima Sahak för sitt arbete med personer med funktionsnedsättning. Priserna delades ut på Internationella Kvinnodagen 2015.

per att påverka lagstiftning, strukturer och system som påverkar deras liv. Påverkansarbete syftar till att påverka dem med makt och att utforma politikens innehåll, sociala strukturer och system.

För SAK är rättigheterna för organisationens målgrupper i fokus, och SAKs påverkansarbete i Afghanistan utfördes i de sektorer där SAK har verksamhet. Under 2014 förstärkte SAK sitt påverkansarbete i linje med ett rättighetsbaserat utvecklingsarbete.

Under året gjordes framsteg när det gäller rättigheter för personer med funktionsnedsättning, genom att SAK stödde deras egna organisationer. Påverkansarbetet har bland annat resulterat i att ett antal personer med funktionsnedsättning har kunnat få anställning. SAK genomförde även workshops och seminarier om inkluderande utbildning för lärare och lokala utbildningsmyndigheter.

Under presidentvalet 2014 arbetade SAK aktivt, i samverkan med personer med funktionsnedsättning egna organisationer, för tillgång till och deltagande i valet.

Inom hälsoområdet hjälpte stödet till barnmorskeförbundet AMA dem att bedriva påver-

kansarbete för säkert mödraskap och för barnmorskeyrket. När det gäller utbildning utfördes påverkansarbete för att regeringen skulle anta en ny policy för nomadbarns rätt till skolgång – en policy SAK utarbetade föregående år – tillsammans med andra organisationer.

SAK deltog i den internationella kampanjen *Do Not Forget Afghanistan* (Glöm inte bort Afghanistan) inför Londonkonferensen i december, som riktade sig till givarländer i Europa för att se till att Afghanistan finns kvar på den internationella agendan och att det afghanska folkets behov inte glöms bort bland andra internationella kriser. SAK deltog också i arbetet med att utveckla ett positionspapper inför konferensen om kvinnors rättigheter.

I Sverige lyfte SAK upp frågor som rör marginaliserade befolkningar på landsbygden, och gav synpunkter på inhemsk ekonomisk integration i processen inför den svenska regeringens antagande av en resultatstrategi för Afghanistan. SAK påverkade också regeringen i frågan om att påbörja en utvärdering av de svenska insatserna i Afghanistan sedan 2001, civila som militära.

▲ **Mansdelen** av ett lokalt utvecklingsråd i Mazar-e-Sharif området har möte.

SAK bildades 1980 och arbetade de första decennierna framför allt med att tillhandahålla tjänster, som sjukvård, utbildning med mera.

Under 2014 ökade SAK sina satsningar på policy- och påverkansarbete, i Afghanistan såväl som i Sverige.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH JÄMSTÄLLDHET

SAK tillämpar idag ett rättighetsbaserat arbete i all sin verksamhet.

INTEGRATION AV ETT JÄMSTÄLLDHETS-PERSPEKTIV

Jämställdhet i ett sammanhang av mänskliga rättigheter är centralt för SAK. Eftersom kvinnor och flickor i Afghanistan diskrimineras och har lite tillgång till resurser, behöver insatserna analyseras ur ett genusperspektiv så att de inte oavsiktligt fortsätter att upprätthålla könsdiskrimineringen. I all verksamhet anläggs därför både ett rättighetsperspektiv och en jämställdhetsaspekt, som är kompletterande och inte konkurrerande perspektiv.

Under året genomfördes mer kunskapshöjande insatser inom områden som jämställdhet, jämställdhetsintegrering och SAKs policy mot sexuella trakasserier på arbetsplatsen. En ny manual utvecklades och översattes till både dari och pashto. Insatserna genomfördes för både manlig och kvinnlig personal, med bland annat medel från fonden till Nils Horners minne.

Det är fortsatt en stor utmaning för SAK att

integrera jämställdhetsperspektiv i arbetet bland den egna personalen i organisationen, samt att rekrytera kvinnlig personal.

MASKULINITETSARBETE

För att arbeta för en ökad jämställdhet behöver både kvinnor och män involveras. En analys av afghanska uttryck för maskulinitet och patriarkat är nödvändigt för att SAK bättre ska kunna integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.

SAK genomförde därför workshops om maskulinitet 2014, och var i och med det först med att lyfta frågan i Afghanistan. Dessa workshops var utformade för att skapa en reflekterande snarare än en instruerande modell för att undersöka könsroller, och för att se hur mäns attityder byggs från en individnivå till genusstrukturer i omgivningen – från familjen till arbetsplatsen. Diskussionerna tillät män och kvinnor att se och förstå samband mellan ojämlikhet, diskriminering och könsrela-

SAK ökade 2014 sina satsningar på kapacitetsutveckling av civilsamhällespartner och lokala myndigheter.

terat våld, samt vikten av att agera när man iakttar sådant både på arbetsplatsen och i hemmet.

RÄTTIGHETER OCH ISLAM

SAK arbetar i en omgivning där konservativa traditioner och tolkningar av religion leder till att förändringar, av till exempel kvinnors roll i samhället, ofta möts av motstånd. Bilden kompliceras av att det är svårt att skilja religion och tradition åt – många gånger tolkas traditionella beteenden så som påbjudna av islam.

SAKs erfarenhet är att stöd för förändring, som ger de mest utsatta i samhället större möjligheter och rättigheter, är fullt möjligt inom den islamiska världsbild som genomsyrar Afghanistan. Islam öppnar för förändring mot minskad social och ekonomisk ojämlikhet. SAK menar att arbetet med att stärka de mest utsatta grupperna når ut bredare och blir mer varaktigt om det integrerar de positiva krafter, tolkningar och formuleringar som finns inom islam. Många nationella och internationella aktörer har varit återhållsamma med att referera till och använda

sig av islam i ett rättighetsbaserat arbete. Men i ett läge där FNs deklaration om mänskliga rättigheter och andra fundament för ett rättighetsbaserat arbete ses med misstänksamhet och som ett västerländskt inflytande, behöver andra vägar också prövas som ett komplement.

SAK arbetar med dessa frågor både bland dem SAK vill stötta och bland dem som har makt och resurser. Vi diskuterar rättigheter och skyldigheter med religiösa ledare och byråddar för att nå acceptans för förändringar. De kan sedan bidra i förändringsarbetet i lokalsamhällena. Det är viktigt att framhålla att det varken är SAK i Sverige eller internationellt utsänd personal som för dessa diskussioner eller gör tolkningar av islam. Arbetsstättet förutsätter erfaren afghansk personal och har sin grund i djup kännedom om och förståelse för situationen i Afghanistan.

Jämställdhet och mänskliga rättigheter är kontroversiella begrepp, fördomarna starka liksom strukturerna som motverkar förändring. Det krävs ett tålmodigt och målinriktat arbete för att åstadkomma varaktigt förändring.

GENUSFORSKNING, KÖNSBASERAT VÅLD OCH MASKULINITET

SAK initierade 2014, som första organisation i Afghanistan, forskning om maskulinitet i partnerskap med AREU (Afghanistan Research and Evaluation Unit). Förhoppningen är att forskningen ska komma att visa på ett mer hållbart och praktiskt tillvägagångssätt för att förbättra kvinnors rättigheter i Afghanistan.

Forskning om könsbaserat våld (gender based violence, GBV) genomfördes under året. Målet för studien är att undersöka olika former av GBV, våldets inverkan och orsaker i SAKs områden, för att identifiera brister i sjukvårdssystemet vid bemötande och vård vid GBV, och för att kartlägga vilka existerande tjänster och program som arbetar med frågan. Studien avslutas i början av 2015 och kommer att innehålla rekommendationer för hur SAK kan arbeta med frågan framöver.

En jämställdhetsanalys inom SAK gjordes i december 2014 för att utvärdera styrkor och svagheter i SAKs system för jämställdhetsintegrering. Rekommendationerna kommer att följas för att stärka jämställdhetsarbetet i SAKs processer för att implementera aktiviteter.

KONFLIKT, RISK OCH SÄKERHET

VÅLDSAMT ÅR

2014 var det mest våldsamma året i Afghanistan på länge. FN och biståndsorganisationer utsattes för ett starkt ökat antal attacker under året.

ÅR 2014 KARAKTERISERADES i hög grad av säkerhetsproblem och ökat våld i Afghanistan. Situationen påverkade även SAKs verksamheter och personal.

När det gäller civila var året det mest dödliga sedan FN började föra statistik 2009: 3 699 civila dödades och nästan 7 000 skadades, enligt en rapport från FN (UNAMA) i februari 2015. De flesta offer var afghaner. Lokalbefolkningen i de mest osäkra provinserna – i de östra, sydöstra och södra delarna av Afghanistan – lider svårt av våldet. Det är i de provinserna det mesta våldet äger rum.

De som står för dödandet av civila var främst talibaner eller andra anti-regeringsgrupper (72 procent) och de övriga dödades främst av militära styrkor – 14 procent av afghanska säkerhetsstyrkor och 2 procent av internationell militär. Antalet civila som dödats av regeringsstyrkor ökade markant 2014.

Eftersom kriget fortsätter mellan talibaner och regeringsstyrkor har förlusterna varit stora också bland dessa, med runt 10 000 dödade talibaner och närmare 4 000 från regeringsstyrkorna. De nationella styrkorna förlorade också många på grund av deserteringar och avgångar, så sammantaget beräknas de afghanska styrkorna ha minskat med 20 000 man.

FN och biståndssamfundet drabbades också av ett ökat antal incidenter 2014, med det högsta antalet döda noterat hittills. FN-konvojer, FN-plan samt FNs och olika organisationers kontor och byggnader angreps. I vissa fall hävdade talibanerna att de attackerade organisationerna var en täckmantel för kristen mission och spionverk-

samhet. Vid attacken mot restaurangen Taverna du Liban i januari dödades 21 människor. Och i en attack mot ett franskt kulturcenter i november beklagar SAK djupt att organisationens tidigare administrative chef, tysken Frank Ehling, dödades.

Nio journalister dödades i Afghanistan 2014. Det för svenskar mest omskakande och kända fallet var mordet på Sveriges Radios reporter Nils Horner i Kabul 11 mars. Ytterligare en utländsk journalist dödades, medan de övriga sju var afghanska journalister.

Även om SAK än så länge inte utsatts för direkta fientliga handlingar, påverkade utvecklingen 2014 organisationen. Personal hamnade vid flera tillfällen i korseld mellan beväpnade grupper och afghansk militär eller polis, och en grupp SAK-anställda kidnappades i Wardakprovinsen.

Det osäkra läget har gjort det svårare att regelbundet besöka och följa upp aktiviteter. Det har också påverkat SAKs möjligheter att rekrytera personal, särskilt kvinnlig vårdpersonal, till de mest osäkra områdena.

RISKHANTERING

De allra viktigaste strategierna för att minimera risker är att vara engagerad i lokalsamhällena och att förhandla med invånarna innan aktiviteter sätts igång. Acceptans och förtroende från dem är centralt. Att vägra aktiviteter innan invånarna löst sina konflikter är också en viktig del av säkerhetsarbetet. SAK har hittills lyckats arbeta relativt säkert i områden där få andra internationella biståndsaktörer kan verka.

SAKs neutralitet, öppenhet och goda renommé ger den lokala acceptans som behövs för att implementera projekt också i områden och provinser som hålls av oppositionella, beväpnade grupper. Men organisationen är på inga vis garanterad säkerhet, utan måste alltid vara vaksam och uppmärksam på dynamiken i det omgivande samhället. SAK följer noga säkerhetsläget och de säkerhetsanalyser som görs dagligen, och vidtar åtgärder i enlighet med dem.

För att ytterligare stärka säkerhetskulturen i organisationen, utvecklades under 2014 ett säkerhetspaket för både afghansk och utländsk personal. Ungefär 200 har utbildats inom det upplägget, som bland annat innehåller kidnappningsträning, min- och vapenkunskap ur ett afghanskt perspektiv, kvinnor och säkerhet i fält, samt säkerhet vid resor.

EXEMPEL PÅ INCIDENTER 2014

Under året påverkades SAK av 31 incidenter, flertalet av dem (21) i Wardakprovinzen, följt av Laghmanprovinzen (8). Vid ett flertal tillfällen hamnade personal och patienter vid SAKs vårdenheter i korseld mellan väpnade grupper och afghansk polis eller säkerhetsstyrkor. Eftersom detta är ett brott mot medicinsk neutralitet enligt Första Genèvekonventionen, har SAK gått vidare med frågan till regeringen och FN:s organ UNAMA, samt bett internationella Röda Korsets personal att lyfta frågan med talibanerna.

Exempel på incidenter som drabbat SAKs verksamhet och personal:

LAGHMAN Den 22 februari uppstod en dispyt över en matleverans från World Food Program, vilket ledde till att två lokala poliser och ett spädbarn dödades inne på en klinik. Dispyten inleddes av poliserna. Två skadade kvinnor fördes till Mehterlam-sjukhuset för vård.

WARDAK Den 19 mars genomförde afghanska styrkor en operation på Dondakaikliniken i Sayed Abad-distriktet. Styrkorna förstörde mat och mediciner samt brände två motorcyklar.

WARDAK Den 11 maj uppstod strider mellan afghanska nationella styrkor och oppositionella, varvid en polis dödades och kroppen fördes till distriktssjukhuset i Shaniz, i Sayed Abad. Av okänd anledning attackerade en poliskommandant en SAK-anställd läkare med en AK-47 när en grupp poliser besökte den tidigare dödade polisen.

WARDAK I juni kidnappades fem SAK-anställda av en grupp talibaner, och hölls under åtta dagar. De skadades inte och behandlades humant under tiden i fångenskap. SAK inrättade ett kristeam och en förhandlingsenhet, och engagerade en grupp äldre i samhället för förhandlingarna med talibanerna. Efter frisläppandet fick de kidnappade medicinsk vård och stödsamtal. Deras uppfattning är att det var SAKs goda rykte, tillsammans med förhandlingshjälpen av de byäldste, som ledde till frisläppandet. De ser inga problem med att arbeta i området igen.

9 journalister dödades i Afghanistan 2014 – 7 av dem afghaner. Sveriges Radios Asienkorrespondent Nils Horner var ett av offren.

SAKs vårdpersonal hamnade vid flera tillfällen i korseld mellan regeringsfientliga styrkor och afghansk polis eller militär, vilket är ett brott mot den medicinska neutraliteten enligt Första Genèvekonventionen.

FOTO: AURORA PHOTOS/MASTERFILE/TT

NOLLTOLERANS

SAK tillämpar nolltolerans mot korruption.

172

Afghanistan låg på plats 172 av 175 länder i Transparency Internationals korruptionsindex 2014.

5

uppsagda

2014 blev fem SAK-anställda uppsagda på grund av korruption eller andra oegentligheter.

KORRUPTION OCH KRIMINALITET

AFGHANISTAN är ett av de länder i världen som är mest påverkat av korruption – det var 2014 på plats 172 av 175 i Transparency Internationals landindex. Även om indexet visar en viss förbättring jämfört med de två föregående åren är korruptionsnivån fortfarande extremt hög. En kombination av militära utgifter, internationell finansiering av utvecklingsinsatser och stat, svag samhällsstyrning och det faktum att en stor del av ekonomin är narkotikarelaterad, utgör grund för korruptionen. Detta är ett centralt hinder för utveckling och demokrati i Afghanistan och det är som alltid de mest sårbara som drabbas mest.

Korruption och kriminalitet är ett ständigt hot mot rättigheterna för de människor och samhällen som SAK arbetar med. Givare, byar på landsbygden och myndigheter framhåller ofta SAKs arbete som effektivt och organisationen som vaksam mot korruption. Detta kan vara ett resultat av att insatser görs med god kvalitet och att organisationen tar sitt ansvar gentemot målgrupper och givare.

Men oegentligheter och korruption slår lätt rot och ingen organisation är immun. SAK är mycket medveten om att korruption genomsyrar offentliga och privata strukturer, har starka kopplingar till den kriminella ekonomin och får allvarliga konsekvenser för våra målgruppers liv och vardag. I slutänden innebär korruption att mänskliga rättigheter åsidosätts.

ANSVARSTAGANDE SOM ETT ALTERNATIV

SAKs personal lever och arbetar i en miljö där korruption nästan alltid är en faktor. Anställda kan krävas på mutor när de i sitt arbete har

kontakter med myndigheter, vid upphandling liksom i sina liv utanför arbetet. Påtryckningar kan också förekomma mellan anställda, ofta till följd av personliga relationer.

SAK har nolltolerans mot korruption och strävar efter att erbjuda ett öppet arbetsklimat, samt garantera effektivt användande av den tid och de resurser som givare och andra som SAK arbetar med har satsat. SAKs ledning är fast besluten att hantera fall av korruption och andra oegentligheter snabbt och bestämt.

SAKs fokus är på förebyggande åtgärder och därför finns det i alla SAKs manualer för reglering och procedur skrivningar om det. En kommitté för att förebygga korruption och en klagandemekanism är på plats.

På kort sikt betalar SAK ett högt pris för att inte acceptera korruption. Att inte betala mutor innebär ofta fördröjningar och betydande extra kostnader för organisationen. Men det utgör samtidigt ett exempel gentemot myndigheter – att SAK trots detta inte betalar. SAK-personal noterar nu att trycket på att betala också minskar, och märker en ökad vilja från relevanta myndigheter att samarbeta. Att SAK står fast vid sina anti-korruptionsprinciper ökar organisationens anseende i det afghanska samhället, och bland dem som SAK har arbetsrelationer med.

SAKs finansiella regleringssystem har reviderats och användarvänligheten förbättrats. Alla anställda måste rapportera alla misstänkta fall av korruption, vilket kan göras anonymt. Styrelsen hålls löpande informerad om alla fall av korruption och förskingring i organisationen. När partnerorganisationer berörs vidtar SAK

alla tänkbara åtgärder för att försäkra sig om att partnern tar itu med problemet.

När bedrägeri och korruption bekräftats söker SAK med stor bestämdhet minska den ekonomiska förlusten, och begär återbetalning av förskingrade medel. SAK vidtar alltid lämpliga disciplinära åtgärder och ser löpande över sina interna kontrollmekanismer för att undvika liknande händelser i framtiden.

Under 2014 blev fem anställda uppsagda, två fick ta emot skriftlig varning, och ytterligare två anställda ombads säga upp sig omedelbart, på grund av korruption och oegentligheter.

Exempel på fall av korruption och bedrägeri som upptäcktes i SAK 2014

- En ekonomiansvarig vid ett fältkontor utreddes av internrevisorerna och upptäcktes ha förfalskat en underskrift i syfte att ta emot lön för en annan anställd, som hade slutat. Pengarna återlämnades och anställningen för finanschefen upphörde i februari.

- Två anställda med ansvar för kopiatorer och kontorsmaterial vid Kabulkontoret misstänktes för bedrägligt förfarande när nya reservdelar på deras beställning inhandlats, men inte installerades. De manipulerade även data för att visa på behovet för de nya reservdelarna. De anställda blev uppsagda i april och leverantören svartlistades.
- SAK har ett låneprogram som innebär mikrolån till personer med funktionsnedsättning. En lånehandläggare behöll lånesumman (motsvarande cirka 5 000 kronor) i tre månader, i stället för att ge den till låntagaren. Samma handläggare underlät att betala ut ersättning (motsvarande drygt 1 000 kronor) för en praktikant vid en yrkesutbildning, en person med funktionsnedsättning. Lånehandläggaren blev uppsagd, och en kollega som kände till ärendet fick en skriftlig varning. Deras chef varnades också skriftligen för bristfällig arbetsledning.

VISSELBLÅSARE

Alla fall av korruption, förskingring eller påtryckningar ska anmälas till fightcorruption@sca.org.af

SAK kommer att vidta alla åtgärder för att skydda anmälaren från repressalier eller andra negativa konsekvenser.

SAKs antikorrup-tions-policy finns på www.sak.se.

LEDNING

ANNA-KARIN JOHANSSON är SAKs generalsekreterare sedan 2013. Arbetet i Afghanistan leddes av landchef Dimitrije Todorovic till november, då chefen för SAKs programimplementering, Jörgen Holmström, utnämndes till tillförordnad landchef. År 2014 var det första året för implementering av den nya strategiska planen för perioden 2014–17. Många nya verktyg och metoder introducerades i planeringsprocessen och i utformandet av verksamheten, för att bättre stämma överens med ett rättighetsbaserat arbete.

EKONOMI

Ekonomiavdelningen i Kabul har det övergripande ansvaret för den finansiella förvaltningen av SAK i Afghanistan såväl som i Sverige. Huvuduppgiften är att implementera styrelsens beslut i finansiella frågor, i linje med internationellt accepterade bokföringsstandarder samt i linje med krav från givare och andra intressenter. En annan uppgift är att upprätthålla och utveckla SAKs finansiella styrsystem för att stärka ansvarsutkrävande, transparens och finansiell kontroll.

POLICYER OCH KVALITETSSÄKRING

Avdelningen för policyer och kvalitetssäkring vid Kabulkontoret består av fyra områden som skär igenom all verksamhet (cross cutting issues): mänskliga rättigheter och jämställdhet, påverkansarbete, stöd till civilsamhället, samt planering, utvärdering och uppföljning (M&E). Avdelningen har också ansvaret för tredje-parts-utvärderingar av programmets fältarbete.

ADMINISTRATION

Den administrativa avdelningen i Kabul har ansvar för att hantera all SAKs egendom och kontorstjänster, rekrytering och utbildning av personal i Afghanistan. Den har också hand om upphandling, lager och IT. FIA är en nyinrättad enhet vid Stockholmskontoret, som har ansvar för SAKs egendom, kontorstjänster och IT i Sverige. FIA stöder också andra enheter i Stockholm i upphandlingsprocesser. På projekt- och fältkontor finns också administrativa funktioner.

PROGRAMIMPLEMENTERING OCH STÖD TILL PROJEKTKONTOREN

Under 2014 ledde, stödde och övervakade avdelningen för programimplementering fem projektkontor och tre fältkontor genom programledningsenheter och en fältadministrativ enhet. Avdelningen tillhandahöll övergripande stöd till enheterna och kontoren för att se till att projektled implementering följde uppgjorda planer och budget.

BISTÅNDSSAMORDNING

Enheten för biståndssamordning är baserad i Stockholm och har mandat att leda hantering av kontrakt och relationer med Sverigebaserade givare, policyanalys och utvecklingsfrågor på den svenska och europeiska arenan.

INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Den övergripande uppgiften för både informationsenheten i Kabul och kommunikationsenheten i Stockholm är att öka medvetenhet och sprida information, externt och internt, om SAKs arbete och Afghanistan. Tillsammans når de båda enheterna ut brett till civilsamhällets organisationer, medier, medlemmar och personal.

INTERNREVISION

Enheten för internrevision stärktes under 2014 med en internationell rådgivare. Under året genomfördes revision av alla projekt och fältkontor, samt avdelningar vid Kabulkontoret utom HR och finans.

MILJÖ

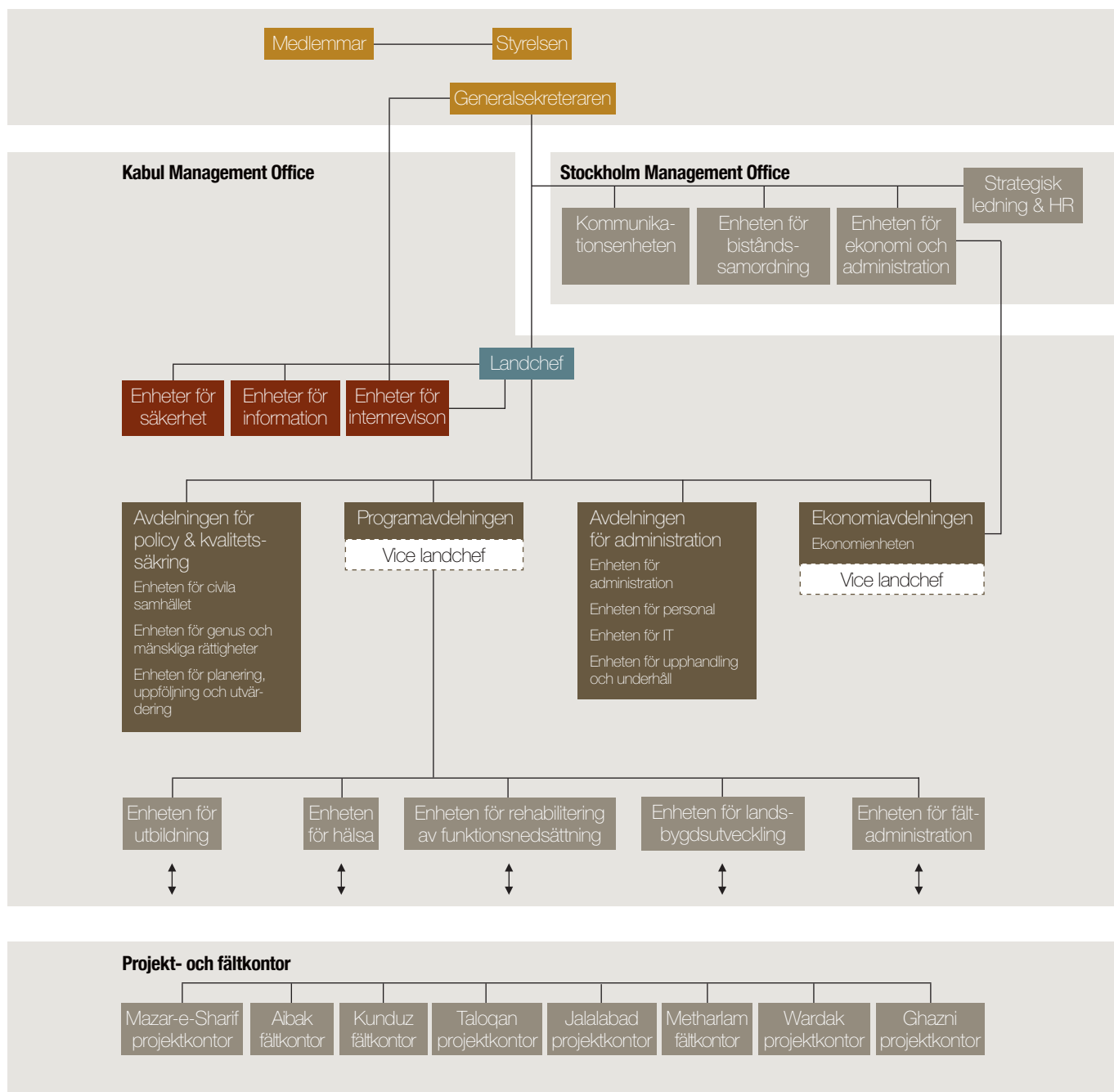
SAK rekryterade en miljöansvarig person andra kvartalet 2014. Tjänsten har ansvar för att bedriva policyarbete om miljö och öka medvetenheten bland all personal om när SAKs aktiviteter kan påverka miljön, så att en mer miljömedveten hantering av organisationens arbete kan uppnås.

TREDJEPARTS-UTVÄRDERING

SAK använder tredje-parts-utvärderingar för att utvärdera sina aktiviteter, särskilt i avlägsna områden eller områden dit SAKs ledning inte kan resa av säkerhetsskäl. Under 2014 genomfördes 15 tredje-parts-utvärderingar vid fyra projekt- och fältkontor (Mazar-e-Sharif, Wardak, Kunduz och Taloqan) som valdes ut framför allt på grund av det försämrade säkerhetsläget där.

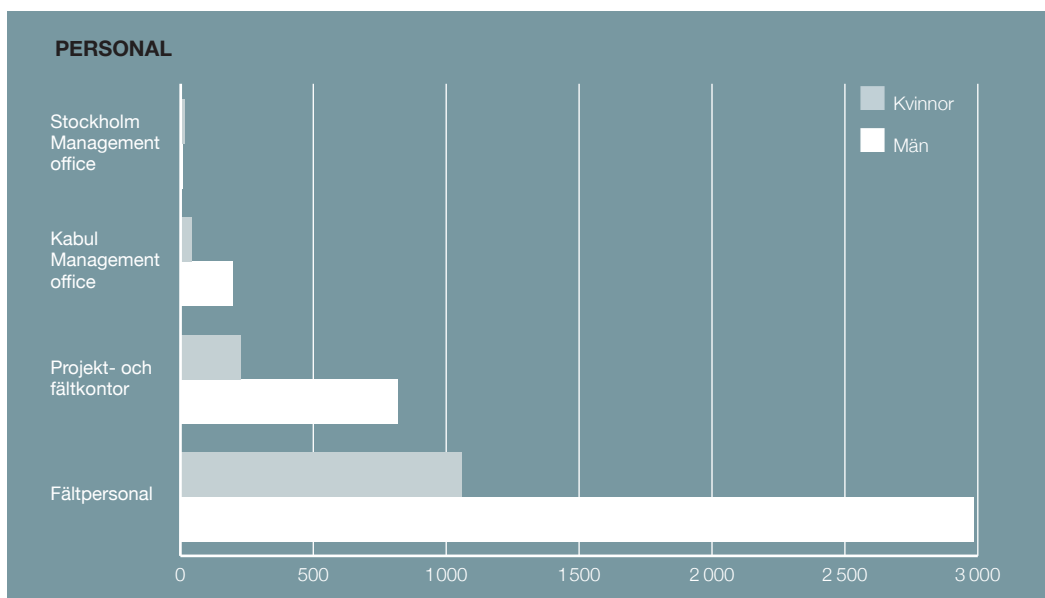
SAK anlitar personer med lokal kännedom och tränar dem i dattainsamling, i syfte att följa upp och utvärdera verksamheten. Tredje-parts-utvärdering bidrar till att upptäcka brister som annars kunde ha undgått upptäckt och är ett viktigt komplement till den löpande uppföljningen och de större utvärderingar som görs. Informationen som kommer fram används i planering och beslutsfattande för kommande verksamhet.

ORGANISATION

PERSONAL

Kvinnor uppgick till 25 procent av all personal i SAK i Afghanistan vid årets slut. Det var under 2014 en utmaning att rekrytera internationell personal.

SAKs STYRELSE

SAKS STYRELSE 2014–2015

Styrelsen har det övergripande ansvaret för all verksamhet i Sverige och Afghanistan. Under 2014 hade styrelsen nio ledamöter och två suppleanter. Styrelsen höll sex ordinarie och ett konstituerande möte. Styrelsens arbete beskrivs i arbetsordningen.

Styrelseledamöterna Anders Fänge, Vanessa Narges Mekrami och Shirin Persson besökte Afghanistan i oktober–november.

PEDER JONSSON, ordförande: Styrelseledamot sedan 2010, ordförande från maj 2014. Kontaktperson för Jönköpings lokalkommitté. Senior partner och kommunikationsrådgivare vid Kreab, inriktning energi och miljö. Forskningsledare vid institutionen för industriell ekonomi och organisation vid KTH. Bor i Stockholm.

BENGT KRISTIANSSON, vice ordförande: Styrelseledamot sedan 2013, kontaktperson för Göteborgs lokalkommitté. Barnläkare med gedigen bakgrund inom utveckling. Var med och startade SAKs arbete med rehabilitering av personer med funktionsnedsättning. Generalsekreterare för SAK 2002–2008. Bor i Stockholm.

INGER AXELL: Styrelseledamot sedan 2013, kontaktperson för Stockholms lokalkommitté. Jurist med lång erfarenhet av utvecklingsarbete och anti-korruption. Har varit rådgivare inom mänskliga rättigheter och jämställdhet till EUs särskilde representant i Kabul. Bor i Stockholm.

ANDERS FÄNGE: Styrelseledamot sedan 2011, kontaktperson för lokalkommittéerna i Lund och Malmö. Platschef för SAK i sammanlagt 19 år sedan 1983. Har även arbetat i Etiopien, Somalia och på Västbanken. Föreläser och utbildar om Afghanistan på professionell grund utöver sitt engagemang i SAK. Bor i Viken.

HANS LINDE: Styrelseledamot sedan 2009, kontaktperson för Vänersborgs lokalkommitté. Riksdagsledamot för Vänsterpartiet, ledamot i Utrikesutskottet och i de sammansatta utskott som behandlat den svenska militära närvaron i Afghanistan. Bor i Göteborg.

SIWITA M NASSER: Styrelseledamot sedan 2010, kontaktperson för lokalkommittén i Skövde/Skaraborg. Som aktiv medlem i Växjö blev hon den första kvinna född i Afghanistan som valts till ordförande i en lokalförening. Aktiv i Unga SAK, bor och studerar i Malmö.

SHIRIN PERSSON: Styrelseledamot sedan 2014. Advokat inom internationell rätt, mänskliga rättigheter och genus med 25 års erfarenhet av internationellt utvecklingssamarbete. Hon har arbetat internationellt med att stötta fredsförhandlingar, utveckla konstitutioner, utbilda domare och åklagare i ett flertal länder – bland dem Afghanistan. Bor i Falköping.

ELISABETH BJÖRNSDÖTTER RAHM: Styrelseledamot sedan 2013, kontaktperson för Skellefteå lokalkommitté. Utbildad sjuksköterska med 25 års erfarenhet av vård. Riksdagsledamot för Moderaterna och medlem av utrikesutskottet. Bor i Lycksele.

CARIN RUNESSON: Styrelseledamot sedan 2014. Aktiv medlem i Socialdemokraterna. Efter avslutade studier verksam som journalist i 20 år, parallellt med politiska uppdrag. Från 1992 har hon arbetat på heltid med kommunalpolitik. Bor i Smedjebacken

FRESHTA DOST, suppleant: Invald 2014. Född i Kabul och har bott i Sverige sedan år 2000. Medlem i lokalkommitténs styrelse i Göteborg. Utbildad i medie- och kommunikationsvetenskap. Har bland annat praktiserat för organisationen Integrity Watch Afghanistan som verkar mot korruption. Arbetar med ensamkommande flyktingbarn på ett boende i Mölndal. Bor i Mölndal.

VANESSA NARGES MEKRAMI, suppleant: Styrelsesuppleant sedan 2013, kontaktperson för Uppsala lokalkommitté. Utredare och jurist på Migrationsverket, med intresse för mänskliga rättigheter med särskilt fokus på kvinnors och barns rättigheter. Bor i Uppsala.

Styrelsen presenteras med foton på SAKs hemsida www.sak.se. Styrelseprotokollen läggs också ut där efter justering.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Svenska Afghanistankommittén är en ideell förening (org.nr 802010-4850) som har till syfte

- att stödja Afghanistans nationella självständighet,
- att bedriva utvecklingssamarbete i Afghanistan för att främja demokratisk, ekonomisk och social utveckling i landet,
- att bedriva insamlingsverksamhet för att erhålla medel till SAKs biståndsverksamhet,
- att sprida kunskap om förhållandena i Afghanistan och om SAKs biståndsverksamhet, samt bilda opinion för att därigenom främja solidariteten med dess folk.

(§ 1.2 i SAKs stadgar)

SAKS VERKSAMHET 2014

SAKs verksamhet i Afghanistan omfattar program för utbildning, hälsa, rehabilitering av personer med funktionsnedsättning samt landsbygdsutveckling. Huvudsaklig målgrupp är befolkningen på landsbygden med särskilt fokus på kvinnor och flickor. Arbetet innefattar kapacitetsutveckling, påverkansarbete och tillhandahållande av tjänster. Verksamheten drivs via fem projektkontor och tre fältkontor, och med stöd från Kabul Management Office. I Sverige finns Stockholm Management Office. Det övergripande målet för SAKs verksamhet i Sverige är att öka kunskapen om, engagemanget för och biståndsviljan till det afghanska folket samt förmedla SAKs erfarenheter av utvecklingssamarbete i Afghanistan.

En ny strategisk plan för 2014–17 sjösattes 2014. Planen skiljer sig från sin föregångare genom att den är strukturerad i enlighet med strategiska mål än genom programverksamhet – alla program bidrar till alla strategiska mål, och planen har ett tydligare rättighetsperspektiv.

I SVERIGE

I Sverige arbetar SAK med information, påverkansarbete, förenings- och insamlingsverksamhet, samt med stöd inom ekonomi, personal och biståndssamordning. Verksamheterna i Sverige är nära förbundna med varandra och med arbetet i Afghanistan. Föreningsarbetet omfattar stöd till lokalkommittéerna och till enskilda medlemmar.

Kommunikationsenheten arbetar med medlemstidningen Afghanistan-nytt, hemsidan www.sak.se, sociala medier, tryckt informationsmaterial samt mediekontakter.

Insamlingsarbete bedrivs av anställda och medlemmar bland allmänheten och utifrån SAKs register. SAK är medlem i FRII och berättigad att inneha 90-konto. Verksamheten granskas årligen av Svensk Insamlingskontroll.

Genom European Network of NGOs in Afghanistan (ENNA) fortsatte SAK sitt påverkansarbete på europeisk nivå.

MEDLEMMAR OCH ÅRSMÖTE 2014

Årsmötet hölls den 24 maj i Stockholm, arrangerat av Stockholms lokalkommitté. Alla lokalkommittéer närvarade, inklusive den i Kabul. Av 89 anmälda delegater närvarade 71.

Årsmötet godkände smärre ändringar i SAK:s stadgar i enlig-

het med FRII:s kvalitetskod. Medlemsavgiften behölls oförändrad. 2014 hade SAK 3 681 medlemmar.

Sex motioner hade inkommit till årsmötet.

MOTION 1 föreslog att SAKs vänskole-utbyte ska återupptas, av Stockholmskontoret i samarbete med lokalkommittéer, och på ett sådant sätt att det tilltalar unga. I styrelsens svar anfördes att det arbetet redan är i gång. Årsmötet ansåg därmed motionen besvarad.

MOTION 2 yrkade på ett nytt system för betalning av medlemsavgiften och att den sänks. Styrelsen argumenterade att det finansiella läget är ansträngt, och att det var skälet till att medlemsavgifterna höjdes 2013. Årsmötet beslöt att avslå motionens begäran om sänkning av avgifter, men gav Demokratiberedningen i uppgift att se över alternativen för familjemedlemskap.

MOTION 3 yrkade att antalet styrelseledamöter ökas till 11 och att lokalkommittéerna blir bättre representerade. Styrelsen påminde i sitt svar om att antalet styrelseledamöter nyligen ändrats från 11 till 9, för att ge utrymme för djupare diskussioner och hålla kostnaderna nere. Motionens begäran att öka antalet styrelseledamöter avsågs av årsmötet, men ett förslag från en delegat om att omformulera valberedningens riktlinjer antogs.

MOTION 4 handlade om tillgången till information och om deltagande i den demokratiska processen. Fem att-satser presenterades i motionen. Styrelsen instämde i att informationsflödet bör förbättras men också att detta arbete är i gång, och kommer att vara en del av den nya kommunikationsplattformen. Med detta ansåg årsmötet att motionen besvarats.

MOTION 5 handlade om migrationsfrågor och innehöll fem yrkanden. Styrelsen argumenterade för att de första fyra skulle avslås, men att mötet skulle anta det femte: att formulera ett uttalande. Årsmötet beslöt i enlighet med styrelsens förslag. Mötet antog också ett uttalande, riktat till Migrationsverket med en begäran att verket noga följer den föränderliga säkerhetssituationen i Afghanistan innan man beslutar om att sända tillbaka afghanska flyktingar.

MOTION 6 innehöll en begäran om att A-nytt översätts till dari, i två av de fyra utgåvorna årligen. Styrelsen påminde om de ekonomiska begränsningarna och menade att andra kanaler kan användas för information på de olika språken. Årsmötet beslöt i enlighet med styrelsens svar.

I AFGHANISTAN

Arbetsåret i Afghanistan präglades i hög grad av det första året med en ny strategisk plan. SAKs program för hälsa, utbildning, landsbygdsutveckling och rehabilitering av afghaner med funktionsnedsättning arbetade alla mot de strategiska målen, vilket innebar ökade samarbeten och syneregier mellan program och stödjande enheter.

SAKs insatser inom utbildningssektorn innehöll fortsatt förstärkning av byskoleverksamheten, flickannex och s k examensklasser för äldre flickor. Under året stärktes också insatserna för förbättring av lärarkompetensen för en ökad undervisningskvalitet.

Ett centralt tema under 2014 var inkluderande undervisning. Förberedande undervisning för barn med funktionsnedsättning, i syfte att integrera dem i vanliga skolor, ökade under 2014. En policy för en barnvänlig och inkluderande undervisning antogs av Utbildningsministeriet, en process där SAK var mycket aktiv.

SAK fullföljde den planerade utfasningen av modellskolor, som ska ersättas av kapacitetsutveckling av s k hub schools, till vilka omgivande byskolor anknys.

Inom hälsoområdet var SAK 2014 verksam i de två provinserna Laghman och Wardak, där SAK har kontrakt med Hälsoministeriet för perioden 2014–2016 att utföra hälsotjänster inom BPHS (Basic Package of Health Services) och EPHS (Essential Package of Hospital Services).

Hälsoarbetet 2014 inkluderade breda satsningar på att förstärka befolkningens kunskaper om förebyggande av sjukdom och om funktionsnedsattas rätt till hälsa. Hälsoutbildning genomfördes av olika vårdenheter, hälsofunktionärer, byråd och skolor. En rad insatser för att öka medvetenheten om funktionsnedsattas rättigheter genomfördes också med sjukvårdspersonal, och utbildningar för att öka deras behandlande och diagnostiserande kompetens.

SAK har fortsatt utbilda barnmorskor och sitt stöd till Afghanska Barnmorskeförbundet, AMA. Ett mentorprogram för barnmorskor, som inleddes 2011–2012 i samarbete med AMA, utvärderades 2014 och visade på mycket goda resultat.

Inom arbetet med landsbygdsutveckling fasades Northern Rural Project (NRP) ut 2014. Ett nytt strategiskt fokus som identifierats är att stärka försörjningsmöjligheterna för befolkningen på landsbygden, med särskilt fokus på kvinnor och personer med funktionsnedsättning. En rad yrkesutbildningar i olika hantverk genomfördes. Parallellt med det genomförde SAK insatser för att stärka kapaciteten hos lokala sparande- och låneföreningar, som ett ytterligare led för att öka lokalsamhällets och individers chanser att minska extrem fattigdom och att kräva sina rättigheter.

I linje med den nya strategiska planen stärkte SAK enheterna för kapacitetsutveckling och civila samhället, och mycket arbete utfördes av dessa för att utvärdera och utbilda civilsamhällespartners, och för att utbilda lokala och provinsiella myndigheter. SAK ökade också sina satsningar inom påverkansområdet 2014, genom att rekrytera personal för detta i syfte att stärka sitt arbete med påverkan under de kommande åren.

MÖJLIGA RISKER I FRAMTIDEN

Säkerheten på den afghanska landsbygden kommer sannolikt att förbli en riskfaktor för SAKs aktiviteter under en överblickbar framtid. Utgången av presidentvalet 2014 kan påverka situationen i endera riktningen.

Den omfattande korruptionen i landet påverkar också SAKs möjligheter att arbeta effektivt, men är också ett internt hot som riskerar att allvarligt skada verksamheten. Denna risk har snarast ökat de senaste åren i takt med att korruptionen generellt i landet har förvärrats.

Det dåligt utbyggda afghanska bankväsendet fortsätter vara en finansiell risk och ett praktiskt problem. SAK använder därför afghanska banker så lite som är praktiskt möjligt.

RESULTAT

SAKs program och enheter rapporterar sina resultat från 2014 och framåt i relation till de fem strategiska målen. Det är en ny rapporteringsmodell som också avspeglas i verksamhetsberättelsen. De strategiska målen är satta för perioden 2014–17 och på den mest specifika nivån finns årlig arbetsplan och budget. Resultat i meningen långsiktig förändring kan inte mätas på så kort sikt som ett verksamhetsår. Det går att mäta numerär utveckling, antal elever och patienter med mera, men att mäta förändring kräver längre perspektiv.

DET FÖRSTA strategiska målet rör *hälsa*. Här har SAK

- ökat grupper och lokalsamhällets förståelse för hur de kan förebygga sjukdom och förbättra sin hälsa
- förbättrat hälso- och sjukvårdens förmåga att möta befolkningens särskilda behov, med fokus på kvinnor och flickor, med och utan funktionsnedsättning, och marginaliserade grupper
- stött lokalsamhällen att bli mer aktivt engagerade i att utkräva sin rätt till behovsanpassad hälso- och sjukvård.

Under 2014 såg SAK tydliga framgångar i arbetet med att leverera hälsotjänster. Antalet barnmorskor och sjuksköterskor har fortsatt att öka, och två kliniker uppgraderades till att ha kapacitet för kejsarsnitt, vilket kan minska mödra- och spädbarnsdödligheten. SAK har också fortsatt att rikta sig särskilt till kvinnor med dålig tillgång på sjukvård också genom sitt program för Community Basic Health Care, där lokala hälsoarbetare inte bara tillhandahåller basala sjukvårdstjänster utan även spelar en aktiv roll inom hälsoutbildningen – en annan viktig insats som genomfördes brett 2014, till lokalsamhällen och genom skolor. Fokus var förebyggande av sjukdom och att öka medvetenheten om rätt till hälsa för kvinnor och personer med funktionsnedsättning. Utbildning om särskilt funktionsnedsattas rättigheter genomfördes till byråd (shuror), och ett ökat antal remitteringar från dessa för byinvånare med funktionsnedsättning till SAKs rehabiliteringscentra ses som ett resultat av det.

SAK stödde ett stort antal utbildningsinsatser för att öka kompetensen hos sjukvårdspersonal, och välutrustade kliniker för ortopedi och sjukgymnastik erbjöd hjälp för personer med och utan funktionsnedsättning.

Stödet till Afghanska Barnmorskeförbundet fortsatte 2014. Mentorprogrammet utvärderades och visade på goda resultat, som att det har ökat lokalsamhällets respekt för och kunskap om sitt behov av barnmorskor. Antalet förlossningsförbere-

dande besök ökade och är nu 80 procent i de områden där SAK verkar, vilket är över målet för den strategiska perioden.

DET ANDRA strategiska målet rör *utbildning*. Där har SAK

- stärkt tillgången på inkluderande undervisning på bynivå
- förbättrat utbildningskvaliteten genom lärarutbildning
- ökat förståelsen hos föräldrar och lärare för rätten till utbildning för barn med funktionsnedsättning
- verkat för en ökad efterfrågan på utbildning hos föräldrar och i lokalsamhällen
- förbättrat strukturer för föräldrar och lokalsamhällen för att utkräva samhällets skyldighet att erbjuda tillgång på kvalitativ utbildning.

Efterfrågan på utbildning fortsätter att öka, och antalet barn inskrivna i skolan i SAKs områden ökade med 5 procent förra året – även om det fortfarande är en utmaning att få flickor att stanna i skolan efter sjätte klass. Ett starkt tema 2014 för SAKs utbildningsinsatser var inkluderande utbildning, och på det området sågs stora framgångar. Förståelsen i lokalsamhällen, bland föräldrar och lärare för alla barns rättigheter till utbildning är en tydlig och positiv utveckling. Förberedande skola för barn med funktionshinder var framgångsrikt och många barn integrerades i vanliga klasser. Det tydliggjorde också ett behov av att utbilda fler lärare i metoder för barn med särskilda behov. SAK genomförde en rad insatser för att både utvärdera lärares skicklighet och för att fortbilda lärare, både i inkluderande pedagogik men även i allmänna undervisningsmetoder. En sådan insats är den pågående lärarutbildningsinsatsningen TEMP (Teachers' Educator's Program), som görs i samarbete med Karlstad Universitet. 26 lärare examinerades inom det programmet 2014. En viktig framgång förra året var också den ökande aktiviteten bland många skolråd, som lämnade in många skolansökningar och stärkte sitt samarbete med lokala undervisningsmyndigheter vid anställning av lärare.

DET TREDJE strategiska målet rör *försörjningsmöjligheter på landsbygden*. Här har SAK

- stärkt kapaciteten hos vuxna invånare i lokalsamhällen och förbättrat deras tillgång till resurser för att diversifiera sina hushållsinkomster
- stött lokala organisationer och råd i deras arbete att öka försörjningsmöjligheterna för sina medlemmar.

Genom att bygga på lärdomar från Northern Rural Project utvecklades 2014 ett projekt i lokal styrning och försörjning i Balkhprovinsen. Kurser i olika hantverk och datakunskap, riktade mot hela bysamhällen men med ett särskilt fokus på kvinnor och personer med funktionsnedsättning, genomfördes. Parallellt genomfördes insatser för att stärka kapaciteten bland byars sparande- och låneföreningar, för att de ska fungera mer effektivt och styras mer demokratiskt. Resultaten kommer att kunna mätas bättre längre fram under den strategiska perioden, men tidiga indikationer tyder på att byinnevånarnas försörjningsmöjligheter blivit mer diversifierade.

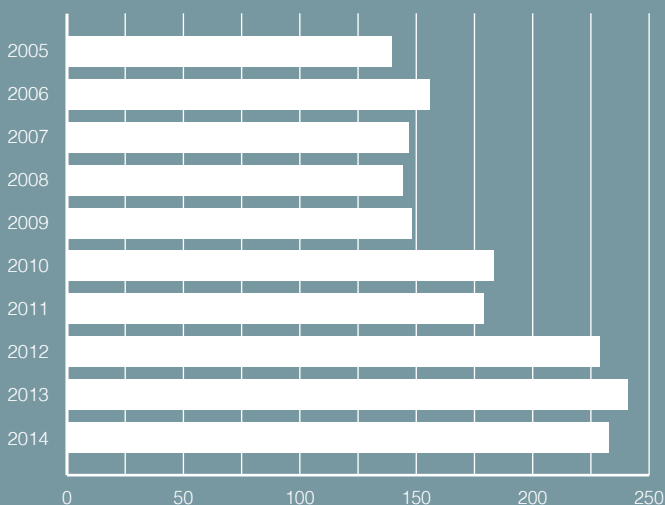
DET FJÄRDE strategiska målet rör *lokal samhällsstyrning*. Här har SAK

- stött lokalsamhällen på landsbygden för bättre representation och ökat deltagande i demokratiska, lokala organisationer och beslutsfattande
- påverkat lokala myndigheter att ta mer ansvar och att möta lokalsamhällenas krav.

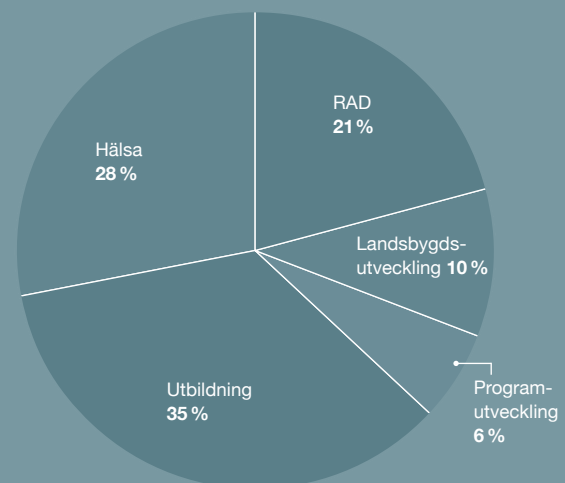
SAK:s övertygelse är att deltagande på lokal samhällsnivå, med representation från alla grupper i samhället, är nödvändigt för verklig utveckling. Därför genomförde SAK under 2014 en rad aktiviteter i syfte att stärka kapaciteten hos demokratiska, lokala organisationer, och för att öka kunskaperna om rättighetsfrågor. Byråd utbildades i beslutsprocesser och visade som ett resultat ökad kapacitet att genomföra sina egna utvecklingsprojekt.

SAK stödde också utbildningar för lokala myndigheters personal i god samhällsstyrning, vilket ledde till förbättrad kommunikation med medborgarna och bättre resursflöde till utvecklingsprojekt. Det visade också effekt när det gäller att stävja lokala konflikter.

SAKS PROGRAMVERKSAMHET 2005–2014 (MILJONER KR)

SAKS VERKSAMHET PER PROGRAM 2014

DET FEMTE strategiska målet rör *folkligt och politiskt engagemang, i Sverige och Europa*. Här har SAK

- informerat medlemmarna kontinuerligt om situationen i Afghanistan, i syfte att öka allmänhetens medvetenhet, stärka folkligt engagemang och kräva officiellt stöd för det afghanska folkets rättigheter
- informerat beslutsfattare, genom policy- och påverkansarbete, om utvecklingen i Afghanistan och det afghanska folkets behov, i syfte att påverka politiska beslut som rör Afghanistan.

Under 2014 var SAK i fokus för ökad medial bevakning i Sverige. Skälen var tillbakadragandet av de svenska trupperna, presidentvalet, och mordet på Sveriges Radios korrespondent Nils Horner. SAK utsågs därvid återkommande till expert på Afghanistan av svenska medier.

SAK deltog i flera dialoger på ministernivå och i riksdagen gällande storleken på det svenska biståndet till Afghanistan, civilsamhällets roll, med flera frågor. SAK begärde också en utvärdering av de samlade svenska insatserna i Afghanistan, civila som militära.

SAK hade en aktiv medlemsbas på 3 681 medlemmar 2014, men målet 800 nya medlemmar nåddes inte. Medlemmarna genomförde över 100 utåtriktade aktiviteter över hela Sverige, och nådde genom det ett brett spektrum av den svenska allmänheten.

Det finansiella resultatet för SAKs insamlingsverksamhet på 90-kontona 90 07 80-8 och 90 01 20-7 var 14 218 314 kronor, vilket är en ökning med cirka 10,5 procent. Av resultatet var ungefär 7,6 miljoner kronor bidrag från månadsgivare och ungefär 6,5 miljoner kronor andra gåvor. En utdelning från Swedbank Robur Humanfond på 118 218 kronor är inkluderat i årets resultat. Förutom egen insamlingsverksamhet bidrog Radiohjälpen med 2 717 000 kronor. Kostnaden för insamlingsverksamheten var 3,9 miljoner kronor, eller 27,4 procent av inkomsterna. Under året godkändes SAK som förmånstagare i PostkodLotteriet.

FINANSIELLT RESULTAT OCH STÄLLNING

SAK har en fortsatt stabil finansiell bas. Balansomslutningen var

105,1 Mkr för år 2014 jämfört med 99,5 Mkr för 2013 och innefattar 61,3 Mkr eget kapital och insamlade medel som i sin helhet tillhör organisationen. Eget kapital och insamlade medel ökade med 1 Mkr från 2013 till 2014.

Genomsnittlig valutakurs under 2014 var 1 USD = 7,00 SEK. Under 2014 inträffade inga större förluster av pengar eller varor. Likviditetsnivån ökade jämfört med 2013, på grund av att flera kontrakt med olika donatorer förnyades 2014.

PLACERINGSPOLICY

SAK har som policy att placera med låg risk och god etik. Done-rade värdepapper säljs inom 6 månader. Under 2014 togs en ny placeringpolicy fram som ska presenteras för styrelsen under Q1 2015.

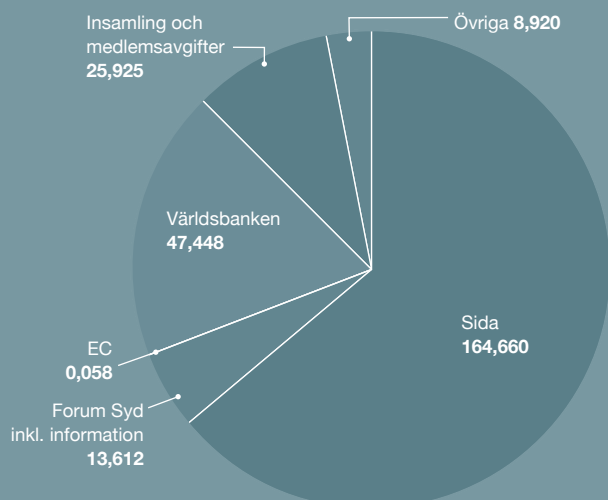
ANTI-KORRUPTION

Afghanistan är ett av de länder i världen som är mest påverkat av korruption. SAK arbetar aktivt mot korruption på alla nivåer och tillämpar nolltolerans. Alla anställda uppmanas att anmäla alla misstänka fall, vilket kan göras anonymt, och styrelsen hålls kontinuerligt informerad om alla fall av korruption och förskingring i organisationen.

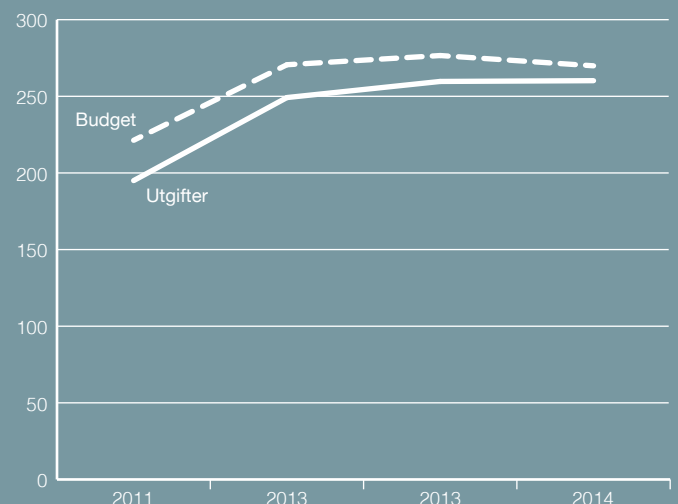
Under 2014 inträffade en rad oegentligheter, som ledde till att fem anställda blev uppsagda med omedelbar verkan, två anställda fick skriftliga varningar och ytterligare två anställda ombads att säga upp sig.

Två seniora anställda påverkade en upphandling av byggnationsprojekt till förmån för ett byggföretag där de hade personliga kontakter, och utnyttjade därmed sin ställning för personlig vinning. En ekonomiansvarig på ett fältkontor upptäcktes ha förfalskat en underskrift för att ta emot lön till en annan anställd som tidigare slutat. En leverantör vid ett fältkontor befanns skyldig till bedrägligt förfarande vid leverans av skolmaterial från SAKs kontor till ett distriktcentrum. Två anställda, ansvariga för underhåll av kopiatorer och kontorsmaterial, misstänktes för bedrägligt förfarande med reservdelar, där även leverantören var inblandad. En lånehanterare behöll pengarna till ett mikro-lån i tre månader i stället för att betala till låntaga-

SAKS TOTALA INTÄKTER 2014 (MILJONER KR)

BUDGET OCH UTGIFTER 2011-2014 (MILJONER KR)

ren, och underlät att betala ett belopp till en yrkeskursdeltagare med funktionsnedsättning. SAKs ekonomiska förlust var i samtliga fall begränsad.

Enligt beslut från föregående år genomfördes direktrapportering till både landchef och SAKs generalsekreterare. En senior rådgivare till internrevisionsenheten rekryterades också 2014.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER 2015 OCH FRAMTIDSPLANER

I början av 2015 intensifierades en organisationsutvecklingsprocess, som påbörjades 2014. Processen är direkt kopplad till den strategiska planen, som sjösattes under 2014, och syftar till att forma en organisation som är mer effektivt och logiskt länkad till de strategiska målen. Beslut om och implementering av den nya organisatoriska strukturen kommer att ske under 2015.

I början av året skrev SAK också på ett treårigt avtal med Sida.

Under de närmaste åren kommer SAK att utveckla och stärka sitt påverkansarbete. Resten av den strategiska perioden kommer att i hög grad handla om att konsolidera och utveckla arbetet med att nå de strategiska målen, efter en flerårig process att utforma dem och deras relaterade effektmål.

ANSTÄLLDA

SAK har ungefär 5 500 anställda i Afghanistan och Sverige. I Afghanistan är ungefär 4 000 personer projektanställd personal. Vid kontoret i Kabul finns 240 anställda och vid fält- och projektkontoren drygt 1 000. På Stockholmskontoret finns 20 anställda. Av personalen i Afghanistan är 75 procent män medan könsobalansen är den omvända i Stockholm. SAKs ambition vid all nyrekrytering är att sträva efter en könsbalans bland personalen.

MILJÖARBETE

Under 2014 anställde SAK en miljösvarig vid Kabulkontoret. Tjänsten innebär ansvar för att påverka och öka medvetenheten bland personalen vid alla SAKs kontor om miljöpåverkan vid SAKs aktiviteter.

ADMINISTRATION

Vid Kabulkontoret finns följande avdelningar: Administration, ekonomi, policy- och kvalitetsutveckling samt programimplementering. Vid Stockholmskontoret är arbetet organiserat i tre enheter: Ekonomi och administration, biståndssamordning samt kommunikation.

STYRELSE OCH LEDNING

I SAKs styrelse ingår nio ordinarie ledamöter och två suppleanter. Under 2014 hölls sex ordinarie och ett konstituerande möte. Vid årsmötet i maj avgick ordförande Lotta Hedström från styrelsen och Peder Jonsson utsågs till ny ordförande.

Styrelseledamöter och suppleanter samt deras närvaro vid möten under 2014 var som följer:

Inger Axell, 6 (7)
 Elisabeth Björnsdotter Rahm, 2 (4)
 Anders Fänge, 7 (7)
 Peder Jonsson, 7 (7)
 Bengt Kristiansson, 3 (4)
 Hans Linde, 3 (7)
 Siwita Nasser, 6 (7)
 Carin Runesson – vald 2014, 3 (4)
 Shirin Persson – vald 2014, 3 (4)
 Vanessa Narges Mekrami, suppleant, 6 (7)
 Freshta Dost, suppleant – vald 2014, 4 (4)

Styrelseledamöter som avgick vid årsmötet i maj var följande:

Lotta Hedström, ordförande, 2 (3)
 Lennart Kotsalainen, suppleant, 2 (3)
 Djallalzada Wais, 0 (3)

Styrelsens arbetsutskott sammanträdde tre gånger. Kerstin Thornberg och Eva-Stina Framvik utsågs till internrevisorer av årsmötet, med Linnea Larsson och Claes Renström som suppleanter. Årsmötet godkände upphandlingen av Fredrik Sjölander, KPMG, som extern revisor.

SAKs verksamhet i Afghanistan granskades av A.F. Ferguson & Co, Price Waterhouse Coopers, i Islamabad.

LEDNING

Generalsekreterare Anna-Karin Johansson var baserad i Stockholm men arbetade periodvis i Afghanistan, ungefär 25 procent av arbetstiden.

Landchef Dimitrije Todorovic slutade sitt uppdrag i november och chefen för programimplementering, Jörgen Holmström, utsågs till ställföreträdande landchef. Rekrytering till posten som landchef var pågående vid början av 2015. Som chef för enheten för biståndssamordning anställdes mot slutet av 2014 Jens Rosbäck.

FINANSIELL FEMÅRSÖVERSIKT

	2014	2013*	2012	2011	2010	2009
Verksamhetsintäkter	260 623	266 836	246 042	203 418	208 701	167 611
Ändamålskostnader	239 563	248 993	237 174	185 745	190 464	154 162
Insamlingskostnader	3 868	2 514	3 338	2 943	2 795	5 474
Administrationskostnader	17 095	8 172	7 616	6 298	6 935	6 701
Verksamhetsresultat	98	7 157	8 868	8 432	8 507	1 274
Resultat efter finansiella investeringar	175	7 327	10 788	8 619	9 082	1 188
Balansomslutning	105 101	99 496	113 113	130 973	73 217	69 662
Insamlings- och administrationskostnader i % av totala verksamhetsintäkter	8,0 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %	4,7 %	7,3 %

* Jämförelsetal för 2013 har förändrats i omräkning enligt K3.

Resultaträkning

(tkr)

	Not	2014	2013
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter	3,5	1 480	1 026
Insamlade medel	3,5	24 445	15 216
Bidrag	3,5	233 403	249 015
Nettoomsättning	3	117	11
Övriga intäkter	3	1 178	1 568
Summa verksamhetsintäkter		260 623	266 836
Verksamhetskostnader			
Ändamålskostnader	3,6,7	-239 563	-248 993
Insamlingskostnader	3,6,7	-3 868	-2 514
Administrationskostnader	3,6,7	-17 095	-8 172
Summa verksamhetskostnader		-260 525	-259 679
Verksamhetsresultat		98	7 157
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		0	0
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	8	77	170
Räntekostnader och liknande resultatposter		0	0
Förvaltningskostnader		0	0
Summa resultat från finansiella investeringar		77	170
Resultat efter finansiella poster		175	7 327
Skatt på årets resultat		0	0
ÅRETS RESULTAT		175	7 327
Förändring av ändamålsbestämda medel	14		
Årets resultat enligt resultaträkningen (se ovan)	4	175	7 327
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från tidigare år	4	0	0
Ändamålsbestämning av medel	4	1 727	-5 910
Överfört till fond för rörelsekapital	4	-1 295	-1 568
Kvarstående belopp för året/förändring balanserat kapital	4	606	-150

Balansräkning

(tkr)

		Not	2014	2013
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	Balanserade utgifter för programvara		0	0
			0	0
Materiella anläggningstillgångar	Byggnader och mark			0
	Inventarier	9	1	1
	Nedlagda utgifter på annans fastighet		0	0
			1	1
Finansiella anläggningstillgångar	Långfristiga värdepappersinnehav	10	1 751	899
	Långfristiga fordringar	11	2 686	2 535
			4 437	3 434
Summa anläggningstillgångar			4 438	3 435
Omsättningstillgångar				
Varulager mm	Handelsvaror		63	63
	Förskott till leverantörer		0	0
			63	63
Kortfristiga fordringar	Kundfordringar		129	41
	Övriga fordringar		6 630	2 821
	Fordringar beviljade men ännu ej utbetalade bidrag	4,15	9 604	12 589
	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	3 489	1 247
			19 853	16 699
Kortfristiga placeringar			0	0
Kassa och bank		17	80 747	79 299
Summa omsättningstillgångar			80 747	79 299
SUMMA TILLGÅNGAR			105 101	99 496
EGET KAPITAL OCH SKULDER				
Eget kapital	Donationskapital	4,14	391	391
	Fond för rörelsekapital	4,14	21 079	17 612
	Ändamålsbestämda medel, egen insamling	4,14	36 536	40 277
	Ändamålsbestämda medel, Radio Hjälpn	4,14	33	241
	Öronmärkta medel, Postkod och Atlas Copco	4,14	1 384	97
	Balanserat resultat	4,14	1 284	1 928
	Årets resultat	4,14	606	-150
			61 314	60 397
Avsättningar	Avsättningar för pensioner och liknande poster		0	0
	Avsättningar för skatter		0	0
	Andra avsättningar	13	4 510	4 298
			4 510	4 298
Kortfristiga skulder	Skulder till kreditinstitut		0	0
	Leverantörsskulder		5 859	4 500
	Skatteskulder		1 091	1 190
	Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	15	28 358	25 683
	Övriga skulder		1 956	1 560
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	2 013	1 870
			39 277	34 802
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER			105 101	99 497
Ställda säkerheter			Inga	Inga
Ansvarsförbindelser			Inga	Inga

Kassaflödesanalys

(tkr)

	Not	2014	2013
Den löpande verksamheten			
Verksamhetsresultat		175	7 327
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar och nedskrivningar		0	0
Kursdifferenser likvidamedel		0	189
Vinst vid försäljning av inventarier		0	0
Förlust vid utrangeringar av inventarier		0	0
		175	7 516
Erhållen ränta		329	390
Erlagd ränta		-392	-1 335
Betald inkomstskatt		0	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av verksamhetskapital		112	6 571
Förändringar i verksamhetskapital		742	764
Förändringar av varulager		0	2
Förändringar av avsättningar		212	-723
Förändringar av kortfristiga fordringar		-3 305	1 156
Förändringar av kortfristiga skulder		4 538	-32 452
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 186	-31 253
<i>Investeringsverksamheten</i>			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-852	-104
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-852	-104
<i>Finansieringsverksamheten</i>			
Upptagna lån		0	0
Amortering av skuld		0	0
Utbetald utdelning		0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		0	0
ÅRETS KASSAFLÖDE		1 446	-24 786
Likvida medel vid årets början		79 299	104 084
Likvida medel vid årets slut	17	80 747	79 299

Noter

Not 1 Redovisnings och värderingsprinciper

Svenska Afghanistanstankommittén redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 och FRlls styrande riktlinjer för årsredovisning med två undantag. Första undantaget; samtliga inventarier anskaffade med bidragsmedel kostnadsförs direkt. Andra undantaget; SAK redovisar även medel mottagna för vidareförmedling till partners som intäkt.

Byte av redovisningsprincip 2014

Från och med 2014 upprättar SAK årsredovisning enligt K3 (BFNAR 2012:1) vilket har föranlett att 2013 års jämförelsetal räknats om i enlighet med de nya redovisningsprinciperna. Detta har påverkat jämförelsetalen för resultat och eget kapital, som en konsekvens av att medlemsavgifter nu periodiseras för att hänföras till det år de avser. Tidigare togs medlemsavgifterna upp som intäkt det år de inkom. Ytterligare en ändring är att bidragsbalanser nu bruttoredo visas från 2014 årsbokslut, medan de tidigare år nettoredo visades. Posterna "fordringar institutionella givare" resp. "skulder institutionella givare" har införts i balansräkningen.

Intäkter

Intäkter värderas till det verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas. SAK klassificerar sina intäkter i kategorierna medlemsavgifter, gåvor, bidrag, nettoomsättning och övriga intäkter.

Med medlemsavgift avses den avgift som en person inbetalar för medlemskap i föreningen. Medlemsavgifter redovisas vid inbetalning från medlemmen och intäktsredovisats över den tidsperiod som avses.

En tillgång som har givits till SAK utan krav på motprestation klassificeras som en gåva. Att ange ändamål enligt SAKs ordinarie kategorier för öronmärkning ses inte som krav på motprestation. Gåvor i form av penningbelopp och materiella gåvor av betydande värde redovisas som intäkt. Gåvor i form av tjänster eller materiella gåvor av ringa belopp redovisas inte som intäkt. Gåvor redovisas som intäkt när de erhållits.

En tillgång som har givits med krav på motprestation klassificeras som bidrag. När kraven för bidragets uppfyllts redovisas bidraget som en intäkt. Innan kraven är uppfyllda redovisas bidraget som en skuld. Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett för att täcka.

Insamlade medel består dels av föreningens direkt insamlade gåvor samt insamlade medel genom Radiohjälpens kampanjer, Världens Barn år 2011, Musikhjälpen 2012 och PostkodLotteriet.

Intäkt vid försäljning redovisas vid försäljningstillfället och klassificeras som nettoomsättning.

Intäkter som inte faller under någon av ovanstående kategorier klassificeras under rubriken övriga intäkter.

Kostnader

SAK använder FRlls kostnadsindelning; ändamålskostnader, insamlingskostnader och administrationskostnader.

Som ändamålskostnader klassificeras sådana kostnader som har direkt samband med att uppfylla organisationens syfte enligt dess stadgar. Alla kostnader i Afghanistan räknas som ändamålskostnader med undantag från en mindre del grundadministration. Som ändamålskostnader räknas också SAK:s informationsarbete i Sverige eftersom det är en del av organisationens syfte enligt dess stadgar.

Insamlingskostnader är kostnader som är nödvändiga för att generera insamlingsintäkter. Hit räknas bland annat annonser, reklam, lönekostnader, tackbrev, utskick av gåvobrev, samt kostnader för värvning av månadsgivare och dylikt.

Administrativa kostnader är sådana som behövs för att administrera organisationen. Administrationen utgör en kvalitetsgaranti för ändamålet och för givaren. I administrationskostnader ryms kostnader för SAK:s kansli i Stockholm, som hyreskostnader och andra driftskostnader för lokal och kommunikation, samt lönekostnader för administrativ personal. Kostnader för styrelsen och en mindre del av kostnaderna för administrativ personal i Afghanistan ingår också.

Alla organisationens leasingavtal redovisas som operationella, dvs leasingavgiften redovisas linjärt över leasingperioden.

Löpande ersättningar till anställda i form av löner och sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster. Pensionsförpliktelser klassificeras som avgiftsbestämda och redovisas som kostnad det år pensionen tjänas in.

Balansräkningen

Finansiella tillgångar värderas till det lägsta av bokfört värde och marknadsvärde.

Fordringar är redovisade till det belopp som de beräknas inflyta. Kundfordringar värderas individuellt.

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde.

Inventarier som ingår i föreningsverksamheten skrivs av på bedömd ekonomisk livslängd: Datorer på 3 år och övriga inventarier på 5 år. Inventarier anskaffade med bidragsmedel avskrivs direkt.

Ändamålsbestämda medel redovisas som post under eget kapital och motsvarar gåvor som ännu inte förbrukats och andra ändamålsbestämda medel.

En avsättning redovisas där SAK har ett legalt eller informellt åtagande som förväntas resultera i en framtida utbetalning. Avsättningar värderas till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att behöva erläggas.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Det finns inga uppskattade värden förenade med SAKs årsredovisning av betydande art. SAK bedömer inte heller att det

finns någon betydande finansiell risk för föreningen som kan överblickas vid upprättandet av årsredovisningen.

Not 4 Balanserat kapital och ändamålsbestämda medel
(tkr)

	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)	(F)	(G)
Inkomst-källa	Mottagna medel 2014	Totala kostnader 2014	Resultat 2014 (A-B)	Ingående-balans på kvarstående medel sedan tidigare år	Kursdifferens på ingående balans	Förändringar under året (använt/avskrivet/återbetalt)	Kvarvarande medel per 31.12.2014 (C+D+E+F)
Kapital	2 852	951	1 902	19 781	607	1 071	23 361
Medlemsavgifter	1 557	951	606	2 169	0	-494	2 282
Fond för rörelsekapital	1 295	0	1 295	17 612	607	1 565	21 079
Ändamålsbestämda medel	24 445	26 171	-1 727	40 615	211	-1 147	37 953
Egen insamling	14 218	17 639	-3 421	40 277	211	-532	36 536
Insamling genom Radiohjälpen	2 717	2 559	158	241	0	-365	33
Postkod.Lotteriet	7 350	5 827	1 523	0	0	-242	1 281
Atlas Copco (Water 4 all)	160	146	14	97	0	-8	103
Bidragbalanser	245 341	233 403	11 937	13 092	-73	-6 203	18 754
SIDA	165 106	164 660	446	11 732	132	-144	12 166
Forum Syd årsbidrag 2014	11 005	12 562	-1 556	3 289	30	-2 754	-990
Forum Syd Information 2014	1 050	1 050	0	153	0	0	153
Europeiska Kommissionen	1 713	58	1 655	35	2	-1 563	130
Afghanska Hälsoministeriet (BPHS & EPHS)	58 322	39 281	19 041	-2 312	-126	-1 626	14 976
FN	207	150	57	-167	0	167	57
Jochnick Foundation	1 219	1 369	-151	293	-19	-77	45
Finlands ambassad i Afghanistan	0	1 392	-1 392	779	25	0	-588
WFP	428	641	-214	-132	-4	0	-350
Världsbanken (NSP)	4 106	8 168	-4 062	-2 607	-84	0	-6 752
Afghanistan Connection	1 984	3 764	-1 779	1 066	-42	0	-756
Övriga	200	309	-109	963	14	-207	662
SUMMA	272 638	260 525	12 112	73 489	746	-6 280	80 067

Not 5 Insamlade medel och bidrag

	2014	2013
GÅVOR SOM REDOVISATS I RESULTATRÄKNINGEN		
Allmänheten	13 854	12 435
Företag	364	432
<i>Övriga organisationer:</i>		
PostkodLotteriet	7 350	–
Water 4 All	160	140
Summa gåvor som redovisats i resultaträkningen	21 728	13 006
GÅVOR SOM INTE REDOVISATS I RESULTATRÄKNINGEN*	–	–
Bidrag upptagna som intäkt		
Bidrag från allmänheten		
<i>Allmänheten:</i>		
Radiohjälpen	2 717	2 350
Företag	–	–
Summa bidrag från allmänheten	2 717	2 350
Offentliga bidrag		
SIDA kärnstöd 2014, Sida CIVSAM, SIDA TEMP	164 660	162 951
Forum Syd årsbidrag 2014	12 562	12 693
Forum Syd Information 2014	1 050	1 493
Europeiska Kommissionen	58	22 155
Afghanska Hälsoministeriet (BPHS & EPHS)	39 281	34 062
FN	150	–
Jocknick Foundation	1 369	827
Finska ambassaden i Afghanistan	1 392	1 057
WFP	641	195
Världsbanken (NSP)	8 168	8 164
Afghanistan Connection	3 764	2 073
Övriga	309	3 204
Summa offentliga bidrag	233 403	248 875
Summa bidrag upptagna som intäkt (c+d)	236 120	251 225
INSAMLADE MEDEL BESTÅR AV FÖLJANDE:		
Summa gåvor som redovisats i resultaträkningen	21 728	13 006
Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen	0	0
Summa bidrag upptagna som intäkt (c+d)	236 120	251 225
Summa Insamlade medel	257 848	264 231

* SAK har enbart mottagit gåvor i form av gratis lokalhyra för seminarielokaler. Marknadsvärdet är för SAK okänt.

Not 6 Antal anställda, personalkostnader och arvoden till styrelsen

Antal anställda	2014		2013	
	Antal anställda	Varav män	Antal anställda	Varav män
Sverige	20	7	20	8
Afghanistan, utlandsanställda	13	7	11	6
Afghanistan, lokalanställda	1 273	1 010	1 318	1 043
Afghansitan, projektanställda	4 044	2 984	4 431	3 241
Pakistan, lokalanställda	1	1	1	1
Summa	5 351	4 009	5 781	4 299

Antalet anställda i Afghanistan och Pakistan motsvarar antalet anställda vid årets slut.
Antalet anställda i Sverige motsvarar medeltal anställda för året.

Styrelsen och ledande befattningshavare	2014		2013	
	Antal anställda	Varav män	Antal anställda	Varav män
Styrelsen	9	4	8	4
Generalsekreterare	1	0	1	0
Ledning vid sidan av GS	3	3	4	4

Löner, övriga ersättningar och sociala avgifter	2014		2013	
	Ledning och Generalsekreterare	765		708
Övriga anställda	133 705		130 583	
Summa	134 470		131 291	
Sverige	5 509		7 151	
Afghanistan, utlansanställda	6 867		9 134	
Afghanistan, lokalanställda	62 625		58 928	
Afghansitan, projektanställda	58 634		56 020	
Pakistan, lokalanställda	70		58	

Sociala avgifter	2014	2013
Summa sociala avgifter	3 434	3 673
varav pensionskostnader	949	1 337

Styrelsen mottog ingen ersättning under 2014, inte heller under 2013.
Utav de totala pensionskostnaderna relaterar 183 (131)tkr till Generalsekreteraren.

Volontärarbete

Det mesta av det volontärarbetet sker inom ramen för SAKs lokalkommitter, eftersom de är egna juridiska personer redovisas det inte inom ramen för SAKs årsredovisning. Men volontärarbete har också skänkts till SAKs nationella organisation. SAK tillämpar inte tidsredovisning för volontärer eftersom det skulle medföra för mycket administration för både volontären och organisationen. Uppskattningsvis har 50 individer bidragit med 850 timmar.

Avtal om avgångsvederlag

Uppsägning av generalsekreteraren från arbetsgivarens sida ska ske med ett års uppsägningstid. I det fall arbetsgivaren beslutar om arbetsbefrielse ska i förekommande fall semester uttas under den arbetsbefriade perioden. Lön från annan anställning under sådan arbetsbefriad period ska avräknas lönen från Svenska Afghanistankommittén.

Lån till ledande befattningshavare och transaktioner med närstående

Organisationen har inte lämnat några lån till ledande befattningshavare. Inte heller har det skett några transaktioner med närstående.

Not 7 Leasing

SAKs leasingavgifter motsvarar i stor utsträckning kontorshyra och viss kontorsutrustning.

Kontrakt för kontor och andra byggnader i Afghanistan signeras normalt med en uppsägningstid om 3 månader.

Kontraktet för kontoret i Stockholm löper fram till 2019-09-30, och förlängs sedan automatiskt med 3 år om ingen part säger upp avtalet.

	2014	2013
Leasingavgifter som är bokade som kostnader under året	5 683	4 872
Framtida leasingavgifter som ska betalas:		
Inom 1 år (i Afghanistan)	1 669	1 453
Inom 1 år (i Sverige)	1 596	502
Inom 1 till 5 år (i Afghanistan)	3 550	2 410
Inom 1 till 5 år (i Sverige)	6 140	0
Senare än 5 år	0	0
Summa	12 956	4 366

Not 8 Ränteinkomster och liknande resultatposter

	2014	2013
Utdelningar	0	0
Ränta	77	170
Realisationsresultat vid försäljningar	0	0
Nedskrivningar	0	0
Återinföringar av nedskrivningar	0	0
	77	170

Not 9 Inventarier

	2014	2013
Ingående anskaffningsvärde	25 940	19 327
Kursdifferens IB Afghanistan	763	-1 927
Årets inköp	5 436	8 542
Avyttring	-1 535	-3
Försäljning	-60	0
Utgående anskaffningsvärde	30 544	25 940
Ingående bidrag	25 939	19 326
Kursdifferenser IB Afghanistan	763	-1 926
Årets bidrag	5 435	8 542
Försäljning och avyttring	-1 595	-3
Utgående bidrag	30 543	25 939
Nettovärde	1	1

Not 10 Långfristiga värdepappersinnehav

	2014	2013
Ingående anskaffningsvärde	900	796
Förvärv	862	104
Försäljningar	0	0
Utgående anskaffningsvärde	1 762	900
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-2	-2
Årets nedskrivningar	-9	0
Återinförda nedskrivningar		0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-11	-2
Utgående redovisat värde	1 751	897
	Redovisat värde	Marknadsvärde
Handelsbanken Sverigefond	119	126
Handelsbanken Globalfonden	236	236
Handelsbanken Asienfonden	396	396
Swedbank Robur Likviditetsfond	1 000	1 017
	1 751	1 775

Not 11 Långfristiga fordringar

	2014	2013
Ingående anskaffningsvärde	2 535	2 993
Tillkommande fordringar	2 268	423
Amorteringar, avgående fordringar	-2 113	-547
Växelkursdifferens	81	-334
Utgående anskaffningsvärde	2 771	2 535
Ingående ackumulerade nedskrivningar	0	0
Årets nedskrivningar	-85	0
Återinförda nedskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-85	0
Utgående nettovärde	2 686	2 535

Not 12 Förutbetalade kostnader och upplupna intäkter

	2014	2013
Förutbetald hyra	2 484	1 074
Upplupen ränta	0	0
Övriga poster	1 006	174
	3 489	1 247

Not 13 Avsättningar

13a Försäkringsfond för afghansk personal

	2014	2013
Ingående balans	788	1 065
Årets avsättningar	461	439
lanspråkstagna belopp	255	597
Växelkursdifferens	25	-119
Utgående balans	1 019	788

13b RAD Mikrolånsfond

	2014	2013
Ingående balans	3 469	3 911
Årets avsättningar	0	0
lanspråkstagna belopp	89	-6
Växelkursdifferens	111	-436
Utgående balans	3 491	3 469

Not 14 Förändringar i eget kapital

Typ av kapital	Ingående balans	Insamlat 2014/Öronmärkt av givaren	Öronmärkt av styrelsen	Öronmärkt av årsmötet	Nyttjat	Årets resultat	Förändringar under året (avskrivet, växelkursdiff.)	Utgående balans
Donationskapital	391	-			-	-	-	391
Balanserat resultat	1 778	1 557			951	606	(494)	1 891
Fond för rörelsekapital	17 612	1 295			-	1 295	2 172	21 079
Radiohjälpen	241	2 717			2 559	158	(365)	33
PostkodLotteriet	-	7 350			5 827	1 523	(242)	1 281
Atlas Copco (Water 4 All)	97	160			146	14	(8)	103
Egen insamling	40 277	14 218	-	-	17 639	(3 420)	(320)	36 536
Allmänt ändamål	14 829	1 966	(72)		907	1 058		15 888
Allmänt ändamål – Afghanistan	10 249	7 643			4 613	3 029	(320)	12 959
Utbildning	5 667	2 159			5 674	(3 514)		2 153
Flickors utbildning	3 779	259			2 731	(2 472)		1 307
Hälsa	839	1 959			1 568	392		1 230
Mödrahälsovård	3 005	174			2 130	(1 956)		1 049
RAD	293	57			16	41		334
Landsbyggsutveckling	283	1				1		283
Vatten och sanitet	301					-		301
Information						-		-
A-nytt		1				1		1
Övriga specifika projekt	33					-		33
Humanitär krisfond	511	0				0		511
Reserv	489		72			-		489
Total	60 397	27 297	-	-	27 122	175	742	61 314

* Resultatet 2013 har förändrats 150 000 kr pga av omräkning enligt K3

Not 15 Givarbalanser

Givare	Fordring		Skuld		Status av projekt
	2014	2013	2014	2013	
Sida			12 166	11 732	Sida-avtalet förlängdes till feb 2015. Vissa planerade inköp kunde inte göras i tid eftersom leverantören blev försenad med leverans. Tex. inköp av nya läromedel.
Forum Syd Informationsbidrag			153	153	
Forum Syd Årsbidrag	990			3 289	Egeninsats kommer att reglera balansen, bokning sker i samband med rapportering under 2015.
Europeiska Kommissionen			130	35	Projektet har avslutats och SAK har en innestående växelkursdifferens balanserad.
Afghanistan Connection	756			1 066	Projektet fortsätter och medel deponerades till SAK i januari 2015.
Sandy Gall Afghanistan Appeal					
Jochnick Foundation			45	293	Projektet fortsätter.
Postkodsstiftelsen			538	524	Projektet fortsätter.
Finlands Ambassad i Afghanistan	588			779	Sista utbetalningen betalas efter godkänd slutrapport. Slutrapport kommer att lämnas till givaren Q1 2015.
Världsbanken (NSP)	6 752	2 607			Projektet har avslutats enligt plan. Begäran om slutbetalning lämnades till givaren under Q4 2015, men utbetalningen är försenad.
Afghanska hälsoministeriet		9 745	14 976	7 433	
Health Net	163				Projektet fortsätter.
BRAC	5				Projektet fortsätter.
UNICEF and UNFPA		168	57		
WHO					
WFP	350			189	Projektet fortsätter.
SGAA				190	
Novare Human			55		Medlen kommer att användas 2015.
Oxfam Novib			27		Återbetalad skatt inom ramen för ENNA-projektet efter avslutat projekt. Kommer att regleras under 2015.
Övrigt		70	209		Motsvarar nettobalans av avslutade projekt.
Summa	9 604	12 589	28 358	25 683	

Not 16 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2014	2013
Upplupen ränta	0	0
Semesterlöneskuld	1 209	1 113
Upplupen arbetsgivaravgift	247	189
Övrigt	557	568
	2 013	1 870

Not 17 Likvida medel

	2014	2013
Kontanter	326	756
Baktillgodhavanden	80 421	78 543
Kortsiktiga placeringar, att likställa med likvida medel	0	0
	80 747	79 299

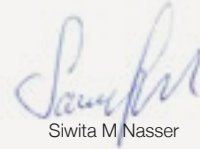
Stockholm 2015-03-21

Peder Jonsson
Ordförande

Shirin Persson

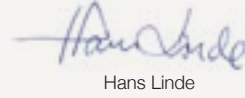
Siwita M. Nasser

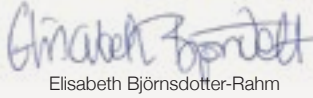
Bengt Kristiansson
Vice Ordförande

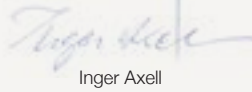
Anders Fänge

Hans Linde

Elisabeth Björnsdotter-Rahm

Inger Axell

Carin Runesson

Min revisionsberättelse har lämnats 2015-04 -26

Fredrik Sjölander
Auktoriserad revisor, KPMG

Revisionsberättelse

Till årsmötet i Svenska Afghanistankommittén, org. nr 802010-4850

Rapport om årsredovisningen

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Svenska Afghanistankommittén för år 2014.

Styrelsens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur föreningen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen. Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Svenska Afghanistankommitténs finansiella ställning per den 31 december 2014 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att årsmötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt stadgar

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Svenska Afghanistankommittén för år 2014.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig om förvaltningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag utöver min revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot har företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt uttalande.

Uttalande

Jag tillstyrker att årsmötet beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 26 april 2015

Fredrik Sjölander
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse SAK 2014

Föreningsrevisorerna

Föreningsrevisorernas rapport avseende Svenska Afghanistankommitténs verksamhet för år 2014.

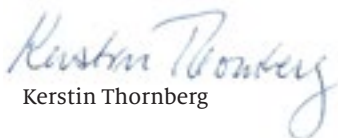
Undertecknade ordinarie föreningsrevisorer valdes vid Svenska Afghanistankommitténs årsmöte den 24 maj 2014.

Föreliggande rapport är resultatet av vår granskning av SAK:s verksamhet under 2014. Granskningen har följt riktlinjer för föreningsrevisorer, som godkändes av SAK:s årsmöte den 5–6 maj 2001.

Vi har tagit del av protokollet från årsmötet den 24 maj 2014. Vi har också tagit del av föreningsstyrelsens samtliga protokoll under år 2014, samt arbetsplaner, strategidokument, rapporter och utredningar, som tillställt styrelsen under året. Vi har ställt frågor till Generalsekreterare, Ordföranden och Styrelsen angående bl.a. hur säkerhetsläget påverkar SAK:s arbete, vilka kontroll och kvalitetsrutiner, som finns för att säkerställa att information som styrelsen behöver för att leda verksamheten är korrekt och fullständig. Vi har också tagit del av dokument, som berör dessa frågor. Samtliga frågor har besvarats tillfredsställande. Den förvärrade säkerhetssituationen har inneburit en än större vaksamhet och uppföljning av säkerhetssituationen vilket finns dokumenterat.

Utifrån den genomförda verksamhetsrevisionen rekommenderar vi föreningsrevisorer ansvarsfrihet för SAK:s styrelse för verksamhetsåret 2014.

2015 04 02

Kerstin Thornberg

Eva-Stina Framvik

ÖPPENHET OCH ANSVAR

Dialog om planer och resultat

Afghanistan präglas av fattigdom och mer än 30 år av konflikter. Men förändring är möjlig och sker kontinuerligt. En viktig förutsättning för det är höga krav på öppenhet och ansvarstagande. Interna regelverk räcker inte – ständig dialog behövs också.

Förtroendet hos målgrupper, anställda, myndigheter, medlemmar och givare är livsviktigt. Det är deras tid, engagemang och medel som gör förändring möjlig. Det förtroendet och engagemanget kan byggas genom lyhördhet, god information, öppna processer och ansvarstagande för den påverkan vårt arbete har på människors liv. Vi strävar efter att alltid visa hur vi använder vad vi får och vilka resultat vi når.

För att veta mer om eller granska vårt arbete välkomnar vi alla att ta del av mer material på vår hemsida www.sak.se. Där finns bland annat Den strategiska planen 2014–17 liksom rapporter från vår verksamhet. Protokoll från styrelse- och årsmöten publiceras också där efter justering.

KONTAKTA OSS! Om du har synpunkter på denna årsredovisning eller frågor om våra planer, resultat eller dokument är du mer än välkommen att kontakta oss – skicka ett e-mail till info@sak.se eller ring SAK på telefon 08 – 545 818 40.

Svenska Afghanistankommittén

Svenska Afghanistankommittén
Malmgårdsvägen 63, 3 tr
SE-116 38 Stockholm
Sweden
+46(0)8-545 8181 40
info@sak.se
www.sak.se

Swedish Committee for Afghanistan
Jalalabad Main Road, Paktia Kot
PO Box 5017
Kabul
Afghanistan
info@sca.org.af
www.swedishcommittee.org